

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
Український науково-дослідний інститут цивільного
захисту

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ З
ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

Київ – 2015

Зміст

ПЕРЕДМОВА	3
Глава I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
Розділ 1. СУТНІСТЬ, ВИМОГИ ТА ПРИНЦИПИ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЄДСЦЗ	4
Розділ 2.НОРМАТИВНА БАЗА З ПИТАНЬ ПЛАНУВАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	6
Розділ 3.ПЛАНИ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХ РОЗРОБЛЕННЯ.....	7
Глава II.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ	10
Розділ 1.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ У МАСШТАБІ УКРАЇНИ (ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУ) 10	
Розділ 2.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В ГАЛУЗІ.....	32
Розділ 3.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В ОБЛАСТІ (МІСТІ, РАЙОНІ)	53
Розділ 4.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	78
Глава III.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	90
Розділ 1.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ НА РІК	90
Розділ 2.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ТА ЇЇ ЛАНОК НА РІК	94
Розділ 3.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ НА РІК	98
Глава IV.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ЛОКАЛІЗАЦІЇ І ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ	103
Розділ 1.МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ЛОКАЛІЗАЦІЇ І ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ	103
Розділ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПЛНА	106
Глава V.ДОДАТКИ ДО МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	119
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ПЛАНІВ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	119
АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ СТАНУ ТЕХНОГЕННОЇ ТА ПРИРОДНОЇ БЕЗПЕКИ НА ТЕРИТОРІЇ _____ ОБЛАСТІ (ВАРІАНТ)	122

ЗАГАЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ, СИЛ І ЗАСОБІВ, ЩО ЗАЛУЧАЮТЬСЯ ДО РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗУ ТА/АБО ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	128
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН	131
ОКРЕМИЙ ПЛАН ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НС ПОВ'ЯЗАНОЇ З _____	133
СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ЗАГРОЗІ ТА/АБО ВИНИКНЕННІ НС В _____ ГАЛУЗІ.....	147
СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ЗАГРОЗІ ТА/АБО ВИНИКНЕННІ НС В _____ ОБЛАСТІ.....	148

ПЕРЕДМОВА

Найважливішою функцією управління єдиною державною системою цивільного захисту (далі – ЄДСЦЗ) є планування її діяльності.

Неабияку роль відіграє планування при вирішенні завдань захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Це обумовлено тим, що управління, при вирішенні цих завдань, здійснюється в умовах жорсткого ліміту часу, відсутності необхідних запасів матеріальних та інших ресурсів, складності організації взаємодії різних за складом і призначенням сил.

Все вищезазначене ще раз підкреслює ту, найважливішу, функцію, що відводиться плануванню в процесі управління ЄДСЦЗ.

Планування являє собою процес визначення цілей ЄДСЦЗ, які передбачається (планується) досягти в певних умовах за певний період, а також засобів, шляхів та порядку їх досягнення.

Методичні рекомендації щодо розроблення планів з питань цивільного захисту (далі – Рекомендації) містять основні положення й рекомендації щодо розроблення Радою міністрів Автономної Республіки Крим, центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання планів з питань цивільного захисту.

Рекомендації розроблені з урахуванням вимог Конституції України, Кодексу цивільного захисту України, законів та підзаконних актів України у сфері цивільного захисту, а також нормативних документів, що регламентують діяльність суб'єктів, уповноважених захищати населення, території, навколишнє природне середовище і майно від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період. У рекомендаціях також використано положення міжнародних та європейських стандартів та інших нормативних документів.

Рекомендації призначені для органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, а також можуть бути використані в якості методичних матеріалів для навчальних закладів і навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Викладене в Рекомендаціях слід використовувати творчо, але з урахуванням діючих розпорядчих і нормативно-правових документів, особливостей місцевих умов та реального стану цивільного захисту.

Глава I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розділ 1. СУТНІСТЬ, ВИМОГИ ТА ПРИНЦИПИ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЄДСЦЗ

Планування є первісною з-поміж решти функцій управління, оскільки прийняті в процесі її реалізації рішення визначають характер здійснення всіх інших функцій управління ЄДСЦЗ.

Сутність планування, як функції управління ЄДСЦЗ, полягає в обґрунтуванні цілей і шляхів їх досягнення на основі формулювання комплексу завдань і робіт, а також визначення ефективних методів, способів і ресурсів усіх видів, необхідних для виконання цих завдань та встановлення їх взаємозв'язку.

Планування об'єднує суб'єкти забезпечення цивільного захисту та підпорядковані їм органи управління і сили загальною метою, надає усім процесам однонаправленості та координованості, що дозволяє найбільш повно і ефективно використовувати наявні ресурси, комплексно, якісно та якомога швидко вирішувати різноманітні завдання управління діяльністю ЄДСЦЗ.

Основними вимогами, без виконання яких процес планування цивільного захисту втрачає сенс, є:

- реальність – одна з головних вимог до планування. Вона забезпечується всебічним і глибоким аналізом стану цивільного захисту на відповідному рівні, правильною оцінкою обстановки, яка може скластися на тій чи іншій території, в галузі, організації, а також ретельними розрахунками та суворим урахуванням людських і матеріальних ресурсів, специфіки місцевих умов, наявності часу, необхідного для вирішення поставлених завдань;

- направленість – полягає в умінні виділити головні завдання, визначити особливо важливі заходи, на вирішенні яких мають бути зосереджені основні зусилля органів управління та сил цивільного захисту. При цьому особлива увага спрямовується на вирішенні питань, пов'язаних із забезпеченням готовності органів управління та сил до дій за призначенням, надійності захисту населення, стійкості роботи систем оповіщення та зв'язку, а також створення ефективного угруповання сил для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

- конкретність – передбачає конкретність назви, обсягів та змісту всіх планованих заходів і дій, їх узгодженість між собою за цілями, місцем, часом і складом сил, а також за способом виконання. У планах повинна бути визначена конкретна відповідальність за виконання заходів і здійснення контролю за їх виконанням.

Слід зауважити, що всі вимоги, які пред'являються до планування, нерозривно пов'язані одна з одною і невиконання хоча б однієї з цих вимог призведе до того, що заплановані заходи не будуть виконані.

Планування діяльності ЄДСЦЗ здійснюється на основі певних принципів.

Принципи – це керівні положення (основні правила), які відображають певні характеристики, що відповідають за правильне функціонування ЄДСЦЗ, без яких вона не виконувала б свого призначення.

До загальних принципів планування діяльності ЄДСЦЗ відносять: цільову направленість (ціле покладання); системність; безперервність; збалансованість; оптимальність використання ресурсів; адекватність рівня загрози та заходів реагування.

Вибір та обґрунтування цілей, кінцевої мети, результатів діяльності ЄДСЦЗ її підсистем та ланок є найважливішим принципом планування. Чітко та зважено визначені кінцеві цілі є вихідним пунктом планування.

Ефективність та реальність планів значною мірою залежить від ступеню реалізації принципу **Системності**. Цей принцип вимагає, щоб планування охоплювало всі сфери діяльності ЄДСЦЗ, враховувало тенденції, зміни та зворотні зв'язки в цій системі. Системний підхід повинен мати місце при обґрунтуванні та вирішенні планових завдань на будь-якому рівні управління.

Важливою проблемою та передумовою життєздатності планування є забезпечення його **Безперервності**:

підтримання безперервної роботи з планування, формування та коригування шляхів та способів досягнення визначених цілей в залежності від динаміки зміни обстановки, тривалості впливу управлінських рішень, темпів виконання запланованих заходів та ступеню передбачуваності (прогнозування) подальшого розвитку процесів або явищ;

своєчасне коригування планів, враховуючи динаміку зміни обстановки та умов вирішенні планових завдань, постійне взаємоузгодження планів різних рівнів управління.

Однією із найважливіших вимог до планових рішень є забезпечення **оптимальності використання ресурсів**. Використання ресурсів ЄДСЦЗ повинно орієнтуватись на потреби і реальні можливості, які враховують стан підсистем та їх ланок, можливість інтенсифікації діяльності її елементів, максимально повну реалізацію наявних резервів, ефективність застосування сил та засобів тощо.

Важливою якісною характеристикою плану виступає його **збалансованість**, тобто необхідна і достатня кількісна відповідність між взаємозв'язаними розділами та показниками плану. Збалансованість являє собою визначальну умову обґрунтованості планів, реальності їх виконання. Головним її проявом є відповідність між потребами в ресурсах та їх наявністю.

Принцип збалансованості вимагає також планування створення резервів ресурсного забезпечення для готовності до швидкої та адекватної реакції на зміни умов функціонування.

Принцип **адекватності** планування функціонування ЄДСЦЗ виходить з того, що оскільки постійної мінливості зазнають небезпечні чинники загроз життю і здоров'ю людей і причини їх виникнення, зовнішнє і внутрішнє середовища функціонування системи, її організаційна структура, технології реагування на загрози, остільки методи планування, показники та розділи планів, організація самого процесу їх розробки повинні постійно переглядатись, а при необхідності — розроблюватись та застосовуватись поліпшені або принципово нові методи та процедури планування.

Розділ 2. НОРМАТИВНА БАЗА З ПИТАНЬ ПЛАНУВАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Робота з питань планування у сфері цивільного захисту ґрунтується на вимогах низки вітчизняних нормативно-правових актів та нормативних документів:

Закони України:

Конституція України;

Кодекс цивільного захисту України;

Закон України “Про об'єкти підвищеної небезпеки”;

Закон України “Про центральні органи виконавчої влади”

Підзаконні акти України:

Указ Президента України від 16 січня 2013 року N 20/2013 “Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій”;

Постанова Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 р. № 11 “Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту”;

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 р. № 101 “Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”;

Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2002 р. № 843 “Положення про спеціальні комісії з ліквідації НС державного регіонального, місцевого та об'єктового рівня”;

Постанова Кабінету Міністрів України від 3.09 2008 р. № 774-10 “Порядок розроблення планів цивільного захисту центральними та місцевими органами виконавчої влади на особливий період”;

Постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 р. № 469 “ Про затвердження положення про спеціалізовані служби цивільного захисту”;

Наказ МВС від 26.12.2014 № 1406 “Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації”, зареєстровано в Мінюсті 16 січня 2015 р. за № 47/26492;

Наказ МНС від 16.07.2009 р. № 494 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період”.

Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 N 457. “Про затвердження та скасування національних класифікаторів”

Нормативні документи:

ДСТУ 3891-99 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять;

ДСТУ 3900-99 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Основні положення;

ДСТУ 3970-2000 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Надзвичайні ситуації на акваторіях. Терміни та визначення;

ДСТУ 3994:2000 Безпека в надзвичайних ситуаціях. Надзвичайні ситуації природні. Чинники фізичного походження. Терміни та визначення;

ДСТУ 4933:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять;

ДСТУ 4934:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Джерела фізичного походження природних надзвичайних ситуацій. Номенклатура та показники впливів уражальних чинників;

ДСТУ 5058:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення;

ДСТУ 7095:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Захист населення у надзвичайних ситуаціях. Основні положення;

ДСТУ 7097:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Джерела техногенних надзвичайних ситуацій. Класифікація й номенклатура параметрів уражальних чинників;

ДСТУ 7098:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків. Загальні положення;

ДСТУ 7134:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів. Основні положення;

ДСТУ 7135:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Паспорт потенційно небезпечного об'єкта. Загальні вимоги;

ДСТУ 7136:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг потенційно небезпечних об'єктів. Порядок проведення;

Значна частина цих стандартів розроблена на основі міждержавних стандартів (ГОСТ) і не гармонізована з міжнародними стандартами. Тому, на даний час проводиться робота щодо перегляду національних стандартів України та впровадження до них вимог міжнародних стандартів у сфері цивільного захисту.

Розділ 3. ПЛАНИ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХ РОЗРОБЛЕННЯ

Призначення планів

Призначення планів з питань цивільного захисту полягає у визначенні та обґрунтуванні цілей і шляхів їх досягнення на основі визначення комплексу завдань і робіт, а також ефективних методів, способів і ресурсів усіх видів, необхідних для захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Суб'єкти забезпечення цивільного захисту, що здійснюють планування

Суб'єктами, що організують та здійснюють планування на відповідному рівні і забезпечують виконання розроблених планів є органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання.

Згідно з вимогами статті 130 Кодексу цивільного захисту України Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання розробляються та затверджуються плани з питань цивільного захисту. В межах ЄДСЦЗ функціонує система планування, яка охоплює функціональні та територіальні підсистеми та їх ланки, органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

У даних методичних рекомендаціях запропоновано організаційні основи (методичні підходи) щодо підготовки та розроблення наступних планів:

- 1) плану реагування на надзвичайні ситуації у масштабі України;
- 2) плану реагування на надзвичайні ситуації галузі;
- 3) плану реагування на надзвичайні ситуації області (міста, району)
- 4) плану реагування на надзвичайні ситуації суб'єкта господарювання;
- 5) плану локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки;
- 6) плану основних заходів цивільного захисту України на рік;
- 7) плану основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми та їх ланок на рік;
- 8) плану основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік.

Організаційні основи (методичні підходи) щодо підготовки та розроблення плану це конкретна, вироблена теорією та практикою система дій та заходів, спрямованих на створення умов, які забезпечують успішне досягнення цілей планування – розроблення конкретного виду плану з питань цивільного захисту.

Кожний вид плану має свої особливості щодо підготовки і порядку його розроблення, різні цілі і шляхи їх досягнення, але в основу процесу планування кожного покладаються однакові вимоги та принципи, про які йшлося раніше.

Організація розроблення планів з питань цивільного захисту

Робота з розроблення планів зазвичай включає чотири основні етапи (рис. 3.1.):

I етап – аналізування та прогнозування можливих варіантів розвитку небезпечних процесів, явищ, подій.

На цьому етапі здійснюється збір та аналіз вихідних даних, аналізування можливих варіантів розвитку подій, формулювання та постановка цілей і завдань, визначення шляхів досягнення поставлених цілей і виконання завдань, попередні розрахунки фінансових і матеріальних витрат для цієї діяльності. Опрацюється структура та зміст плану.

II етап – організаційно-підготовчий.

На даному етапі, визначається виконавці, здійснюється їх підготовка до роботи, визначається загальний обсяг роботи щодо розробки плану, проводиться розрахунок часу та розподіляються обов'язки.

III етап – практична розробка плану.

На даному етапі здійснюється практична розробка і оформлення проекту плану, формуються і збираються пропозиції, складається програма дій (визначається конкретний перелік заходів і робіт для досягнення поставлених

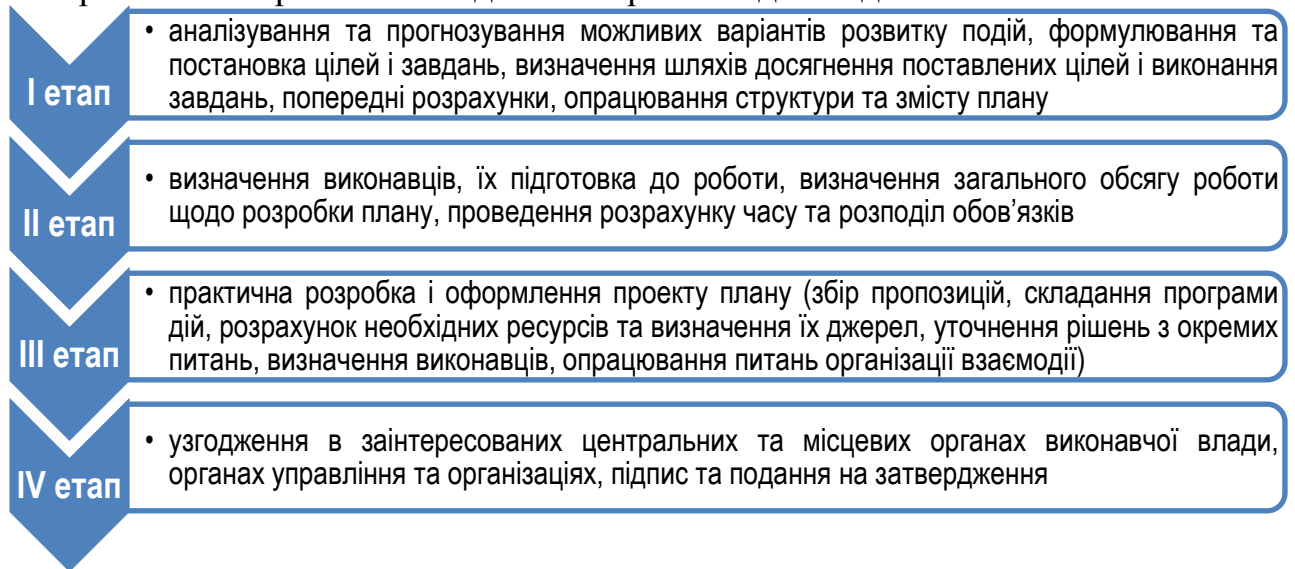

Рис. 3.1. Основні етапи розроблення плану

цілей і виконання завдань), розраховуються необхідні ресурси та їх джерела, уточнюються розрахунки фінансових та матеріальних витрат на виконання запланованих заходів і загальний кошторис, уточнюється рішення з окремих питань, визначаються безпосередні виконавці заходів і робіт, опрацьовуються питання організації взаємодії з департаментами та управліннями, органами управління і організаціями, спільно з якими планується виконання заходів.

IV етап – узгодження та затвердження плану.

На цьому етапі проект плану проходить узгодження в заінтересованих центральних та місцевих органах виконавчої влади, органах управління та організаціях, підписується та подається на затвердження відповідній посадовій особі.

Безпосередня робота щодо організації планування заходів цивільного захисту визначається розпорядчим документом (директива, наказ, розпорядження, організаційні вказівки тощо), у якому має бути визначено кінцеву мету та напрямки її досягнення (цілі), основних розробників плану (посадові особи), посадовців, що готують пропозиції до проекту плану, основні організаційні питання з підготовки пропозицій до проекту плану, а також термін подання проекту плану на затвердження.

Пропозиції в проект плану повинні містити конкретні заходи, виконання яких має забезпечити досягнення визначених цілей та кінцевої мети, виконання завдань та ефективного використання ресурсів. Терміни розроблення, формування і подання пропозицій визначаються з урахуванням часу необхідного для їх розгляду та узгодження.

Глава II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Розділ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ У МАСШТАБІ УКРАЇНИ (ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУ)

1.1. Методичні підходи до розроблення плану реагування на надзвичайні ситуації у масштабі України

План реагування на надзвичайні ситуації у масштабі України – це план реагування на НС, які за своїми наслідками становлять загрозу життю або здоров'ю населення декількох регіонів або держави в цілому, призвели/можуть призвести до значної кількості загиблих і постраждалих, матеріальних збитків, неможливості проживання населення на такій території, провадження на ній господарської діяльності і потребують залучення ресурсів держави для ліквідації їх наслідків. Враховуючи вищезазначене, доцільно цей план назвати – Державний план реагування на надзвичайні ситуації.

Реагування на НС у масштабі України та ліквідації її наслідків – це скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до Державного плану реагування на НС і полягають в:

проведенні робіт та заходів, при загрозі виникнення НС, спрямованих на усунення небезпечних чинників, що створюють загрозу життю та здоров'ю людини, або мінімізацію їх впливу;

організації робіт з ліквідації наслідків такої НС;

припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;

рятування людей і майна;

локалізації зони надзвичайної ситуації;

ліквідації або мінімізації наслідків НС, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

Суб'єктами забезпечення цивільного захисту, що залучаються до розроблення і виконання цього плану є:

на державному рівні – Кабінет Міністрів України, ДСНС України, центральні органи виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми, а також підрозділи з питань цивільного захисту у складі їх апаратів;

на регіональному рівні – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, що створюють територіальні підсистеми, підрозділів з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі, а також територіальні органи ДСНС.

Державний план реагування має визначити необхідні організаційні і практичні заходи та порядок дій органів управління, сил і засобів ЄДСЦЗ на державному та регіональному рівні щодо реагування на НС у масштабі України та ліквідації її наслідків.

Реальність заходів цього плану забезпечується всебічним і глибоким аналізом загроз техногенного та природного характеру за результатами

моніторингу в регіонах та України в цілому, прогнозуванням можливих проявів небезпечних чинників та побудови сценаріїв розвитку загроз виникнення НС, обґрунтованими розрахунками необхідних фінансових, матеріальних і людських ресурсів, а також часу, необхідного для підготовки та проведення запланованих заходів.

Досягнення запланованих цілей та мети Державного плану реагування значною мірою залежить від того, наскільки заплановані до здійснення заходи в регіоні, області, галузі суспільного життя та Державному плані реагування на НС узгоджені між собою за цілями, місцем, часом, складом залучених сил і за способом виконання. Крім того, в Державному плані реагування повинні знайти узгоджене, правильне і адекватне відображення заходи, заплановані до здійснення в планах нижчого рівня (регіону, області, галузі суспільного життя).

1.2. Структура плану реагування на надзвичайні ситуації у масштабі України (варіант)

Складові частини плану	Структурні елементи плану та короткий зміст
I. Вступна частина	1. Обкладинка
	2. Титульний аркуш
	3. Зміст
	4. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів
II. Основна частина	Розділ . Загальні положення:
	<i>а. Призначення плану та мета</i>
	<i>б. Основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС</i>
	<i>в. Порядок введення Державного плану в дію</i>
	1. Оперативна частина:
	Розділ I. Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в Україні.
	Розділ II. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС у масштабі України
	Розділ III. Організація реагування на НС.
Розділ IV. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС.	
III. Додатки.	Додатки включають матеріали, які є необхідними для повноти Державного плану реагування, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення.
IV. Відомості про погодження плану та його коригування.	У цих відомостях поміщають інформацію з результатами погодження плану заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої

Складові частини плану	Структурні елементи плану та короткий зміст
	влади, а також результати проведеного та узгодженого коригування завірені підписами відповідних посадових осіб.

1.3. Рекомендації щодо структурних елементів вступної частини

а. Обкладинка

Обкладинка надає користувачеві перше уявлення про план і тому має бути чіткою, зрозумілою та інформативною.

Зовнішній бік обкладинки, зазвичай, може містити такі дані:

- відомості про розробника плану – найменування юридичної особи (організації);
- повну назву плану;
- рік розроблення плану;
- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно.

б. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно;
- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- гриф затвердження;
- повну назву плану;
- рік розроблення плану.

в. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з нової сторінки.

До змісту включають:

- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;
- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) плану;
- назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу;
- у змісті можуть бути перелічені номери й назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

г. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті у плані мало поширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаюся з нової сторінки.

1.4. Структурні елементи основної частини

Основна частина включає загальні положення та оперативну частину і поділяється на п'ять розділів:

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в Україні.

Розділ III. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС у масштабі України.

Розділ IV. Організація реагування на НС. Розділ V. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС.

1.5. Рекомендації до розділу I “Загальні положення”

У розділі 1 “Загальні положення” викладаються відомості про:

- призначення Державного плану реагування та кінцеву мету, яку планується досягти;
- основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС;
- порядок введення плану в дію.

а. Призначення та мета Державного плану реагування

Державний план реагування призначений для здійснення ефективного реагування на НС у масштабі України шляхом скоординованих дій суб'єктів забезпечення цивільного захисту на державному та регіональному рівні, виконання ними взаємоузгодженого комплексу організаційних заходів і практичних завдань спрямованих на:

- здійснення моніторингу небезпечних явищ або процесів, які призвели до загрози або виникнення НС, оцінку обстановки та прогнозування (моделювання сценаріїв) розвитку подій;
- своєчасне виявлення та усунення причин, які сприяють подальшому розвитку небезпечних процесів;
- підготовку суб'єктів забезпечення цивільного захисту до реагування на НС у масштабі України, підтримання готовності органів управління і сил ЦЗ до реагування, своєчасне приведення їх у відповідний режим функціонування в залежності від обстановки, що склалася;
- здійснення рятування населення і майна;
- локалізацію зони надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;
- ліквідацію або мінімізацію наслідків НС, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну;
- життєзабезпечення постраждалого населення.

Державний план реагування визначає порядок функціонування суб'єктів забезпечення цивільного захисту на державному та регіональному рівні у режимах підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Мета Державного плану реагування – забезпечення державою конституційних прав громадян на захист життя, здоров'я та власності.

б. Основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС у масштабі України

Основними завданнями, що заплановані до виконання є:

– залучення органів управління та сил цивільного захисту функціональних та територіальних підсистем ЄДСЦЗ, а також військових частин і підрозділів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів до реагування на НС у масштабі України, забезпечення їх готовності до виконання покладених завдань, формування угруповання сил реагування;

– переведення у визначені терміни органів управління та сил цивільного захисту, які залучаються до реагування на НС у встановлений режим функціонування ЄДСЦЗ залежно від масштабу і виду надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, забезпечення виконання угрупованням сил реагування запланованих заходів у режимах функціонування підвищеної готовності та надзвичайної ситуації;

– організація спільного та узгодженого виконання учасниками реагування робіт та заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

– розгортання та забезпечення функціонування системи управління, до складу якої входять функціонально пов'язані органи і пункти управління, системи зв'язку, оповіщення, а також автоматизовані системи, що забезпечують збір, обробку й передачу інформації про аварії, небезпечні події та явища;

в. організація всебічного забезпечення дій угруповання сил реагування у зоні НС. Порядок введення Державного плану в дію

Проект Державного плану реагування на НС у розробляється ДСНС України із залученням органів управління територіальних та функціональних підсистем, а також інших заінтересованих ЦОВВ, установ та організацій, сили та засоби яких залучаються до реагування на НС у масштабі України. Проект плану погоджується з керівниками територіальних та функціональних підсистем, а також інших заінтересованих ЦОВВ, установ та організацій, підписується Міністром внутрішніх справ України та Головою ДСНС України і подається на розгляд та затвердження до Кабінету Міністрів України.

Державний план реагування на НС у масштабі України вводиться в дію розпорядженням Кабінету Міністрів України за поданням ДСНС.

1.6. Рекомендації до розділу II “Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в Україні”

У цьому розділі доцільно викласти інформацію про (варіант):

- висновки з результатів моніторингу масштабних НС (*НС, які за своїми наслідками загрожували життю або здоров'ю населення декількох регіонів або держави в цілому, призвели до неможливості проживання населення на такій території, провадження на ній господарської діяльності, великої кількості загиблих і постраждалих, великих матеріальних збитків, а також потребували значних обсягів технічних і матеріальних ресурсів держави, для ліквідації їх наслідків*) за певний період часу, їх розподіл за характером походження, масштабами поширення, розмірами людських втрат і матеріальних збитків;
- прогноз очікуваних масштабних НС на території держави, можливі сценарії їх розвитку, кількісні та якісні показники наслідків та збитків.

1.7. Рекомендації до розділу III “Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС у масштабі України”

У цьому розділі викладається:

- інформація про органи управління цивільного захисту на державному та регіональному рівнях, діючий склад державної системи пунктів управління та канали передачі інформації;
- інформація про сили цивільного захисту, які залучаються до виконання завдань реагування на НС у масштабі України.

Державним планом реагування на НС у масштабі України мають бути визначені:

а. постійно діючі органи управління цивільного захисту та їх реквізити (канали зв'язку, номери телефонів, факсів, електронні адреси тощо), зокрема це:

на державному рівні:

Кабінет Міністрів України, підрозділ з питань цивільного захисту у складі його апарату, а також чергові зміни оперативно-чергової служби, які чергують на пункті управління цілодобово;

ДСНС України та чергові зміни оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС, які чергують цілодобово (для підтримання взаємодії, у разі виникнення надзвичайних ситуацій, до роботи центрів управління в надзвичайних ситуаціях залучаються представники заінтересованих органів державної влади);

центральні органи виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми, підрозділи з питань цивільного захисту у складі їх апаратів, а також чергові зміни оперативно-чергової (чергової, диспетчерської) служби, які чергують на пункті управління ЦОВВ цілодобово;

на регіональному рівні:

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, підрозділи з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі, а також чергові зміни оперативно-чергових служб, які чергують на відповідних пунктах управління цілодобово;

територіальні органи ДСНС та чергові зміни оперативно-чергових служб центрів управління в надзвичайних ситуаціях територіальних органів ДСНС, які чергують цілодобово;

територіальні органи ЦОВВ та чергові зміни оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб територіальних органів ЦОВВ (у разі їх утворення);

б. координаційні органи та їх реквізити, зокрема це:

на державному рівні:

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

на регіональному рівні:

комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя;

Для забезпечення сталого управління суб'єктами забезпечення цивільного захисту використовуються система пунктів управління, телекомунікаційні мережі загального користування, телекомунікаційні мережі спеціального призначення та державна система урядового зв'язку.

в. сили цивільного захисту

Державним планом реагування на НС у масштабі України мають бути визначені сили ЦЗ (перелік формувань, назва та місце дислокації) їх призначення та час приведення у готовність до дій за призначенням, а також кількісні та якісні показники аварійно-рятувальних та інших робіт і заходів, які вони можуть виконувати у ході реагування на НС у масштабі України. До таких сил слід віднести:

Сили цивільного захисту функціональних підсистем:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;

об'єктові аварійно-рятувальні служби;

об'єктові формування цивільного захисту;

галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;

державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;

добровільні формування цивільного захисту.

Сили цивільного захисту територіальних підсистем:

підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту; регіональні, комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій;

об'єктові та територіальні формування цивільного захисту;

територіальні та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;

добровільні формування цивільного захисту.

Сили цивільного захисту ДСНС України:

Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту, що входить до складу функціональної підсистеми реагування на надзвичайні ситуації, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, яка створюється ДСНС України.

Сили Збройних Сил України та інших військових формувань:

Військові частини і підрозділи Збройних Сил України, інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні органи, що залучаються до реагування на НС відповідно до Державного плану реагування.

1.8. Рекомендації до розділу IV “Організація реагування на НС”

У цьому розділі викладається перелік запланованих організаційних та управлінських заходів спрямованих на забезпечення оперативного реагування на НС у масштабі України та порядок їх виконання, зокрема:

порядок інформування та оповіщення органів управління і сил ЦЗ суб’єктів реагування на НС та населення про загрозу та/або виникнення НС;

порядок переведення органів управління та сил ЦЗ, які залучаються або можуть бути залучені до реагування на НС (залежно від обстановки що склалася та виду НС) у режим функціонування підвищеної готовності та/або режим НС;

порядок залучення визначених планом органів управління, підпорядкованих їм сил ЦЗ і засобів до реагування на НС, формування угруповання сил реагування;

дії угруповання сил реагування на НС (аварійно-рятувальних та інших формувань, що увійшли до його складу), у режимі підвищеної готовності та режимі НС;

організація управління реагуванням на НС та взаємодії між органами управління і підпорядкованими їм силами у режимі підвищеної готовності та режимі НС;

а. Рекомендації щодо оповіщення та інформування суб’єктів забезпечення цивільного захисту про загрозу та/або виникнення НС

Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій полягає у своєчасному доведенні такої інформації до органів управління цивільного захисту, сил цивільного захисту, суб’єктів господарювання та населення.

Інформація про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації, прогнозований масштаб поширення якої може охопити декілька регіонів або територію усієї держави, передається негайно, в обов’язковому порядку, через засоби діючої системи зв’язку ЄДСЦЗ до оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС (черговими оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС, оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб з надзвичайних ситуацій органів управління підсистем ЄДСЦЗ та їх ланок, черговими диспетчерських служб об’єктів підвищеної небезпеки).

Варіант алгоритму дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення на державному рівні наведено в таблиці 1.8.1.

Таблиця 1.8.1.

Варіант алгоритму дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення на державному рівні

№ п/р	Дії суб'єктів (заходи)	Термін	Суб'єкти, які виконують дії процесу оповіщення
1.	Формування інформації про загрозу або виникнення небезпечної події	«С» – 5÷10 хв.	Суб'єкти, які є джерелом інформації
2.	Надання інформації про загрозу або виникнення небезпечної події до оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС	«С»	Суб'єкт, який є джерелом інформації
3.	Інформування органу виконавчої влади (КМУ, МВС та ДСНС) про загрозу або виникнення небезпечної події	«С» + 5÷15 хв.	Черговий оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС
4.	Підготовка і прийняття рішення на оповіщення та доведення його до органів управління цивільного захисту, сил цивільного захисту, суб'єктів господарювання та населення	«С» + 40 хв.	Кабінет Міністрів України, ДСНС
5.	Передача підготовленого та прийнятого рішення до чергового оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС	«С» + 50 хв.	Уповноважені посадові особи Кабінету Міністрів України або ДСНС
6.	Постановка завдання відповідальним посадовим особам організацій радіомовлення, телебачення та операторам мобільного зв'язку на проведення оповіщення	«С» + 50÷60 хв.	Черговий оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС
7.	Включення фонограми повідомлення, відповідно прийнятого рішення, про загрозу або виникнення небезпечної події через засоби радіомовлення, телебачення та операторів мобільного зв'язку	«С» + 50÷60 хв.	Організації радіомовлення та телебачення
8.	Передача прийнятого рішення до чергових служб нижчого рівня по апаратурі оповіщення	«С» + 60 хв.	Черговий оперативно-чергової служби ДСНС

Відповідальність за своєчасне, повне та об'єктивне інформування про загрозу або виникнення такої НС покладається на керівників територіальних органів ДСНС, керівників функціональних та територіальних підсистем та їх ланок.

Термін проходження інформації від органу виконавчої влади, місцевого самоврядування, територіальних органів ДСНС до оперативно-чергової служби

державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС в усній формі – 5 хвилин після отримання інформації про надзвичайну ситуацію з подальшим поданням документального підтвердження протягом 30 хвилин за встановленою ДСНС формою.

Оперативно-чергова служба державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС інформує про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації таких масштабів і заходи, які здійснюються:

Голову ДСНС – негайно;

Адміністрацію Президента України, Секретаріат Кабінету Міністрів України, апарат Ради національної безпеки і оборони України, центральний апарат МВС, інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади, керівників територіальних підсистем, на території яких сталася та/або може поширитися надзвичайна ситуація – протягом години.

Оповіщення місцевих органів виконавчої влади, населення і персоналу підприємств галузі суспільного життя, а також військових частин і підрозділів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів, що дислокуються на відповідній території, про загрозу або виникнення НС, її масштаби та порядок подальших дій щодо реагування на НС здійснюється оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами з надзвичайних ситуацій органів управління підсистем ЄДСЦЗ та їх ланок, розташованих на територіях де існує загроза виникнення або впливу наслідків НС.

б. Рекомендації щодо переведення органів управління та сил ЦЗ у режим підвищеної готовності та у режим НС

У разі істотного погіршення виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, біологічної, сейсмічної та гідрометеорологічної обстановки або отримання інформації (прогнозу) про загрозу виникнення НС, масштаб поширення якої може охопити декілька регіонів або територію держави в цілому, вводиться режим підвищеної готовності або режим надзвичайної ситуації в Україні або в межах конкретної її території.

Рішення щодо введення режиму підвищеної готовності та/або режиму надзвичайної ситуації приймається:

Кабінетом Міністрів України (за поданням ДСНС) - на території усієї держави або її окремих регіонів;

Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій - на території відповідного регіону;

райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування - на території відповідного району (міста).

З введенням режиму підвищеної готовності та/або режиму надзвичайної ситуації на окремих територіях або усієї держави, у відповідний режим функціонування приводяться:

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (за рішенням Кабінету Міністрів України);

Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (органи управління, аварійно-рятувальні формування центрального підпорядкування, аварійно-рятувальні формування спеціального призначення, спеціальні авіаційні, морські та інших формування, державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), навчальні центри, формування та підрозділи забезпечення) структурні підрозділи апарату ДСНС, територіальних органів ДСНС, що залучаються до реагування відповідно до Державного плану реагування на НС (за рішенням Голови ДСНС);

регіональні комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (за рішенням Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій);

органи з евакуації (у разі потреби за рішенням голови регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій);

органи управління та сили територіальних підсистем ЄДСЦЗ та їх ланки (за рішенням Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування)

органи управління та сили функціональних підсистем ЄДСЦЗ та їх компоненти, які розташовані на територіях, де введено режим підвищеної готовності та/або режим надзвичайної ситуації (за рішенням Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування за погодженням з керівником органу, що створив таку функціональну підсистему та керівником суб'єкта господарювання).

військові частини і підрозділи Збройних Сил України, інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні органи, що залучаються до реагування відповідно до Державного плану реагування на НС (за рішенням керівників уповноважених органів)

Переведення органів управління та сил ЦЗ у режим функціонування підвищеної готовності та/або режим НС здійснюється на підставі отриманих з державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС розпоряджень (сповіщень, сигналів), передбачених планами реагування на НС.

Такі розпорядження (сповіщення, сигнали) передаються за рішенням Кабінету Міністрів України оперативно-черговою службою державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС через засоби діючої системи зв'язку ЄДСЦЗ черговим оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС, оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб органів управління підсистем ЄДСЦЗ, чергових військових частини і підрозділів Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів, що залучаються до реагування у терміни передбачені планами реагування на НС.

в. Рекомендації щодо залучення органів управління та сил ЦЗ до реагування на НС, формування угруповання сил реагування

Залучення визначених Державним планом реагування на НС у масштабі України органів управління, підпорядкованих їм сил ЦЗ і засобів до реагування на НС здійснюється на підставі рішення Кабінету Міністрів України про введення Державного плану реагування в дію та відповідних розпоряджень Кабінету Міністрів України (прийнятих за поданням ДСНС). Розпорядження передаються з державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС каналами діючої в ЄДСЦЗ системи зв'язку черговим оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС, оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб органів управління підсистем ЄДСЦЗ, ланок та об'єктів, які в свою чергу передають розпорядження керівникам (уповноваженим особам) за належністю у терміни передбачені планами реагування на НС.

Угруповання сил реагування формується з органів управління і підпорядкованих їм сил ЦЗ, залучення яких до реагування на НС передбачено Державним планом реагування. Крім того, в плані має бути визначена організаційна структура та склад угруповання. Оптимальним варіантом структури об'єднаного угруповання є побудова в два ешелони з виділенням резерву сил. Важливо також передбачити декілька варіантів складу угруповання для реагування на відповідний вид НС.

До складу сил першого ешелону включаються підрозділи сил цивільного захисту постійної готовності, а також формування сил цивільного захисту, що мають термін готовності до дій за призначенням до 40 хв. (для морських (річкових) суден – до 1 год.)

До складу сил другого ешелону включаються формування сил цивільного захисту термін готовності до дій за призначенням яких перевищує 40 хв.

До резерву включаються формування сил цивільного захисту, які не увійшли до складу ешелонів, або виведені із зони можливого ураження.

Основу угруповання сил реагування на НС складають підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС, сили цивільного захисту територіальних та функціональних підсистем ЄДСЦЗ.

Склад сил цивільного захисту, які доцільно залучати до складу угруповання сил реагування на НС наступний:

а) сили ДСНС:

підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту;

б) сили територіальних підсистем ЄДСЦЗ:

регіональні, комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій;

територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту;

об'єктові та територіальні формування цивільного захисту;

об'єктові та територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту;

добровільні формування цивільного захисту;

в) сили функціональних підсистем ЄДСЦЗ:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;

об'єктові аварійно-рятувальні служби;
об'єктові формування цивільного захисту;
галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;
державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;
добровільні формування цивільного захисту.

Крім того, до складу угруповання мають бути залучені військові частини і підрозділи Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів, що залучаються до реагування на НС. Конкретний склад органів управління та сил цивільного захисту, які включені до складу угруповання сил реагування на НС визначається розпорядчим документом Кабінету Міністрів України.

Під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації склад та побудова угруповання сил реагування може змінюватися в залежності від обстановки, що склалася.

Нарощування угруповання сил і засобів цивільного захисту у зоні надзвичайної ситуації здійснюється за рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

г. Рекомендації щодо дій угруповання сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС

У режимі підвищеної готовності

За умов загрози виникнення надзвичайної ситуації за рішенням Кабінету Міністрів України, прийнятим за поданням ДСНС, для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем тимчасово встановлюється режим підвищеної готовності і вводиться в дію Державний план реагування на НС у масштабі України.

Державним планом реагування на НС у масштабі України щодо режиму підвищеної готовності має бути визначено:

порядок здійснення оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами ДСНС, функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ негайного оповіщення органів управління та сил ЦЗ про загрозу виникнення НС на визначених територіях;

організація переведення чергових змін оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб на посилений режим роботи, розгортання, у разі потреби, мобільних пунктів управління, приведення у повну готовність системи зв'язку, оповіщення та обміну інформацією;

порядок доведення попередніх розпоряджень Кабінету Міністрів України та уточнення завдань керівникам територіальних і функціональних підсистем ЄДСЦЗ, усім підпорядкованим та взаємодіючим органам управління та силам цивільного захисту, оперативно-черговим (черговим, диспетчерським) службам з надзвичайних ситуацій розташованих на відповідних територіях, приведення у режим підвищеної готовності органів управління та сил угруповання реагування на НС;

порядок інформування населення про надзвичайні ситуації, що прогноуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них;

організація формування ОГ для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

заходи щодо посилення роботи системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій;

оцінка прогнозів розвитку НС та прийняття рішень щодо необхідності проведення евакуаційних заходів із зони можливого ураження;

організація уточнення (у разі потреби) планів реагування на НС, здійснення заходів спрямованих на усунення небезпечних чинників, що загрожують виникненням НС;

здійснення заходів і робіт щодо захисту населення і територій від можливих НС.

У режимі надзвичайної ситуації

У разі виникнення надзвичайної ситуації за рішенням Кабінету Міністрів України, прийнятим за поданням ДСНС, для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем тимчасово встановлюється режим надзвичайної ситуації.

Державним планом реагування на НС у масштабі України щодо режиму надзвичайної ситуації має бути визначено:

порядок виконання комплексу заходів та робіт режиму підвищеної готовності, якщо вони не були виконані попередньо;

організація оповіщення органів управління та сил ЦЗ, що залучаються до реагування на НС у масштабі України, суб'єктів господарювання, а також населення на визначених територіях, про виникнення надзвичайної ситуації, меж поширення і наслідки, а також про способи та методи захисту від них;

порядок підготовки та подання документів для прийняття рішення Кабінету Міністрів України про призначення керівника робіт та утворення (у разі потреби) спеціальної комісії з ліквідації наслідків НС;

організація заходів і робіт щодо визначення зони НС, здійснення постійного моніторингу та прогнозування зони можливого поширення НС та масштабів можливих наслідків;

порядок приведення у готовність до дій за призначенням органів управління, сил та засобів, які залучаються до реагування на НС у масштабі України;

організація оперативного розгортання угруповання сил реагування на НС у масштабі України, формування ешелонів та їх висування, а також ОГ (забезпечених власними засобами пересування, зв'язку, автоматизації, захисту органів дихання та матеріально-технічними засобами для автономної роботи), у зону НС, порядок переходу у підпорядкування керівнику робіт. Оперативні групи правоохоронних органів та прокуратури висуваються до зони НС самостійно;

організація заходів щодо медичного захисту населення та ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайної ситуації (надання екстреної медичної допомоги постраждалим, лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів);

порядок інформування населення постраждалих регіонів, надання рекомендацій щодо поведінки в умовах НС;

організація заходів з першочергового життєзабезпечення постраждалого населення або його евакуація в безпечні місця;

організація заходів з локалізації та ліквідації наслідків НС угрупованням сил реагування на НС, які передбачають:

пошук і рятування постраждалих;

вилучення постраждалих із зруйнованих будівель та споруд, автомобільного, залізничного, морського та авіаційного транспорту;

рятування життя, надання домедичної допомоги постраждалим особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці виникнення НС;

організація надання формуваннями ДСНС екстреної медичної допомоги постраждалим при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, рятувальникам та особам, які беруть участь у локалізації та ліквідації її наслідків у зоні (осередку) ураження, а також Службою медицини катастроф (далі - СМК) МОЗ України та її формуваннями (бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги, спеціалізованими бригадами екстреної медичної допомоги 2 черги, іншими формуваннями СМК) – постраждалому населенню;

забезпечення безпеки постраждалого населення, яке знаходиться в зоні ліквідації наслідків НС, і збереження їх майна;

організацію евакуації постраждалих із зони НС (осередку ураження) до розгорнутих поблизу медичних формувань і закладів охорони здоров'я з подальшою евакуацією до стаціонарних закладів охорони здоров'я для надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;

недопущення зростання масштабів поширення надзвичайної ситуації та зменшення її негативних наслідків;

мінімізацію матеріальних збитків;

здійснення заходів щодо захисту населення та рятувальників від дії вторинних факторів ураження (обмеження доступу в зону НС, здійснення карантинних та інших обов'язкових санітарно-протиепідемічних заходів);

інші першочергові заходи, враховуючи характер надзвичайної ситуації.

д. Рекомендації з організації управління угрупованням сил реагування на НС

Організація управління угрупованням сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС являє собою процес, в рамках якого приймаються управлінські рішення, здійснюються заходи щодо їх виконання і контролю за своєчасністю та повнотою реалізації запланованого.

Заплановані заходи щодо управління діями суб'єктів реагування на НС у масштабі України має визначати:

- порядок отримання, обробки та оцінки даних про обстановку, прийняття обґрунтованих рішень, уточнення їх відповідно до зміни умов, своєчасне доведення завдань до виконавців;
- розподіл сил та засобів при здійсненні запланованих заходів для їх ефективного використання сил та засобів при здійсненні запланованих заходів, організації взаємодії та оперативного маневру силами та засобами при зміні обстановки;
- заходи спрямовані на підтримання готовності органів управління, сил і засобів до виконання завдань щодо захисту людей, їх порятунку і надання допомоги постраждалим;
- порядок здійснення постійного контролю за виконанням прийнятих рішень і поставлених завдань;
- організацію та підтримання безперервного стійкого зв'язку в умовах загрози НС і при їх виникненні;
- порядок прийняття рішень щодо вирішення нових завдань, що виникають, наявними силами і засобами.

З метою забезпечення ефективного управління суб'єктами реагування на НС розгортається система управління силами і засобами яка включає в себе органи управління, пункти управління, засоби управління. Структура системи управління та її склад, а також схема зв'язку має бути визначена Державним планом реагування. Для управління силами реагування при виконанні комплексу заходів та робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у масштабі України використовуються пункти управління та центри управління у надзвичайних ситуаціях, які взаємодіють із штабом з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі його утворення та забезпечують його роботу.

Наявність безперебійного зв'язку та оповіщення, що забезпечують стійкість управління в будь-якій обстановці є одним з важливих умов успішного управління діями в надзвичайних обставинах. Раптовість виникнення НС і швидкоплинність зміни обстановки визначають особливу роль засобів зв'язку та оповіщення у проведенні планових заходів і вирішенні раптово виникаючих завдань.

Заплановані заходи щодо організації зв'язку мають забезпечувати:

безперервне керівництво проведенням запланованих заходів та робіт з реагування на НС;

взаємодію органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на НС; своєчасний прийом і передачу розпоряджень, сигналів тощо.

Надійність зв'язку забезпечується найбільш доцільним поєднанням усіх наявних засобів і способів передачі і прийому інформації.

Загальне керівництво організацією та проведенням заходів і робіт з реагування на надзвичайну ситуацію у масштабі України здійснює Кабінет Міністрів України.

Координацію дій з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації здійснює спеціальна комісія з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (далі – спеціальна комісія).

Для безпосереднього управління аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у масштабі України Кабінетом Міністрів України призначається керівник робіт з ліквідації наслідків НС.

Керівник робіт з ліквідації наслідків НС утворює штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, (далі – штаб з НС), основним завданням якого є безпосередня організація і координація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Штаб з НС розміщується на пункті управління.

Діяльність керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та підпорядкованого йому органу управління, щодо управління угрупованням з реагування НС включає в себе:

- прийняття рішень, спрямованих на досягнення поставлених цілей;
 - оцінку ситуації;
 - коригування положень (заходів) плану;
 - забезпечення виконання прийнятих рішень;
 - контроль впливу (результат) виконання рішень на обстановку в зоні НС.
- Цей процес безперервно відтворюється.

Для оцінки обстановки в зоні НС, прогнозування наслідків, підготовки пропозицій для прийняття рішення керівником робіт з ліквідації наслідків НС щодо її локалізації та ліквідації наслідків, безпосереднього управління підпорядкованими силами і засобами ЄДСЦЗ органами управління суб'єктів реагування на НС утворюються та направляються до зони НС оперативні групи (далі - ОГ). Склад ОГ визначають керівники суб'єктів реагування на НС. ОГ, які прибули в зону НС, за винятком ОГ СБУ, підпорядковуються керівнику робіт з ліквідації наслідків НС та входять до складу його пункту управління. ОГ, що прибувають у зону НС, повинні бути забезпечені засобами пересування, зв'язку, автоматизації та матеріально-технічними засобами для автономної роботи.

Порядок роботи кожної ОГ, місце розгортання і пересування узгоджується з керівником робіт з ліквідації наслідків НС. Основу органу управління керівника робіт з ліквідації НС складає оперативна група ДСНС.

е. Рекомендації з організації взаємодії між суб'єктами реагування на НС

Організація взаємодії органів управління і сил залучених до ліквідації НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС, визначається Державним планом реагування на НС та організовується керівником робіт з ліквідації наслідків НС та його робочим органом управління - штабом з НС.

Під взаємодією розуміють узгоджені дії органів управління, сил і засобів, залучених до реагування на НС за місцем, часом, цілями або способами виконання завдань для досягнення запланованої мети.

Мета організації взаємодії:

- координація дій при плануванні, організації й проведенні спільних заходів щодо реагування на НС;
- забезпечення оптимального використання сил і засобів, що залучаються до вирішення завдань з ліквідації НС.

Для організації і підтримання взаємодії Державним планом має бути визначено:

взаємодіючі органи управління і сили та порядок взаємного обміну інформацією, яка відноситься до компетенції сторін;

організацію спільного уточнення планів (порядку) взаємодії;

сили та засоби, необхідні для виконання конкретних завдань з ліквідації наслідків НС і їх виділення відповідно до розроблених планів взаємодії;

порядок узгодження спільних дій при виконанні завдань з ліквідації наслідків НС, у тому числі з питань всебічного забезпечення;

організація доведення до підлеглих і взаємодіючих органів управління і сил вказівок щодо порядку оповіщення, управління, зв'язку та обміну інформацією;

відповідальність керівників підпорядкованих структурних підрозділів (ОГ) органу управління за організацію взаємодії у процесі вирішення ними конкретних завдань;

заходи для підтримання безперервної взаємодії з підпорядкованими і взаємодіючими органами управління і силами, негайного відновлювання взаємодії у разі її втрати.

У подальшому при зміні обстановки та необхідності виконання нових завдань порядок взаємодії додатково уточнюється

1.9. Рекомендації до розділу V “Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС”

У цьому розділі викладається інформація щодо основних видів забезпечення дій у зоні НС, зокрема це – оперативне, матеріально-технічне, медичне, а також деякі інші види забезпечення. Загальне керівництво організацією забезпечення дій залучених сил та засобів покладається на керівника робіт з ліквідації наслідків НС, а безпосередня організація забезпечення за видами – на відповідних посадових осіб штабу з ліквідації НС та керівників (командирів) служб і формувань, залучених до реагування на НС.

а. Оперативне забезпечення

Оперативне забезпечення полягає в організації та здійсненні заходів, спрямованих на підвищення ефективності дій органів управління та сил цивільного захисту щодо порятунку людей, надання допомоги постраждалим, недопущення збільшення масштабів та мінімізації збитків від НС. Основними видами оперативного забезпечення є: розвідка, інженерне, радіаційне, хімічне, біологічне, гідрометеорологічне та психологічне забезпечення.

Щодо оперативного забезпечення доцільно у Державному плані реагування на НС у масштабі України визначити наступні заходи та роботи:

Розвідка:

мета організації розвідки (збір, узагальнення, вивчення даних про стан природного середовища і обстановки в районах аварій, катастроф, стихійних лих, а також на ділянках і об'єктах проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт), види та способи її проведення (наземна, повітряна та морська (річкова));

інформація, яку необхідно отримати за результатами її проведення: межі зони можливого ураження та зони НС; характер обстановки в зоні НС; визначення місць знаходження потерпілих і їх стану; встановлення ступеня радіоактивного, хімічного, біологічного зараження; оцінка стану об'єктів у зоні НС (будівель, інженерних комунікацій, ліній зв'язку, джерел води); виявлення осередків пожеж; визначення під'їзних шляхів до місця роботи і шляхів евакуації постраждалих та населення; орієнтовні обсяги збитків (від руйнувань, затоплень, пожеж тощо); кількість загиблих, а також постраждалих, які потребують допомоги; вторинні небезпечні чинники НС; першочергові заходи щодо захисту і порятунку людей та матеріальних цінностей; орієнтовні обсяги аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

сили, що залучаються до проведення розвідки в зоні НС (сили ДСНС, спеціально підготовлені територіальні, об'єктові формування цивільного захисту, а також сили та засоби, що знаходяться на відповідній адміністративно-територіальній одиниці і можуть здійснювати або забезпечувати наземну, повітряну та морську (річкову) розвідку) та їх завдання.

Інженерне забезпечення:

організація інженерної розвідки об'єктів і місцевості в зоні НС;

організація робіт щодо інженерного облаштування районів для розташування служб, формувань та підрозділів ЦЗ;

порядок розгортання пунктів управління, організація життєзабезпечення;

облаштування та утримання шляхів руху, підвезення та евакуації; обладнання та утримання переправ через водні перешкоди, проходів (проїздів) у завалах;

порядок здійснення інженерних заходів, спрямованих на подолання руйнувань, затоплень і локалізацію осередків пожеж;

добування та очищення питної води;

облаштування пунктів водопостачання;

проведення інженерних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

сили та засоби, що залучаються до виконання робіт з інженерного забезпечення (зазвичай це сили та засоби спеціалізованих служб цивільного захисту, що утворюються для проведення спеціальних робіт і заходів із залученням фахівців певної спеціальності, техніки і майна спеціального призначення).

Радіаційне, хімічне і біологічне забезпечення:

організація радіаційної, хімічної та біологічної розвідки;

порядок використання засобів індивідуального та колективного захисту;

організація хімічного і дозиметричного контролю особового складу, аварійно-рятувального та спеціального спорядження, оснащення, техніки та інших матеріальних засобів підрозділів;

порядок проведення дегазації, дезактивації і дезінфекції ділянок місцевості та об'єктів; санітарної обробки людей.

Гідрометеорологічне забезпечення:

порядок отримання від територіальних органів гідрометеорологічної служби інформації про фактичну і очікувану гідрометеорологічну ситуацію та небезпечні явища для оцінки обстановки і прогнозування її впливу на організацію і виконання заходів з ліквідації наслідків НС.

Психологічне забезпечення:

організація заходів щодо мобілізації рятувальників на сміливі, ініціативні та вмілі дії з пошуку постраждалих, своєчасного надання їм медичної допомоги та евакуації в безпечні райони;

організація заходів спрямованих на збереження сил рятувальників, забезпечення їх своєчасного харчування та відпочинку;

організація контролю за дотримання встановленого режиму робіт і заходів безпеки при їх виконанні;

організація заходів з надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок НС, персоналу об'єктів, який працює в умовах ліквідації наслідків НС, а також рятувальникам;

організація заходів спрямованих на припинення і рішучу боротьбу з мародерством, панікерством та іншими негативними явищами;

порядок залучення місцевого населення до свідомої і активної участі у проведенні робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

б. Матеріально-технічне забезпечення

Технічне забезпечення:

визначення сил та засобів технічного забезпечення у ході реагування на НС (технічне забезпечення може здійснюватися здійснюється силами технічної спеціалізованої служби цивільного захисту, а також відповідними суб'єктами господарювання, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації);

організація заходів щодо створення системи обслуговування та ремонту техніки, що вийшла з ладу у процесі виконання завдань у зоні НС;

порядок розгортання та роботи майстерень, станцій технічного обслуговування, пересувних ремонтно-відновлювальних груп ремонту автомобільної та інженерної техніки, евакуаційних груп та пунктів збору пошкоджених машин;

організація евакуації несправної та застряглої техніки; створення у встановлених обсягах запасів технічного майна та забезпечення ремонтних підрозділів запасними частинами і матеріалами;

організація контролю за станом і порядком експлуатації техніки та оснащення, підготовкою їх до застосування;

організацію взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з питань технічного забезпечення формувань ЦЗ при виконанні завдань у зоні НС.

Транспортне забезпечення

визначення сил та засобів транспортного забезпечення у ході реагування на НС;

організація переміщення залучених сил та засобів цивільного захисту до району виконання робіт та в зоні НС;

організація транспортного забезпечення евакуаційних заходів.

Матеріальне забезпечення:

визначення сил та засобів матеріального забезпечення (спеціалізовані служби торгівлі та харчування, матеріального забезпечення, суб'єкти господарювання, що залучаються до ліквідації наслідків НС);

організація доставки та створення необхідних запасів матеріально-технічних засобів, речового майна і оснащення у визначених районах, своєчасне поповнення їх витрат (втрат) при виконанні формуваннями ЦЗ завдань за призначенням;

організація харчування, відпочинку, необхідних санітарно-гігієнічних умов у місцях розміщення особового складу підрозділів, залучених до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

порядок розгортання підрозділів матеріального забезпечення в зоні надзвичайної ситуації та всебічного забезпечення дій аварійно-рятувальних підрозділів;

організація взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з питань матеріального забезпечення.

в. Медичне забезпечення

визначення сил та засобів медичного забезпечення;

організація та проведення лікувально-евакуаційних заходів: розшук постраждалих та уражених, своєчасне надання їм домедичної та екстреної медичної допомоги, збір, вивезення (винесення) їх до місця розташування медичного пункту, сортування й підготовку до евакуації хворих та уражених у лікувальні заклади;

організація та проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів: медичного контролю за станом здоров'я особового складу; санітарний нагляд за умовами проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, розміщення, харчування, водопостачання, банно-прального обслуговування особового складу;

порядок проведення медичних експертиз продуктів харчування та питної води;

порядок здійснення заходів, спрямованих на зниження сприйнятливості особового складу до інфекцій;

порядок здійснення заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію інфекційних захворювань у районах дій підрозділів; проведення медичних заходів, спрямованих на захист особового складу від ураження.

порядок розгортання (у разі потреби) медичними закладами та установами МОЗ на територіальному рівні необхідної кількості медичних формувань (центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф,

станцій та бригад екстреної медичної допомоги, мобільних госпіталів, мобільних загонів, пунктів збору постраждалих тощо), пересувних підрозділів (груп) Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

г. Інші види забезпечення

організація інформаційного забезпечення щодо інформування населення і заінтересованих підприємств, установ та організацій про обстановку у зоні надзвичайної ситуації, ліквідацію її наслідків та можливий розвиток подій;

забезпечення охорони громадського порядку і організації безпеки дорожнього руху;

організація заходів життєзабезпечення постраждалого населення: висування у зону НС мобільних формувань життєзабезпечення, у тому числі пунктів торгівлі, харчування, водопостачання, надання медичної допомоги тощо;

організація перерозподілу ресурсів для потреб зони надзвичайної ситуації (постраждалих регіонів), максимального використання місцевих ресурсів для життєзабезпечення постраждалого населення;

порядок здійснення адресно-довідкової роботи та обліку втрат населення;

організація паливно-енергетичного і транспортного забезпечення функціонування систем та об'єктів життєзабезпечення постраждалого населення;

організація відновлення функціонування систем та об'єктів першочергового життєзабезпечення населення і виділення для цього матеріальних резервів, сил і засобів ЄДСЦЗ;

організація забезпечення постраждалого населення водою, продуктами харчування, предметами першої необхідності, тимчасовим житлом, комунально-побутовими послугами, послугами зв'язку, санітарно-епідеміологічним наглядом та проведення інших необхідних заходів.

Додатки до плану

У додатках до плану доцільно викласти наступне:

Аналітична довідка про стан техногенної та природної безпеки в Україні.

Цифрова або топографічна карта обстановки в регіонах України, де існує загроза виникнення (або виникла) НС станом на *(оперативний час, дата)*.

Календарний план переведення органів управління та сил ЦЗ у режими підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Перелік органів управління, сил і засобів що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій (у т. ч. взаємодіючих), їх реквізити, призначення та можливості.

Схема організації управління та взаємодії при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Розділ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В ГАЛУЗІ

2.1. Методичні підходи до розроблення плану реагування на надзвичайні ситуації в галузі суспільного життя

План реагування на надзвичайні ситуації галузі суспільного життя (далі – план реагування галузі) – це план реагування на НС на об'єктах галузі суспільного життя, реалізація якого здійснюється силами та засобами функціональної підсистеми ЄДСЦЗ, створеної центральним органом виконавчої влади, що керує даною галуззю, у тісній взаємодії з органами управління, силами та засобами територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ.

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 “Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту” визначено 15 центральних органів виконавчої влади, які створюють 26 функціональних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту.

Для забезпечення ефективного проведення робіт з ліквідації наслідків НС, найбільш імовірних для галузі (об'єкта), розробляються окремі плани ліквідації наслідків таких НС, як додатки до основного плану реагування на НС.

Суб'єктами, що залучаються до розроблення і безпосереднього виконання цього плану є органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які входять до складу функціональної підсистеми і виконують завдання цивільного захисту. План реагування галузі визначає організаційні і практичні заходи та порядок дій, органів управління, сил і засобів функціональної підсистеми ЄДС ЦЗ.

Реальність плану реагування галузі забезпечується всебічним і глибоким аналізом стану техногенної небезпеки на об'єктах галузі, прогнозуванням можливих проявів небезпечних чинників та побудови сценаріїв розвитку загроз виникнення НС; обґрунтованими розрахунками необхідних фінансових, матеріальних і людських ресурсів, а також часу, необхідного для підготовки та проведення запланованих заходів.

Реалізація плану реагування галузі значною мірою залежить від того, наскільки заплановані до здійснення заходи в галузі суспільного життя узгоджені між собою за цілями, місцем, часом, складом залучених сил і за способом виконання.

Крім того заплановані в галузі заходи, повинні знайти узгоджене, правильне і адекватне відображення в планах суб'єктів господарювання галузі, взаємодіючих територіальних підрозділів ДСНС України та найважливіше і обов'язково у планах територіальних підсистем, на території яких розміщені об'єкти галузі, а також у плані реагування на НС у масштабі України.

План реагування галузі є основним документом, що регламентує діяльність щодо реагування на НС центральних органів виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми, та підрозділів з питань цивільного захисту у складі їх апаратів.

Діяльність щодо реагування на НС полягає в організації та координації робіт та заходів з:

- припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;
- рятування персоналу, населення, обладнання, і майна;
- локалізації зони надзвичайної ситуації;
- ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

2.2. Структура плану реагування на надзвичайні ситуації галузі суспільного життя (варіант)

Складові частини плану	Структурні елементи плану та короткий зміст
I. Вступна частина	1. Обкладинка
	2. Титульний аркуш
	3. Зміст
	4. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів
II. Основна частина	Розділ I. Загальні положення:
	<i>а. Призначення плану та мета</i>
	<i>б. Основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС</i>
	<i>в. Порядок введення плану реагування на НС галузі в дію</i>
	Оперативна частина:
	Розділ II. Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в галузі.
	Розділ III. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС в галузі
Розділ IV. Організація реагування на НС.	
Розділ V. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС.	
III. Додатки.	Додатки включають матеріали, які є необхідними для повноти Державного плану реагування, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення.
IV. Відомості про погодження плану та його коригування.	У цих відомостях поміщають інформацію з результатами погодження плану заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також результати проведеного та узгодженого коригування завірені підписами відповідних посадових осіб.

2.3. Рекомендації щодо структурних елементів вступної частини

а. Обкладинка.

Обкладинка надає користувачеві перше уявлення про план і тому має бути чіткою, зрозумілою та інформативною.

Зовнішній бік обкладинки, зазвичай, може містити такі дані:

- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- повну назву плану;
- рік розроблення плану;
- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно.

Внутрішній бік обкладинки може містити спеціальні записи, що стосуються юридичних інструктивних позначень щодо процедури користування, дозволу посадовим особам вносити зміни до плану.

б. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно;
- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- гриф затвердження;
- повну назву плану;
- рік розроблення плану.

в. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з нової сторінки.

До змісту включають:

- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;
- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) плану;
- назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу;
- у змісті можуть бути перелічені номери й назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

г. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті у плані мало поширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаюся з нової сторінки.

2.4. Структурні елементи основної частини

Основна частина містить загальні положення та оперативну частину і поділяється на п'ять розділів:

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в галузі.

Розділ III. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об'єктах галузі.

Розділ IV. Організація реагування на НС.

Розділ V. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС.

2.5. Рекомендації до розділу “Загальні положення”

У цьому розділі викладаються відомості про:

- призначення плану реагування галузі та кінцевої мету, яку планується досягти;
- основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС та ліквідації їх наслідків;
- порядок введення плану в дію.

а. Призначення плану реагування галузі та мета

План реагування галузі призначений для координації і здійснення суб'єктами забезпечення цивільного захисту галузі взаємоузгодженого комплексу організаційних і управлінських заходів спрямованих на:

- здійснення моніторингу, проведення оцінки обстановки та прогнозування її розвитку;
- своєчасне виявлення небезпечних процесів, що загрожують виникненням надзвичайних ситуацій та усунення причин, які сприяють їх подальшому розвитку;
- підтримання готовності органів управління і сил ЦЗ до реагування та приведення їх у відповідний режим функціонування підвищеної готовності та надзвичайної ситуації, в залежності від обстановки, що склалася;
- ліквідацію наслідків НС;
- припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;
- рятування населення і майна;
- локалізації зони надзвичайної ситуації;
- ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну;
- проведення відновлювальних робіт.

План реагування галузі визначає порядок функціонування суб'єктів забезпечення цивільного захисту галузі та взаємодіючих сил ЦЗ інших центральних та місцевих органів виконавчої влади у режимах функціонування підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Мета плану реагування галузі – забезпечити ефективне реагування на НС, що виникли на об'єктах галузі, ліквідувати або мінімізувати наслідки НС, які становлять загрозу життю або здоров'ю персоналу об'єктів та населенню,

заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

б. Основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту галузі щодо реагування на НС в галузі

Основними завданнями, що плануються до виконання є:

- визначення органів управління та сил цивільного захисту галузі (функціональної підсистеми), які залучаються до реагування на НС, забезпечення та підтримання їх готовності до реагування;

- забезпечення функціонування системи управління галузі до складу якої входять функціонально зв'язані органи і пункти управління, система зв'язку, оповіщення, а також автоматизовані системи, що забезпечують збір, обробку й передачу інформації;

- встановлення режимів функціонування єдиної державної системи цивільного захисту залежно від масштабу і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла в галузі та переведення органів управління та сил цивільного захисту у відповідний режим;

- забезпечення виконання запланованих заходів у режимах функціонування підвищеної готовності та надзвичайної ситуації;

- організація спільного та узгодженого виконання учасниками реагування робіт та заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

в. Порядок введення плану реагування галузі в дію

Проект плану реагування галузі розробляється підрозділом з питань ЦЗ, створеного у складі центрального апарату ЦОВВ, що створив функціональну підсистему у взаємодії з органами управління суб'єктів забезпечення цивільного захисту галузі та взаємодіючих сил ЦЗ інших центральних та місцевих органів виконавчої влади. План узгоджується з ДСНС України, заінтересованими керівниками центральних та місцевих органів виконавчої влади та затверджується керівником ЦОВВ, до сфери управління якого віднесено галузь.

План реагування галузі вводиться в дію рішенням керівника ЦОВВ, до сфери управління якого віднесено галузь.

2.6. Рекомендації до розділу II “Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в галузі”

У цьому розділі викладаються:

- результати моніторингу та прогнозування НС в галузі за певний період часу;

- розподіл НС між об'єктами галузі (за місцем виникнення), характером походження, ступенем поширення, розміром людських втрат і матеріальних збитків;
- висновки щодо очікування НС на об'єктах галузі (за результатами прогнозу, експертних оцінок, аналізу статистичних показників тощо).

2.7. Рекомендації до розділу III “Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об'єктах галузі”

Планом реагування на НС галузі мають бути визначені:

- постійно діючі органи управління цивільного захисту та їх реквізити (канали зв'язку, номери телефонів, факсів, електронні адреси тощо), зокрема це:

на державному рівні:

Кабінет Міністрів України, підрозділ з питань цивільного захисту у складі його апарату, а також чергові зміни оперативно-чергової служби, які чергують на пункті управління цілодобово;

ДСНС України та чергові зміни оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС, які чергують цілодобово;

ЦОВВ, до сфери управління якого віднесено галузь та інші заінтересовані ЦОВВ, що створюють функціональні підсистеми, підрозділи з питань цивільного захисту у складі їх апаратів, а також чергові зміни оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб, які чергують на пунктах управління ЦОВВ цілодобово;

на регіональному рівні:

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, підрозділи з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі, а також чергові зміни оперативно-чергових служб, які чергують на відповідних пунктах управління цілодобово;

територіальні органи ДСНС та чергові зміни оперативно-чергових служб центрів управління в надзвичайних ситуаціях територіальних органів ДСНС, які чергують цілодобово;

територіальні органи ЦОВВ, підрозділи з питань цивільного захисту у складі їх апаратів (у разі їх утворення) та чергові зміни оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб територіальних органів ЦОВВ;

на місцевому та об'єктовому рівні:

керівники підприємств, установ, організацій та об'єктів галузі, призначені посадові особи з питань ЦЗ та їх чергові (диспетчерські) служби;

- координаційні органи та їх реквізити, зокрема це:

на державному рівні:

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

на регіональному рівні:

комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя;
на об'єктовому рівні:

комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємств, установ та організацій галузі.

Для забезпечення сталого управління суб'єктами забезпечення цивільного захисту використовуються система пунктів управління, телекомунікаційні мережі загального користування, телекомунікаційні мережі спеціального призначення та державна система урядового зв'язку.

Для забезпечення сталого управління суб'єктами забезпечення цивільного захисту галузі використовуються пункти управління функціональних підсистем, створених ЦОВВ.

в. сили цивільного захисту

Планом реагування на НС галузі мають бути визначені сили ЦЗ (перелік формувань, назва та місце дислокації) їх функціональне призначення та час приведення у готовність до дій з реагування на НС, а також кількісні та якісні показники аварійно-рятувальних та інших робіт і заходів, які вони можуть виконувати.

Варіант переліку сил ЦЗ функціональних підсистем, створених ЦОВВ наведено у таблиці 2.7.1.

Таблиця 2.7.1

Сили цивільного захисту функціональних підсистем ЦОВВ(варіант)

№ з/п	Функціональні підсистеми, що створені ЦОВВ	Сили цивільного захисту функціональних підсистем					
		спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби	об'єктові аварійно-рятувальні служби	об'єктові формування цивільного захисту	галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту	державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону	добровільні формування цивільного захисту
1.	Підсистема безпеки електроенергетичного та ядерно-промислового комплексів	1	23	56	1	24	5
2.	Підсистема безпеки нафтогазового комплексу	1	32	43	1	12	6
3.	Підсистему безпеки вугільно-промислового комплексу	1	16	33	2	17	2

До складу сил ЦЗ функціональних підсистем слід включати:
спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;
об'єктові аварійно-рятувальні служби;

об'єктові формування цивільного захисту;
галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;
державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;
добровільні формування цивільного захисту.

2.8. Рекомендації до розділу IV “Організація реагування на НС”

У цьому розділі плану викладається перелік запланованих організаційних та управлінських заходів спрямованих на забезпечення оперативного реагування на НС галузі та порядок їх виконання, зокрема:

- порядок інформування та оповіщення органів управління і сил ЦЗ суб'єктів реагування на НС та населення про загрозу та/або виникнення НС;
- порядок переведення органів управління та сил ЦЗ, які залучаються або можуть бути залучені до реагування на НС (залежно від обстановки що склалася та виду НС) у режим функціонування підвищеної готовності та/або режим НС;
- порядок залучення органів управління, підпорядкованих їм сил ЦЗ до реагування на НС, формування угруповання сил реагування;
- дії угруповання сил реагування на НС (аварійно-рятувальних та інших формувань, що увійшли до його складу), у режимі підвищеної готовності та режимі НС;
- організація управління реагуванням на НС та взаємодії між органами управління і підпорядкованими їм силами у режимі підвищеної готовності та режимі НС.

а. Рекомендації до порядку інформування та оповіщення органів управління і сил суб'єктів реагування на НС та населення

Планом реагування на НС галузі має бути визначено:

- порядок подання інформація про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах галузі, яка в обов'язковому порядку подається каналами оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб з надзвичайних ситуацій, починаючи з диспетчера (чергового) на об'єкті галузі, до оперативно-чергової служби ЦОВВ та оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС або державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС засобами діючої системи зв'язку ЄДСЦЗ;
- термін проходження інформації. Термін проходження інформації від центрального органу виконавчої влади до оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС в усній формі – 5 хвилин після отримання інформації про надзвичайну ситуацію з подальшим поданням документального підтвердження протягом 30 хвилин за встановленою ДСНС формою;
- відповідальні особи за своєчасне, повне та об'єктивне інформування про загрозу або виникнення НС. Відповідальність за інформування про загрозу

або виникнення НС покладається на керівника функціональної підсистеми ЦОВВ та керівників його територіальних органів.

Варіант алгоритму дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення у разі загрози або виникнення аварій на об'єктах галузі надано в таблиці 2.8.1.

Таблиця 2.8.1.

Варіант алгоритму дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення у разі загрози або виникнення аварій на аміакопроводі, магістральних і відвідних нафто- і газопроводах (далі - продуктопровід)

№ п/р	Дії суб'єктів (заходи)	Термін	Суб'єкти, які виконують дії процесу оповіщення
1.	Отримання інформації про виникнення аварії на продуктопроводі від автоматизованої системи раннього виявлення НС	«С»	Черговий оперативно-чергової служби об'єкта та/або галузі
2.	Інформування керівництва ЦОВВ, державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС, інших заінтересованих центральних та місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування про виникнення аварії на продуктопроводі	«С» + 2-5 хв.	Черговий оперативно-чергової служби об'єкта та/або галузі
3.	Підготовка і прийняття рішення про оповіщення та доведення його до населення	«С» + 5-10 хв.	РМ АР Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації відповідно
4.	Передача прийнятого рішення про оповіщення до чергової служби з питань ЦЗ відповідних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування	«С» + 10-15 хв.	Уповноважені посадові особи РМ АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій
5.	Інформування про виникнення аварії на продуктопроводі відповідних оперативно - чергових служб з питань цивільного захисту РДА та ОМС, районних та міських відділів ГУ (У) МВС	«С» + 10-15 хв.	Черговий оперативно-чергової служби з питань ЦЗ органу виконавчої влади або місцевого самоврядування, яким було прийнято рішення про оповіщення
6.	Включення електросирен (у разі їх управління а) з робочого місця чергової служби з питань цивільного захисту в регіоні; б) чергової служби з питань цивільного захисту в РДА та ОМС, районних та міських відділів ГУ (У) МВС в регіоні)	«С» + 15-20 хв.	Черговий оперативно-чергової служби з питань ЦЗ органу виконавчої влади або місцевого самоврядування Черговий чергової служби з питань ЦЗ в РДА та ОМС, районних

№ п/р	Дії суб'єктів (заходи)	Термін	Суб'єкти, які виконують дії процесу оповіщення
	та оповіщення населення, що проживає уздовж продуктопроводу в зоні можливого ураження		та міських відділів ГУ (У) МВС
7.	Передача доручення відповідальним посадовим особам організацій радіомовлення, телебачення та операторам мобільного зв'язку на проведення оповіщення	«С» + 10-15 хв.	Черговий оперативно-чергової служби з питань ЦЗ органу виконавчої влади або місцевого самоврядування
8.	Включення фонограми повідомлення, відповідно до прийнятого рішення, про виникнення аварії на продуктопроводі через засоби радіомовлення, телебачення та мобільного зв'язку	«С» + 10-15 хв.	Організації радіомовлення, телебачення та мобільного зв'язку
9.	Включення вуличних гучномовних систем (у разі їх управління з робочого місця чергової служби з питань цивільного захисту в регіоні) та оповіщення населення, що проживає уздовж продуктопроводу в зоні можливого ураження Постановка завдання черговим оперативно-рятувальним службам та черговим службам районних та міських відділів ГУ (У) МВС на проведення оповіщення з використанням пересувних засобів із сигнально-гучномовними пристроями	«С» + 15-20 хв.	Черговий оперативно-чергової служби з питань ЦЗ органу виконавчої влади або місцевого самоврядування Черговий оперативно-чергової служби з питань ЦЗ органу виконавчої влади або місцевого самоврядування
11.	Проведення оповіщення з використанням пересувних засобів із сигнально-гучномовними пристроями	«С» + 15-30 хв.	Черговий оперативно-чергової служби з питань ЦЗ органу виконавчої влади або місцевого самоврядування Черговий чергової служби з питань ЦЗ в РДА та ОМС, районних та міських відділів ГУ (У) МВС

Організація оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах галузі здійснюється відповідно до діючих нормативно-правових актів та нормативних документів.

Планом реагування на НС галузі також має бути визначено:

- порядок подання інформації про загрозу або виникнення НС на об'єктах галузі до посадових осіб галузі та інших заінтересованих суб'єктів забезпечення ЦЗ. Оперативно-чергова (чергова, диспетчерська) служба ЦОВВ з питань ЦЗ інформує про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах галузі і заходи, що здійснюються і плануються до виконання:

Міністра та його заступників – негайно;

інші заінтересовані центральні та місцеві органи виконавчої влади, на території яких може поширитися надзвичайна ситуація – протягом години.

- порядок взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, силами і засобами яких буде здійснюватись оповіщення населення про загрозу або виникнення НС на об'єктах галузі та порядок подальших дій на територіях, де існує загроза виникнення або впливу наслідків НС.

б. Рекомендації щодо переведення органів управління, сил і засобів у режим підвищеної готовності та у режим НС

У цьому розділі Плану доцільно визначити:

- підстави щодо введення режиму підвищеної готовності та/або режиму надзвичайної ситуації. У разі істотного погіршення виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, біологічної, сейсмічної та гідрометеорологічної обстановки або отримання інформації (прогнозу) про загрозу та/або виникнення НС на об'єктах галузі, вводиться режим підвищеної готовності або режим надзвичайної ситуації;

- хто приймає рішення про введення режиму підвищеної готовності та/або режиму надзвичайної ситуації і в яких межах або стосовно яких об'єктів. Режим підвищеної готовності та режим надзвичайної ситуації в межах галузі або на конкретному об'єкті вводиться:

за рішенням керівника ЦОВВ – в межах галузі;

за рішенням керівників територіальних органів функціональної підсистеми ЦОВВ – на території конкретного об'єкта галузі;

У режим підвищеної готовності та у режим надзвичайної ситуації приводяться комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємств, установ та організацій галузі, органи управління та сили функціональної підсистеми ЦОВВ на об'єктах галузі, де існує загроза виникнення НС.

в. Рекомендації щодо залучення органів управління та сил ЦЗ до реагування на НС, формування угруповання сил реагування

У цьому розділі Плану має бути визначено:

- порядок залучення органів управління, підпорядкованих їм сил і засобів ЦЗ до реагування на НС. Залучення визначених Планом реагування на НС галузі органів управління, підпорядкованих їм сил і засобів ЦЗ до реагування на НС здійснюється на підставі рішення керівника ЦОВВ, до сфери якого віднесено галузь, про введення плану в дію;

- організація інформування підпорядкованих та взаємодіючих органів управління про введення Плану реагування на НС галузі в дію та залучення сил реагування визначених планом. Розпорядження про введення Плану в дію та уточнення завдань передаються оперативно-черговою (черговою, диспетчерською) службою ЦОВВ до оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб органів управління територіальних органів ЦОВВ та об'єктів галузі каналами діючої в галузі системи зв'язку, які в свою чергу

передають розпорядження керівникам (уповноваженим особам) за належністю для введення в дію відповідних своїх планів реагування у визначені терміни;

- порядок утворення угруповання сил та засобів реагування на НС галузі (далі – угруповання сил реагування на НС). Угруповання сил реагування формується з органів управління і підпорядкованих їм сил ЦЗ, залучення яких до реагування на НС передбачено планом реагування на НС галузі. Крім того, в плані має бути визначена організаційна структура та склад угруповання. Оптимальним варіантом структури об'єднаного угруповання є побудова в два ешелони з виділенням резерву сил. Важливо також передбачити декілька варіантів складу угруповання для реагування на відповідний вид НС.

Склад сил цивільного захисту, які доцільно залучати до складу угруповання сил реагування на НС наступний:

- об'єктові аварійно-рятувальні служби;
- об'єктові формування цивільного захисту;
- спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;
- галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;
- державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;
- добровільні формування цивільного захисту.

Склад угруповання реагування на НС (перший, другий ешелони та резерв) визначається за пропозиціями керівників територіальних органів та об'єктів галузі, узгоджується з ДСНС та заінтересованими органами управління територіальних підсистем ЄДСЦЗ та їх ланок і затверджується рішенням керівника ЦОВВ галузі.

Склад сил першого ешелону:

До складу сил першого ешелону включаються підрозділи сил цивільного захисту постійної готовності, а також формування сил цивільного захисту, що мають термін готовності до дій за призначенням до 40 хв. (морські судна – до 1 год.), зокрема:

- об'єктові аварійно-рятувальні служби та/або об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту та/або формування цивільного захисту об'єктів, на території яких сталася надзвичайна ситуація;

- державні аварійно-рятувальні служби та галузеві спеціалізовані служби цивільного захисту центрального органу виконавчої влади, на об'єкті (в галузі) якого сталася надзвичайна ситуація.

Склад сил другого ешелону:

До складу сил другого ешелону включаються формування сил цивільного захисту термін, готовності до дій за призначенням яких перевищує 40 хв.:

- державні аварійно-рятувальні служби та галузеві спеціалізовані служби цивільного захисту центрального органу виконавчої влади, які залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;

- аварійно-рятувальні служби, спеціалізовані служби цивільного захисту, формування цивільного захисту центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій.

Резерв сил ЦЗ:

Резерв створюється для розв'язання завдань, що виникли раптово, нарощування зусиль та спрямування їх на нові ділянки (об'єкти) робіт. До складу резерву включаються формування сил цивільного захисту, які не увійшли до складу ешелонів, або виведені із зони можливого ураження.

Конкретний склад органів управління та сил цивільного захисту, які включені до складу угруповання сил реагування на НС визначається розпорядчим документом керівника ЦОВВ залежно від виду НС, обсягів прогнозованих наслідків та ресурсів, необхідних для їх ліквідації.

Під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації склад та побудова угруповання сил може змінюватися.

Нарощування угруповання сил реагування у зоні надзвичайної ситуації здійснюється за рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Основу угруповання сил реагування на НС при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації складають:

аварійно-рятувальна служба, спеціалізована служба цивільного захисту, формування цивільного захисту об'єкта, на території якого виникла надзвичайна ситуація;

органи управління і сили цивільного захисту визначені планом реагування на НС галузі, у тому числі взаємодіючі підрозділи Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС та інших ЦОВВ.

У разі виникнення надзвичайної ситуації на території об'єкта, який підлягає постійному та обов'язковому аварійно-рятувальному обслуговуванню, для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт залучаються атестовані аварійно-рятувальні служби, що здійснюють обслуговування зазначеного об'єкта (території).

г. Рекомендації щодо дій угруповання сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС

За умов загрози виникнення надзвичайної ситуації у масштабі галузі, за рішенням керівника ЦОВВ, для сил та засобів ЦЗ галузі встановлюється режим підвищеної готовності і вводиться в дію план реагування на НС галузі.

У режимі підвищеної готовності:

Планом реагування на НС галузі щодо режиму підвищеної готовності має бути визначено:

- порядок здійснення оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами галузі негайного оповіщення взаємодіючих органів управління та сил ЦЗ функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ про загрозу виникнення НС;

- організація переведення чергових змін оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб на посилений режим роботи, розгортання, у разі потреби, мобільних пунктів управління, приведення у повну готовність системи зв'язку, оповіщення та обміну інформацією;

- порядок доведення попередніх розпоряджень керівника ЦОВВ та уточнення завдань керівникам територіальних органів та об'єктів галузі, усім підпорядкованим та взаємодіючим органам управління та силам цивільного захисту, приведення у режим підвищеної готовності органів управління та сил угруповання реагування на НС;

- порядок інформування населення про надзвичайні ситуації, що прогножуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них;

- організація формування ОГ для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

- заходи щодо посилення роботи системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій;

- оцінка прогнозів розвитку НС та прийняття рішень щодо необхідності проведення евакуаційних заходів із зони можливого ураження;

- організація уточнення (у разі потреби) планів реагування на НС, здійснення заходів спрямованих на усунення небезпечних чинників, що загрожують виникненням НС;

- організація здійснення заходів і робіт щодо захисту персоналу об'єктів, населення і територій від можливих наслідків НС.

У режимі надзвичайної ситуації:

У разі виникнення надзвичайної ситуації у масштабі галузі, за рішенням керівника ЦОВВ, для сил та засобів ЦЗ галузі встановлюється режим надзвичайної ситуації.

Планом реагування на НС у масштабі галузі щодо режиму надзвичайної ситуації має бути визначено:

- порядок виконання комплексу заходів та робіт режиму підвищеної готовності, якщо вони не були виконані попередньо;

- організація оповіщення органів управління та сил ЦЗ, що залучаються до реагування на НС у масштабі галузі, суб'єктів господарювання, а також населення, про виникнення НС, меж поширення і можливі наслідки, а також про способи та методи захисту від них;

- порядок призначення керівника робіт з ліквідації наслідків НС;

- організація заходів і робіт щодо визначення зони НС, здійснення постійного моніторингу та прогнозування зони можливого поширення НС та масштабів можливих наслідків;

- порядок приведення у готовність до дій за призначенням органів управління, сил та засобів, які залучаються до реагування на НС у масштабі галузі;

- організація розгортання угруповання сил реагування на НС галузі, формування ешелонів та їх висування у зону НС;

- організація заходів щодо медичного захисту персоналу, населення та особового складу формувань ЦЗ і ліквідації медико-санітарних наслідків НС;

- у взаємодії з органами управління територіальних підсистем та їх ланок, порядок інформування населення постраждалих територій, надання рекомендацій щодо поведінки в умовах НС;

- організація заходів з евакуації персоналу об'єктів або укриття у захисних спорудах ЦЗ;

- організація заходів з локалізації та ліквідації наслідків НС угрупованням сил реагування на НС, які передбачають:

- пошук і рятування постраждалих;

- вилучення постраждалих із зруйнованих будівель та споруд;

- рятування життя, надання домедичної допомоги постраждалим особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці виникнення НС;

- організація надання формуваннями ЦЗ екстреної медичної допомоги постраждалим при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, рятувальникам та особам, які беруть участь у локалізації та ліквідації її наслідків у зоні (осередку) ураження, а також Службою медицини катастроф (далі - СМК) МОЗ України та її формуваннями (бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги, спеціалізованими бригадами екстреної медичної допомоги 2 черги, іншими формуваннями СМК) – постраждалому населенню;

- забезпечення безпеки постраждалого населення, яке знаходиться в зоні НС і збереження їх майна;

- організація заходів щодо недопущення зростання масштабів поширення надзвичайної ситуації та зменшення її негативних наслідків, мінімізацію матеріальних збитків;

- здійснення заходів щодо захисту персоналу, населення та рятувальників від дії вторинних факторів ураження (обмеження доступу в зону НС, здійснення карантинних та інших обов'язкових санітарно-протиепідемічних заходів);

- інші першочергові заходи, враховуючи характер надзвичайної ситуації.

д. Рекомендації щодо організації управління угрупованням сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС

Організація управління угрупованням сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС являє собою процес, в межах якого приймаються управлінські рішення, здійснюються заходи щодо їх виконання і контролю за своєчасністю та повнотою реалізації запланованого.

Заплановані заходи щодо управління діями суб'єктів реагування на НС у масштабі галузі мають визначати:

- порядок отримання, обробку та оцінки даних про обстановку, прийняття обґрунтованих рішень, уточнення їх відповідно до зміни умов, своєчасне доведення завдань до виконавців;

- розподіл сил та засобів при здійсненні запланованих заходів для їх ефективного використання, організації взаємодії та оперативного маневру силами та засобами при зміні обстановки;

- заходи спрямовані на підтримання готовності органів управління, сил і засобів до виконання завдань щодо захисту людей, їх порятунку і надання допомоги постраждалим;
- порядок здійснення постійного контролю за виконанням прийнятих рішень і поставлених завдань;
- організацію та підтримання безперервного стійкого зв'язку в умовах загрози НС і при їх виникненні;
- порядок прийняття рішень щодо вирішення нових завдань, що виникають раптово, наявними силами і засобами.

З метою забезпечення ефективного управління суб'єктами реагування на НС розгортається система управління силами і засобами яка включає в себе органи управління, пункти управління, засоби управління. Структура системи управління та її склад, а також схема зв'язку має бути визначена планом реагування.

Наявність безперебійного зв'язку та оповіщення, що забезпечують стійкість управління в будь-якій обстановці є одним з важливих умов успішного управління діями в надзвичайних обставинах. Раптовість виникнення НС і швидкоплинність зміни обстановки визначають особливу роль засобів зв'язку та оповіщення у проведенні планових заходів і вирішенні завдань, що виникають раптово.

Заходи щодо організації зв'язку мають забезпечувати:

- безперервне керівництво проведенням запланованих заходів та робіт з реагування на НС;
- взаємодію органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на НС;
- своєчасний прийом і передачу розпоряджень, сигналів тощо.

Надійність зв'язку забезпечується найбільш доцільним поєднанням усіх наявних засобів і способів передачі і прийому інформації.

Загальне керівництво організацією та проведенням заходів і робіт з реагування на надзвичайну ситуацію у масштабі галузі здійснює керівник ЦОВВ.

На об'єктах галузі координацію дій з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації здійснює спеціальна комісія з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (далі – спеціальна комісія).

Для безпосереднього управління аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації призначається керівник робіт з ліквідації наслідків НС.

Керівник робіт з ліквідації наслідків НС утворює штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, (далі – штаб з НС), основним завданням якого є безпосередня організація і координація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС. Штаб з НС розміщується на пункті управління.

Діяльність керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та підпорядкованого йому органу управління, щодо управління угрупованням з реагування НС включає в себе:

- прийняття рішень, спрямованих на досягнення поставлених цілей;
 - оцінку ситуації;
 - коригування положень (заходів) плану;
 - забезпечення виконання прийнятих рішень;
 - контроль впливу (результат) виконання рішень на обстановку в зоні НС.
- Цей процес безперервно відтворюється.

Основну частину робіт, пов'язаних з реагуванням на надзвичайну ситуацію або усуненням загрози її виникнення, виконують сили цивільного захисту підприємства, установи чи організації, де виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами цивільного захисту адміністративно-територіальної одиниці, на території якої розташоване таке підприємство, установа чи організація, а також відповідними підрозділами ДСНС, Міноборони, МВС, МОЗ тощо.

- е. Рекомендації щодо організації взаємодії між суб'єктами реагування на НС у режимі функціонування підвищеної готовності та режимі НС

Організація взаємодії органів управління і сил залучених до ліквідації НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС, визначається планом реагування на НС галузі.

Під взаємодією розуміють спільні дії органів управління, сил і засобів узгоджені за цілями, завданнями, місцем, часом та способом виконання завдань.

Мета організації взаємодії:

- координація дій при плануванні, організації й проведенні спільних заходів щодо реагування на НС;
- забезпечення оптимального використання сил і засобів, що залучаються до вирішення завдань з ліквідації НС.

Для організації і підтримання взаємодії планом реагування має бути визначено:

- взаємодіючі органи управління і сили та порядок взаємного обміну інформацією, яка відноситься до компетенції сторін;
- сили і засоби, призначені для виконання конкретних завдань з ліквідації наслідків НС і порядок їх залучення відповідно до планів взаємодії;
- порядок узгодження спільних дій при виконанні завдань з ліквідації наслідків НС, у тому числі з питань всебічного забезпечення;
- організація оповіщення, управління, зв'язку та обміну інформацією;
- відповідальність керівників органів управління та формувань ЦЗ за організацію взаємодії у процесі вирішення ними конкретних завдань;

- заходи для забезпечення безперервної взаємодії з підпорядкованими і взаємодіючими органами управління і силами та негайного відновлювання взаємодії у разі її втрати.

У подальшому, при зміні обстановки та необхідності виконання нових завдань, порядок взаємодії додатково уточнюється або визначається знову.

2.9. Рекомендації до розділу V “Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС”

У цьому розділі викладається інформація щодо основних видів забезпечення дій у зоні НС, зокрема це – оперативне, матеріально-технічне, медичне, а також деякі інші види забезпечення. Загальне керівництво організацією забезпечення дій залучених сил та засобів покладається на керівника робіт з ліквідації наслідків НС, а безпосередня організація забезпечення за видами – на відповідних посадових осіб штабу з ліквідації НС та керівників (командирів) служб і формувань, залучених до реагування на НС.

а. Оперативне забезпечення

Оперативне забезпечення полягає в організації та здійсненні заходів, спрямованих на підвищення ефективності дій органів управління та сил цивільного захисту щодо порятунку людей, надання допомоги постраждалим, недопущення збільшення масштабів та мінімізації збитків від НС. Основними видами оперативного забезпечення є: розвідка, інженерне, радіаційне, хімічне, біологічне, гідрометеорологічне та психологічне забезпечення.

Щодо оперативного забезпечення, доцільно у плані реагування на НС галузі визначити наступні заходи та роботи:

Розвідка:

мета організації розвідки (збір, узагальнення, вивчення даних про стан природного середовища і обстановки в районах аварій, катастроф, стихійних лих, а також на ділянках і об'єктах проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт), види та способи її проведення (наземна, повітряна та морська (річкова);

інформація, яку необхідно отримати за результатами її проведення: межі зони можливого ураження та зони НС; характер обстановки в зоні НС; визначення місць знаходження потерпілих і їх стану; встановлення ступеня радіоактивного, хімічного, біологічного зараження; оцінка стану об'єктів у зоні НС (будівель, інженерних комунікацій, ліній зв'язку, джерел води); виявлення осередків пожеж; визначення під'їзних шляхів до місця роботи і шляхів евакуації постраждалих та населення; орієнтовні обсяги збитків (від руйнувань, затоплень, пожеж тощо); кількість загиблих, а також постраждалих, які потребують допомоги; вторинні небезпечні чинники НС; першочергові заходи щодо захисту і порятунку людей та матеріальних цінностей; орієнтовні обсяги аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

сили, що залучаються до проведення розвідки в зоні НС (спеціально підготовлені об'єктові формування цивільного захисту, а також сили та засоби, що знаходяться на відповідній адміністративно-територіальній одиниці і можуть здійснювати або забезпечувати наземну, повітряну та морську (річкову) розвідку) та їх завдання.

Інженерне забезпечення:

організація інженерної розвідки об'єктів і місцевості в зоні НС;
організація робіт щодо інженерного облаштування районів для розташування служб, формувань та підрозділів ЦЗ;
порядок розгортання пунктів управління реагуванням на НС;
облаштування та утримання шляхів руху, підвезення та евакуації; обладнання;
порядок здійснення інженерних заходів, спрямованих на подолання руйнувань, затоплень і локалізацію осередків пожеж;
проведення інженерних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

сили та засоби, що залучаються до виконання робіт з інженерного забезпечення (зазвичай це сили та засоби спеціалізованих служб цивільного захисту, що утворюються для проведення спеціальних робіт і заходів із залученням фахівців певної спеціальності, техніки і майна спеціального призначення).

Радіаційне, хімічне і біологічне забезпечення:

організація радіаційної, хімічної та біологічної розвідки;
порядок використання засобів індивідуального та колективного захисту;
організація хімічного і дозиметричного контролю особового складу, аварійно-рятувального та спеціального спорядження, оснащення, техніки та інших матеріальних засобів підрозділів;
порядок проведення дегазації, дезактивації і дезінфекції ділянок місцевості та об'єктів; санітарної обробки людей.

Гідрометеорологічне забезпечення:

порядок отримання від територіальних органів гідрометеорологічної служби інформації про фактичну і очікувану гідрометеорологічну ситуацію та небезпечні явища для оцінки обстановки і прогнозування її впливу на організацію і виконання заходів з ліквідації наслідків НС.

Психологічне забезпечення:

організація заходів щодо мобілізації рятувальників на сміливі, ініціативні та вмілі дії з пошуку постраждалих, своєчасного надання їм медичної допомоги та евакуації в безпечні райони;

організація заходів спрямованих на збереження сил рятувальників, забезпечення їх своєчасного харчування та відпочинку;

організація контролю за дотримання встановленого режиму робіт і заходів безпеки при їх виконанні;

організація заходів з надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок НС, персоналу об'єктів, який працює в умовах ліквідації наслідків НС, а також рятувальникам;

порядок залучення місцевого населення до свідомої і активної участі у проведенні робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

б. Матеріально-технічне забезпечення

Технічне забезпечення:

визначення сил та засобів технічного забезпечення у ході реагування на НС (технічне забезпечення може здійснюватися здійснюється силами технічної спеціалізованої служби цивільного захисту, а також відповідними суб'єктами господарювання, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації);

організація заходів щодо створення системи обслуговування та ремонту техніки, що вийшла з ладу у процесі виконання завдань у зоні НС;

порядок розгортання та роботи майстерень, станцій технічного обслуговування, пересувних ремонтно-відновлювальних груп ремонту автомобільної та інженерної техніки, евакуаційних груп та пунктів збору пошкоджених машин;

організація евакуації несправної та застряглої техніки;

створення у встановлених обсягах запасів технічного майна та забезпечення ремонтних підрозділів запасними частинами і матеріалами;

організація контролю за станом і порядком експлуатації техніки та оснащення, підготовкою їх до застосування;

організація взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з питань технічного забезпечення підрозділів при виконанні завдань у зоні НС.

Транспортне забезпечення

визначення сил та засобів транспортного забезпечення у ході реагування на НС;

організація переміщення залучених сил та засобів цивільного захисту до району виконання робіт та в зоні НС;

організація транспортного забезпечення евакуаційних заходів.

Матеріальне забезпечення:

визначення сил та засобів матеріального забезпечення (спеціалізовані служби торгівлі та харчування, матеріального забезпечення, суб'єкти господарювання, що залучаються до ліквідації наслідків НС);

організація доставки та створення необхідних запасів матеріально-технічних засобів, речового майна і оснащення, своєчасне поповнення їх витрат (втрат) при виконанні формуваннями ЦЗ завдань за призначенням;

організація харчування, відпочинку, необхідних санітарно-гігієнічних умов у місцях розміщення особового складу підрозділів, залучених до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

порядок розгортання формувань матеріального забезпечення в зоні НС та всебічного забезпечення дій аварійно-рятувальних підрозділів;

організація взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з питань матеріального забезпечення.

в. Медичне забезпечення

визначення сил та засобів медичного забезпечення;

організація та проведення лікувально-евакуаційних заходів: розшук постраждалих та уражених, своєчасне надання їм домедичної та екстреної медичної допомоги, збір, вивезення (винесення) їх до місця розташування медичного пункту, сортування й підготовку до евакуації хворих та уражених у лікувальні заклади;

організація та проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів: медичного контролю за станом здоров'я особового складу; санітарний нагляд за умовами проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, розміщення, харчування, водопостачання, інші види обслуговування особового складу;

порядок проведення медичних експертиз продуктів харчування та питної води;

порядок здійснення заходів, спрямованих на зниження сприйнятливості особового складу до інфекцій;

порядок здійснення заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію інфекційних захворювань у районах дій формувань, проведення медичних заходів, спрямованих на захист особового складу від ураження.

г. Інші види забезпечення

організація інформаційного забезпечення щодо інформування населення і заінтересованих підприємств, установ та організацій про обстановку у зоні надзвичайної ситуації, ліквідацію її наслідків та можливий розвиток подій;

забезпечення охорони громадського порядку і організації безпеки дорожнього руху.

Додатки до плану

У додатках до плану доцільно викласти наступне:

Аналітична довідка про стан техногенної та природної безпеки в галузі.

Цифрова або топографічна карта чи схема обстановки на об'єктах галузі де існує загроза (або виникла) НС станом на _____.

Календарний план переведення органів управління та сил ЦЗ галузі у режими підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Перелік органів управління, сил і засобів що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій (у т. ч. взаємодіючих), їх реквізити, призначення та можливості.

Схема організації управління та взаємодії при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Розділ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В ОБЛАСТІ (МІСТІ, РАЙОНІ)

3.1. Методичні підходи до розроблення плану реагування на НС в області (місті, районі)

Плани реагування на надзвичайні ситуації області (міста, району) – це плани реагування на НС регіонального та місцевого рівнів, реалізація яких здійснюється силами та засобами територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та її ланок.

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 “Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту” визначено, що для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, суб’єктами господарювання із чисельністю працюючого персоналу більш як 50 осіб розробляються плани реагування на надзвичайні ситуації.

Розроблення вищезазначених планів здійснюється органами управління ЦЗ в регіоні (області):

на регіональному рівні - Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, підрозділами з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі у взаємодії з територіальними органами ДСНС;

на місцевому рівні - районними, районними у м. Києві та Севастополі держадміністраціями, виконавчими органами міських (міст республіканського, Автономної Республіки Крим та обласного значення) рад, підрозділами з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі, виконавчими органами селищних та сільських рад, посадовими особами з питань цивільного захисту у їх складі (якщо такі призначені) у взаємодії з підрозділами територіальних органів ДСНС.

Для забезпечення ефективного проведення робіт з ліквідації наслідків НС, найбільш імовірних для області (міста, району), розробляються окремі плани ліквідації наслідків таких НС, як додатки до основного плану реагування на НС.

Далі йтиме мова про рекомендації щодо розроблення плану реагування на надзвичайні ситуації в області (далі – план реагування на НС в області), але все викладене стосується і планів нижчих рівнів (міста, району) з урахуванням певних особливостей. Суб’єктами, що залучаються до розроблення і безпосереднього виконання цього плану є органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб’єкти господарювання, які входять до складу територіальної підсистеми та її ланок і виконують завдання цивільного захисту.

План реагування на НС в області визначає організаційні і практичні заходи та порядок дій органів управління, сил і засобів територіальної підсистеми ЄДСЦЗ при загрозі або виникненні НС на території області.

Реагування на НС у масштабі області – це скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до плану реагування на НС і полягають в:

- проведенні, при загрозі виникнення НС, робіт та заходів, спрямованих на усунення небезпечних чинників, що створюють загрозу життю та здоров'ю людини, мінімізацію їх впливу;
- організації робіт з ліквідації наслідків такої НС;
- припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;
- рятування людей і майна;
- локалізації зони надзвичайної ситуації;
- ліквідації або мінімізації наслідків НС, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

Суб'єктами забезпечення цивільного захисту, що залучаються до розроблення і виконання цього плану є – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, що створюють територіальні підсистеми, підрозділи з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі, а також територіальні органи ДСНС.

План реагування має визначити необхідні організаційні і практичні заходи та порядок дій органів управління, сил і засобів ЄДСЦЗ на регіональному рівні щодо реагування на НС у масштабі області.

Реальність заходів цього плану забезпечується всебічним і глибоким аналізом загроз техногенного та природного характеру за результатами моніторингу в області, прогнозуванням можливих проявів небезпечних чинників та побудови сценаріїв розвитку загроз виникнення НС, обґрунтованими розрахунками необхідних фінансових, матеріальних і людських ресурсів, а також часу, необхідного для підготовки та проведення запланованих заходів.

Досягнення запланованих цілей та мети плану реагування значною мірою залежить від того, наскільки заплановані до здійснення заходи в області, районі, місті узгоджені між собою за цілями, місцем, часом, складом залучених сил і за способом виконання. Крім того, в плані реагування повинні знайти узгоджене, правильне і адекватне відображення заходи, заплановані до здійснення в планах нижчого рівня (району області, міста, району у місті).

3.2. Структура плану реагування на надзвичайні ситуації в області (варіант)

Складові частини плану	Структурні елементи плану та короткий зміст
I. Вступна частина	1. Обкладинка
	2. Титульний аркуш
	3. Зміст
	4. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів
II. Основна частина	Розділ I. Загальні положення:
	<i>г. Призначення плану та мета</i>
	<i>д. Основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС</i>
	<i>е. Порядок введення плану в дію</i>
	2. Оперативна частина:
	Розділ II. Висновки з результатів моніторингу та прогнозування НС в області
Розділ III. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС в області	
Розділ IV. Організація реагування на НС	
Розділ V. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС	
III. Додатки.	Додатки включають матеріали, які є необхідними для повноти Державного плану реагування, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення.
IV. Відомості про погодження плану та його коригування.	У цих відомостях поміщають інформацію з результатами погодження плану заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також результати проведеного та узгодженого коригування завірені підписами відповідних посадових осіб.

3.3. Рекомендації щодо структурних елементів вступної частини

а. Обкладинка

Обкладинка надає користувачеві перше уявлення про план і тому має бути чіткою, зрозумілою та інформативною.

Зовнішній бік обкладинки, зазвичай, може містити такі дані:

- відомості про розробника плану – юридичну особу (орган виконавчої влади, організацію);
- повну назву плану;

- рік розроблення плану;
- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно.

Внутрішній бік обкладинки може містити спеціальні записи, що стосуються юридичних інструктивних позначень щодо процедури користування, дозволу посадовим особам вносити зміни до плану.

б. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно;
- відомості про розробника плану – юридичну особу (орган виконавчої влади, організацію);
- гриф затвердження;
- повну назву плану;
- рік розроблення плану.

в. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з нової сторінки.

До змісту включають:

- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;
- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) плану;
- назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу;
- у змісті можуть бути перелічені номери й назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

г. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті у плані мало поширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаюся з нової сторінки.

3.4. Рекомендації щодо структурних елементів основної частини

Основна частина містить загальні положення та оперативну частину і поділяється на п'ять розділів:

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Висновки з результатів моніторингу НС техногенного характеру в регіоні.

Розділ III. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об'єктах в регіоні.

Розділ IV. Організація реагування на НС.

Розділ V. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС.

3.5. Рекомендації до розділу I “Загальні положення”

У розділі викладаються відомості про:

- призначення плану реагування на НС в області та мета, яку планується досягти;
- основні завдання суб’єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС та ліквідації їх наслідків;
- порядок введення плану в дію.

а. Призначення плану реагування на НС в області та мета

План реагування на НС в області призначений для координації і здійснення суб’єктами забезпечення цивільного захисту області взаємоузгодженого комплексу організаційних і управлінських заходів спрямованих на:

- здійснення моніторингу, проведення оцінки обстановки та прогнозування її розвитку;
- своєчасне виявлення небезпечних процесів, що загрожують виникненням надзвичайних ситуацій та усунення причин, які сприяють їх подальшому розвитку;
- підготовку до реагування на НС суб’єктів забезпечення цивільного захисту;
- підтримання готовності органів управління і сил ЦЗ до реагування та приведення їх у відповідний режим функціонування в залежності від обстановки, що склалася;
- ліквідацію наслідків НС;
- припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;
- рятування населення і майна;
- локалізації зони надзвичайної ситуації;
- ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров’ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну;
- проведення відновлювальних робіт.

План реагування на НС в області визначає порядок функціонування суб’єктів забезпечення цивільного захисту у режимах функціонування підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Мета плану реагування полягає у створенні системи планових документів, які визначають зміст та взаємоузгоджений порядок дій суб’єктів забезпечення цивільного захисту області, спрямованих на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від НС шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим.

б. Основні завдання суб'єктів забезпечення цивільного захисту області щодо реагування на НС

Основними завданнями щодо реагування на НС, які плануються до виконання є:

- визначення органів управління та сил цивільного захисту області (територіальної підсистеми), які залучаються до реагування на НС, забезпечення та підтримання їх готовності до реагування;
- забезпечення функціонування системи управління територіальної підсистеми області до складу якої входять функціонально зв'язані органи і пункти управління, система зв'язку, оповіщення, а також автоматизовані системи, що забезпечують збір, обробку й передачу інформації;
- встановлення режимів функціонування єдиної державної системи цивільного захисту залежно від масштабу і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла в області та порядок переведення органів управління та сил цивільного захисту у відповідний режим;
- забезпечення виконання запланованих заходів у режимах підвищеної готовності та надзвичайної ситуації;
- організація спільного та узгодженого виконання учасниками реагування на НС робіт та заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

в. Порядок введення плану реагування на НС в області в дію

Проект плану реагування на НС в області розробляється підрозділом з питань ЦЗ, утвореного у складі облдержадміністрації, у взаємодії з органами управління районів та міст області, територіальних органів ДСНС, що дислокуються на території області та суб'єктів забезпечення цивільного захисту, об'єкти яких розміщені на території області. Проект плану узгоджується керівниками органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області, територіальних органів ДСНС та заінтересованих суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Після узгодження проект плану подається на розгляд Голові облдержадміністрації та затверджується відповідним розпорядчим документом.

План реагування на НС в області вводиться в дію рішенням Голови облдержадміністрації.

3.6. Рекомендації до розділу II “Висновки з результатів моніторингу НС техногенного та природного характеру в області”

У цьому розділі викладаються:

- результати моніторингу НС в області за певний період часу;
- розподіл НС за місцем виникнення, характером походження, ступенем поширення, розміром людських втрат і матеріальних збитків;
- висновки щодо очікування НС на території області (за результатами прогнозу, експертних оцінок, аналізу статистичних показників тощо).

3.7. Рекомендації до розділу III “Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на території області”

У розділі викладається:

- інформація про органи управління цивільного захисту на державному та регіональному рівнях, діючий склад системи пунктів управління та канали передачі інформації.
- інформація про сили цивільного захисту, які залучаються до виконання завдань реагування на надзвичайні ситуації у масштабі області, державного, регіонального та об’єктового рівня.

Планом реагування на НС в області мають бути визначені:

- постійно діючі органи управління цивільного захисту та їх реквізити (канали зв’язку, номери телефонів, факсів, електронні адреси тощо), зокрема це:

на державному рівні:

Кабінет Міністрів України, підрозділ з питань цивільного захисту у складі його апарату, а також чергові зміни оперативно-чергової служби, які чергують на пункті управління цілодобово;

ДСНС України та чергові зміни оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС, які чергують цілодобово;

ЦОВВ, що створюють функціональні підсистеми, підрозділи з питань цивільного захисту у складі їх апаратів, а також чергові зміни оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб, які чергують на пунктах управління ЦОВВ цілодобово;

на регіональному рівні:

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, підрозділи з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі, а також чергові зміни оперативно-чергових служб, які чергують на відповідних пунктах управління цілодобово;

територіальні органи ДСНС та чергові зміни оперативно-чергових служб центрів управління в надзвичайних ситуаціях територіальних органів ДСНС, які чергують цілодобово;

територіальні органи ЦОВВ, підрозділи з питань цивільного захисту, які утворюються у їх складі та чергові зміни оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб територіальних органів ЦОВВ;

на місцевому та об’єктовому рівні:

керівники підприємств, установ, організацій та об'єктів і призначені ними посадові особи з питань ЦЗ, чергові (диспетчерські) служби підприємств, установ організацій та об'єктів;

б. координаційні органи та їх реквізити, зокрема це:

на державному рівні:

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

на регіональному рівні:

комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя;

на місцевому рівні:

комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районів, міст, районів у містах, селищ;

на об'єктовому рівні:

комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємств, установ та організацій.

Для забезпечення сталого управління суб'єктами забезпечення цивільного захисту використовуються система пунктів управління, телекомунікаційні мережі загального користування, телекомунікаційні мережі спеціального призначення та державна система урядового зв'язку.

Для забезпечення сталого управління суб'єктами забезпечення цивільного захисту галузі використовуються пункти управління функціональних підсистем, створених ЦОВВ.

в. сили цивільного захисту

Планом реагування на НС в області мають бути визначені сили ЦЗ (перелік формувань, назва та місце дислокації) їх функціональне призначення та час приведення у готовність до дій з реагування на НС, а також кількісні та якісні показники аварійно-рятувальних та інших робіт і заходів, які вони можуть виконувати. До таких сил слід віднести:

Сили цивільного захисту територіальних підсистем:

підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що дислокуються на території області;

регіональні, комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій;

об'єктові та територіальні формування цивільного захисту;

територіальні та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;

добровільні формування цивільного захисту.

Сили цивільного захисту функціональних підсистем, які розміщені на території області.:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;

об'єктові аварійно-рятувальні служби;

об'єктові формування цивільного захисту;

галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;

державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;

добровільні формування цивільного захисту.

Сили Збройних Сил України та інших військових формувань:

Військові частини і підрозділи Збройних Сил України, інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні органи, що залучаються до реагування на НС відповідно до плану реагування на НС області.

3.8. Рекомендації до розділу IV “Організація реагування на НС у масштабі області”

У цьому розділі викладається перелік запланованих організаційних та управлінських заходів спрямованих на забезпечення оперативного реагування на НС у масштабі області та порядок їх виконання, зокрема:

порядок інформування та оповіщення органів управління і сил ЦЗ суб’єктів реагування на НС та населення про загрозу та/або виникнення НС;

порядок переведення органів управління та сил ЦЗ, які залучаються до реагування на НС (залежно від обстановки що склалася та виду НС) у режим функціонування підвищеної готовності та/або режим НС;

порядок залучення визначених планом органів управління, підпорядкованих їм сил ЦЗ і засобів до реагування на НС, формування угруповання сил реагування;

дії угруповання сил реагування на НС (аварійно-рятувальних та інших формувань, що увійшли до його складу), у режимі підвищеної готовності та режимі НС;

організація управління реагуванням на НС та взаємодії між органами управління і підпорядкованими їм силами у режимі підвищеної готовності та режимі НС;

- а. Рекомендації щодо оповіщення та інформування суб’єктів забезпечення цивільного захисту про загрозу та/або виникнення НС

Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій полягає у своєчасному доведенні такої інформації до органів управління цивільного захисту, сил цивільного захисту, суб’єктів господарювання та населення.

Інформація про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації, прогнозований масштаб поширення якої може охопити декілька районів або територію усієї області, передається негайно, в обов’язковому порядку, через засоби діючої системи зв’язку ЄДСЦЗ до оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС (черговими оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС, оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб з надзвичайних ситуацій органів управління підсистем ЄДСЦЗ та їх ланок, черговими диспетчерських служб об’єктів підвищеної небезпеки).

Варіант алгоритму дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення на регіональному рівні наведено в таблиці 3.8.1.

Таблиця 3.8.1.

Варіант алгоритму дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення на регіональному рівні

№ п/р	Дії суб'єктів (заходи)	Термін	Суб'єкти, які виконують дії процесу оповіщення
1.	Формування інформації про загрозу або виникнення небезпечної події	«С» - 15-20 хв.	Суб'єкти, які є джерелом інформації
2.	Надання інформації про загрозу або виникнення небезпечної події до чергової служби з питань цивільного захисту в регіоні	«С»	Суб'єкт, який є джерелом інформації
3.	Інформування органу виконавчої влади регіону про загрозу або виникнення небезпечної події	«С» + 5-10 хв.	Черговий оперативно-чергової служби облдержадміністрації
4.	Підготовка і прийняття рішення на оповіщення та доведення його до населення	«С» + 10-30 хв.	РМ АР Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації
5.	Передача прийнятого рішення до чергової служби з питань цивільного захисту в регіоні	«С» + 30-40 хв.	Уповноважені посадові особи РМ АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій
6.	Включення, у разі необхідності, електросирен в зонах можливого ураження (якщо управління електросиренами здійснюється з робочого місця чергового)	«С» + 40 хв.	Черговий оперативно-чергової служби облдержадміністрації
7.	Передача прийнятого рішення до відповідних чергових служб РДА та ОМС (у разі їх відсутності – до чергових служб районних та міських відділів ГУ (У) МВС в регіоні та, у разі необхідності, постановка завдання про включення електросирен	«С» + 40-45 хв.	Черговий оперативно-чергової служби облдержадміністрації
8.	Постановка завдання відповідальним посадовим особам організацій радіомовлення, телебачення та операторам мобільного зв'язку на проведення оповіщення	«С» + 40-50 хв.	Черговий оперативно-чергової служби облдержадміністрації
9.	Включення фонограми повідомлення, відповідно прийнятого рішення, про загрозу або виникнення небезпечної події через засоби радіомовлення,	«С» + 40-50хв.	Організації радіомовлення та телебачення

№ п/р	Дії суб'єктів (заходи)	Термін	Суб'єкти, які виконують дії процесу оповіщення
	телебачення та операторів мобільного зв'язку		
10.	Включення вуличних гучномовних систем (у разі їх управління з робочого місця чергової служби з питань цивільного захисту в регіоні) та передача повідомлення про загрозу або виникнення небезпечної події. Постановка завдання черговим оперативно-рятувальних служб та черговим службам районних та міських відділів ГУ (У) МВС в регіоні на проведення оповіщення з використанням пересувних засобів із сигнально-гучномовними пристроями	«С» + 40 хв.	Черговий оперативно-чергової служби облдержадміністрації
11.	Включення вуличних гучномовних систем (у разі їх управління з робочого місця чергової служби з питань цивільного захисту в РДА та ОМС, районних та міських відділів ГУ (У) МВС в регіоні) та передача повідомлення про загрозу або виникнення небезпечної події.	«С» + 45-50 хв.	Черговий оперативно-чергової служби в РДА та ОМС, районних та міських відділах ГУ (У) МВС в області
12.	Проведення оповіщення з використанням пересувних засобів із сигнально-гучномовними пристроями	«С» + 50-60 хв.	Черговий оперативно-чергової служби облдержадміністрації Черговий оперативно-чергової служби в РДА та ОМС, районних та міських відділах ГУ (У) МВС в області

Інформація про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації на території області в обов'язковому порядку подається до оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС через чергові зміни оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС та оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби з надзвичайних ситуацій органів управління підсистем ЄДСЦЗ починаючи з об'єктового через засоби діючої системи зв'язку ЄДСЦЗ.

Термін проходження інформації від центрального органу виконавчої влади до оперативно-чергової служби державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС в усній формі – 5 хвилин після отримання інформації про надзвичайну ситуацію з подальшим поданням документального підтвердження протягом 30 хвилин за встановленою ДСНС формою.

Відповідальність за своєчасне, повне та об'єктивне інформування про загрозу або виникнення НС покладається на керівника територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та керівників її ланок.

Організація оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації на території області здійснюється відповідно до діючих нормативно-правових актів та нормативних документів.

Оперативно-чергова (чергова, диспетчерська) служба держадміністрації інформує про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації на території області і заходи, що здійснюються і плануються до виконання:

- Голову облдержадміністрації та його заступників – негайно;
- інші заінтересовані територіальні органи центральних органів виконавчої влади, підприємства, установи та організації, що розміщуються на території області, керівників територіальних підсистем сусідніх областей, на території яких може поширитися надзвичайна ситуація – протягом години.

Оповіщення місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і населення про загрозу або виникнення НС на території області та порядок подальших дій здійснюється оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами з надзвичайних ситуацій органу управління територіальної підсистеми та її ланок, розташованих на територіях де існує загроза виникнення або впливу наслідків НС.

б. Рекомендації щодо переведення органів управління, сил і засобів у режим підвищеної готовності та у режим НС

У разі істотного погіршення виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, біологічної, сейсмічної та гідрометеорологічної обстановки або отримання інформації (прогнозу) про загрозу виникнення НС на території області, вводиться режим підвищеної готовності або режим надзвичайної ситуації.

Режим підвищеної готовності та режим надзвичайної ситуації в межах конкретної території вводиться:

за рішенням Кабінету Міністрів України - на території усієї держави або її окремих регіонів;

за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій - на території відповідного регіону;

за рішенням райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування - на території відповідного району (міста).

З введенням режиму підвищеної готовності та/або режиму надзвичайної ситуації в окремих районах або усієї області, у відповідний режим функціонування приводяться:

підрозділи та частини Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (територіальні органи ДСНС, органи управління, аварійно-рятувальні формування центрального підпорядкування, аварійно-рятувальні формування спеціального призначення, спеціальні авіаційні, морські та інших формування, державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), формування та підрозділи

забезпечення), що залучаються до реагування відповідно до плану реагування на НС області (за рішенням Голови ДСНС);

регіональні комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (за рішенням Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій);

регіональні комісії з питань евакуації (у разі потреби за рішенням голови регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій);

територіальна підсистема ЄДСЦЗ або її ланки (за рішенням Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування)

територіальні органи ЦОВВ, що створює функціональні підсистеми ЄДСЦЗ та їх компоненти, суб'єкти господарювання які розташовані на територіях, де введено режим підвищеної готовності та/або режим надзвичайної ситуації (за рішенням Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування за погодженням з керівником ЦОВВ, що створив таку функціональну підсистему та керівником суб'єкта господарювання);

військові частини і підрозділи Збройних Сил України, інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні органи, що залучаються до реагування відповідно до Державного плану реагування на НС (за рішенням керівників уповноважених органів)

Переведення органів управління та сил ЦЗ у режим функціонування підвищеної готовності та/або режим НС здійснюється на підставі отриманих від органу управління ОДА розпоряджень (сповіщень, сигналів), передбачених планами реагування на НС.

Такі розпорядження (сповіщення, сигнали) передаються за рішенням Голови ОДА оперативно-черговою службою ОДА через засоби діючої системи зв'язку ЄДСЦЗ черговим оперативно-координаційних центрів територіальних органів ДСНС, оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб органів управління підсистем ЄДСЦЗ, чергових військових частини і підрозділів Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів, що залучаються до реагування у терміни передбачені планами реагування на НС.

- в. Рекомендації щодо залучення органів управління, підпорядкованих їм сил ЦЗ до реагування на НС, формування угруповання сил

Залучення визначених планом реагування на НС в області органів управління, підпорядкованих їм сил ЦЗ і засобів до реагування на НС

здійснюється на підставі рішення Голови ОДА про введення плану реагування в дію та відповідних розпоряджень.

Угрупування сил реагування формується з органів управління і підпорядкованих їм сил ЦЗ, залучення яких до реагування на НС передбачено планом реагування. В плані має бути визначена організаційна структура та склад угруповання. Оптимальним варіантом структури угруповання є побудова в два ешелони з виділенням резерву сил. Важливо також передбачити декілька варіантів складу угруповання для реагування на відповідний вид НС.

До складу сил першого ешелону включаються підрозділи сил цивільного захисту постійної готовності, а також формування сил цивільного захисту, що мають термін готовності до дій за призначенням до 40 хв. (для морських (річкових) суден – до 1 год.)

До складу сил другого ешелону включаються формування сил цивільного захисту термін готовності до дій за призначенням яких перевищує 40 хв.

До резерву включаються формування сил цивільного захисту, які не увійшли до складу ешелонів, або виведені із зони можливого ураження.

Основу угруповання сил реагування на НС складають підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС, сили цивільного захисту територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та компоненти функціональних підсистем ЄДСЦЗ розташовані на території області.

Склад сил цивільного захисту, які доцільно залучати до складу угруповання сил реагування на НС наступний:

а) сили ДСНС:

підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту;

б) сили територіальних підсистем ЄДСЦЗ:

регіональні, комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій;

територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту;

об'єктові та територіальні формування цивільного захисту;

об'єктові та територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту;

добровільні формування цивільного захисту;

в) сили функціональних підсистем ЄДСЦЗ, розташовані на території області:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;

об'єктові аварійно-рятувальні служби;

об'єктові формування цивільного захисту;

галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;

державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;

добровільні формування цивільного захисту.

Конкретний склад органів управління та сил цивільного захисту, які включені до складу угруповання сил реагування на НС визначається розпорядчим документом Голови ОДА залежно від виду НС, обсягів прогнозованих наслідків та ресурсів, необхідних для їх ліквідації.

Крім того, до складу угруповання мають бути включені військові частини і підрозділи Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів, що залучаються до реагування на НС.

Під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації склад та побудова угруповання сил реагування може змінюватися в залежності від обстановки, що склалася.

Нарощування угруповання сил і засобів цивільного захисту у зоні надзвичайної ситуації здійснюється за рішенням призначеного керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

г. Рекомендації щодо дій угруповання сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС

За умов загрози виникнення надзвичайної ситуації, за рішенням Голови ОДА, для окремих районів або усєї області тимчасово встановлюється режим підвищеної готовності і вводиться в дію план реагування на НС в області.

У режимі підвищеної готовності:

Планом реагування на НС в області щодо режиму підвищеної готовності має бути визначено:

- порядок здійснення оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та її ланок, територіальних органів ДСНС, територіальних органів функціональних підсистем ЄДСЦЗ негайного оповіщення органів управління та сил ЦЗ на визначених територіях;
- організація переведення чергових змін оперативно-чергових (чергових, диспетчерських) служб на посиленій режимі роботи, розгортання, у разі потреби, мобільних пунктів управління, приведення у повну готовність системи зв'язку, оповіщення та обміну інформацією;
- порядок доведення попередніх розпоряджень Голови ОДА та уточнення завдань керівникам органів виконавчої влади та місцевого самоврядування районів області, міст та селищ, підпорядкованим та взаємодіючим органам управління та силам цивільного захисту, розташованих на відповідних територіях, приведення у режим підвищеної готовності органів управління та сил угруповання реагування на НС;
- порядок інформування населення про надзвичайні ситуації, що прогножуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них;
- організація формування ОГ для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;
- заходи щодо посилення роботи системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій;
- порядок оцінки прогнозу розвитку НС та прийняття рішень щодо необхідності проведення евакуаційних заходів із зони можливого ураження;
- організація уточнення (у разі потреби) планів реагування на НС, здійснення заходів спрямованих на усунення небезпечних чинників, що загрожують виникненням НС;

- здійснення заходів і робіт щодо захисту населення і територій від можливих НС.

У режимі надзвичайної ситуації:

У разі виникнення надзвичайної ситуації, за рішенням Голови ОДА, для окремих районів або усієї області тимчасово встановлюється режим надзвичайної ситуації.

Планом реагування на НС в області щодо режиму надзвичайної ситуації має бути визначено:

- порядок виконання комплексу заходів та робіт режиму підвищеної готовності, якщо вони не були виконані попередньо;

- організація оповіщення органів управління та сил ЦЗ, що залучаються до реагування на НС в області, суб'єктів господарювання, а також населення на визначених територіях, про виникнення надзвичайної ситуації, меж поширення і наслідки, а також про способи та методи захисту від них;

- порядок підготовки та прийняття рішення про призначення керівника робіт та утворення (у разі потреби) спеціальної комісії з ліквідації наслідків НС;

- організація заходів і робіт щодо визначення зони НС, здійснення постійного моніторингу та прогнозування зони можливого поширення НС та масштабів можливих наслідків;

- порядок приведення у готовність до дій за призначенням органів управління, сил та засобів, які залучаються до реагування на НС у масштабі області;

- організація оперативного розгортання угруповання сил реагування на НС у масштабі області, формування ешелонів та спільно з ОГ (забезпечених власними засобами пересування, зв'язку, автоматизації, захисту органів дихання та матеріально-технічними засобами для автономної роботи) їх висування у зону НС, порядок переходу у підпорядкування керівнику робіт. Оперативні групи правоохоронних органів та прокуратури висувуються до зони НС самостійно;

- організація заходів щодо медичного захисту населення та ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайної ситуації (надання екстреної медичної допомоги постраждалим, лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів);

- порядок інформування населення постраждалих регіонів, надання рекомендацій щодо поведінки в умовах НС;

- організація заходів з першочергового життєзабезпечення постраждалого населення або його евакуація в безпечні місця;

- організація заходів з локалізації та ліквідації наслідків НС угрупованням сил реагування на НС, які передбачають:

- пошук і рятування постраждалих;

- вилучення постраждалих із зруйнованих будівель та споруд, автомобільного, залізничного, морського та авіаційного транспорту;

- рятування життя, надання домедичної допомоги постраждалим особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці виникнення НС;
- організацію надання формуваннями ДСНС екстреної медичної допомоги постраждалим при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, рятувальникам та особам, які беруть участь у локалізації та ліквідації її наслідків у зоні (осередку) ураження, а також Службою медицини катастроф (далі - СМК) МОЗ України та її формуваннями (бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги, спеціалізованими бригадами екстреної медичної допомоги 2 черги, іншими формуваннями СМК) – постраждалому населенню;
- забезпечення безпеки постраждалого населення, яке знаходиться в зоні ліквідації наслідків НС, і збереження їх майна;
- організацію евакуації постраждалих із зони НС (осередку ураження) до розгорнутих поблизу медичних формувань і закладів охорони здоров'я з подальшою евакуацією до стаціонарних закладів охорони здоров'я для надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;
- проведення заходів щодо недопущення зростання масштабів поширення надзвичайної ситуації та зменшення її негативних наслідків, мінімізації матеріальних збитків;
- здійснення заходів щодо захисту населення та рятувальників від дії вторинних факторів ураження (обмеження доступу в зону НС, здійснення карантинних та інших обов'язкових санітарно-протиепідемічних заходів);
- інші першочергові заходи, враховуючи характер надзвичайної ситуації.

д. Рекомендації з організації управління суб'єктами реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС

Організація управління угрупованням сил реагування на НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС являє собою процес, в межах якого приймаються управлінські рішення, здійснюються заходи щодо їх виконання і контролю за своєчасністю та повнотою реалізації запланованого.

Заплановані заходи щодо управління діями суб'єктів реагування на НС у масштабі області мають визначати:

- порядок отримання, обробки та оцінки даних про обстановку, прийняття обґрунтованих рішень, уточнення їх відповідно до зміни умов, своєчасне доведення завдань до виконавців;
- розподіл сил та засобів при здійсненні запланованих заходів для їх ефективного використання, організацію взаємодії та оперативного маневру силами та засобами при зміні обстановки;
- заходи спрямовані на підтримання готовності органів управління, сил і засобів до виконання завдань щодо захисту людей, їх порятунку і надання допомоги постраждалим;

- організація здійснення постійного контролю за виконанням прийнятих рішень і поставлених завдань;
- організацію та підтримання безперервного стійкого зв'язку в умовах загрози НС і при їх виникненні;
- порядок прийняття рішень щодо вирішення нових завдань, що виникають раптово, наявними силами і засобами.

З метою забезпечення ефективного управління суб'єктами реагування на НС розгортається система управління силами і засобами яка включає в себе органи управління, пункти управління, засоби управління. Структура системи управління та її склад, а також схема зв'язку має бути визначена планом реагування. Для управління силами реагування при виконанні комплексу заходів та робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у масштабі області використовуються пункти управління та центри управління у надзвичайних ситуаціях, які взаємодіють із штабом з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі його утворення та забезпечують його роботу.

Наявність безперебійного зв'язку та оповіщення, що забезпечують стійкість управління в будь-якій обстановці, є одним з важливих умов успішного управління діями в надзвичайних обставинах. Раптовість виникнення НС і швидкоплинність зміни обстановки визначають особливу роль засобів зв'язку та оповіщення у проведенні планових заходів і вирішенні раптово виникаючих завдань.

Заплановані заходи щодо організації зв'язку мають забезпечувати:

- безперервне керівництво проведенням запланованих заходів та робіт з реагування на НС;
- взаємодію органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на НС;
- своєчасний прийом і передачу розпоряджень, сигналів тощо.

Надійність зв'язку забезпечується найбільш доцільним поєднанням усіх наявних засобів і способів передачі і прийому інформації.

Загальне керівництво організацією та проведенням заходів і робіт з реагування на надзвичайну ситуацію у масштабі області здійснює облдержадміністрація.

Координацію дій з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації здійснює спеціальна комісія з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (далі – спеціальна комісія).

Для безпосереднього управління аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у масштабі області розпорядженням Голови ОДА призначається керівник робіт з ліквідації наслідків НС.

Керівник робіт з ліквідації наслідків НС утворює штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, (далі – штаб з НС), основним завданням якого є безпосередня організація і координація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Штаб з НС розміщується на пункті управління.

Діяльність керівника робіт з ліквідації наслідків НС та підпорядкованого йому органу управління, щодо управління угрупованням з реагування на НС передбачає:

- прийняття рішень, спрямованих на досягнення поставлених цілей;
- оцінку ситуації;
- коригування положень (заходів) плану;
- забезпечення виконання прийнятих рішень;
- контроль впливу (результат) виконання рішень на обстановку в зоні НС.

Цей процес безперервно відтворюється.

Для оцінки обстановки в зоні НС, прогнозування наслідків, підготовки пропозицій для прийняття рішень керівником робіт з ліквідації наслідків НС щодо її локалізації та ліквідації наслідків, безпосереднього управління підпорядкованими силами і засобами ЄДСЦЗ органами управління суб'єктів реагування на НС утворюються та направляються до зони НС оперативні групи (далі - ОГ). Склад ОГ визначають керівники суб'єктів реагування на НС. Оперативні групи, які прибули в зону НС, за винятком ОГ СБУ, підпорядковуються керівнику робіт з ліквідації наслідків НС та входять до складу його пункту управління. ОГ, що прибувають у зону НС, повинні бути забезпечені засобами пересування, зв'язку, автоматизації та матеріально-технічними засобами для автономної роботи.

Порядок роботи кожної ОГ, місце розгортання і пересування узгоджується з керівником робіт з ліквідації наслідків НС. Основу органу управління керівника робіт з ліквідації НС складає оперативна група ДСНС.

е. Рекомендації з організації взаємодії між суб'єктами реагування на НС

Організація взаємодії органів управління і сил залучених до ліквідації НС у режимі підвищеної готовності та режимі НС, визначається планом реагування на НС та організовується керівником робіт з ліквідації наслідків НС та його робочим органом управління - штабом з НС.

Під взаємодією розуміють узгоджені дії органів управління, сил і засобів, залучених до реагування на НС за місцем, часом, цілями або способами виконання завдань для досягнення запланованої мети.

Мета організації взаємодії:

- координація дій при плануванні, організації й проведенні спільних заходів щодо реагування на НС;
- забезпечення оптимального використання сил і засобів, що залучаються до вирішення завдань з ліквідації НС.

Для організації і підтримання взаємодії планом реагування має бути визначено:

- взаємодіючі органи управління і сили та порядок взаємного обміну інформацією, яка відноситься до компетенції сторін;
- організацію спільного уточнення планів (порядку) взаємодії;

сили та засоби, необхідні для виконання конкретних завдань з ліквідації наслідків НС і їх виділення відповідно до розроблених планів взаємодії;

порядок узгодження спільних дій при виконанні завдань з ліквідації наслідків НС, у тому числі з питань всебічного забезпечення;

організація доведення до підлеглих і взаємодіючих органів управління і сил вказівок щодо порядку оповіщення, управління, зв'язку та обміну інформацією;

відповідальність керівників підпорядкованих органів управління, ОГ та формувань ЦЗ за організацію взаємодії у процесі вирішення ними конкретних завдань;

заходи для підтримання безперервної взаємодії з підпорядкованими і взаємодіючими органами управління і силами, негайного відновлювання взаємодії у разі її втрати.

У подальшому при зміні обстановки та необхідності виконання нових завдань порядок взаємодії додатково уточнюється або визначається знову.

3.9. Рекомендації до розділу “Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС”

У цьому розділі викладається інформація щодо основних видів забезпечення дій у зоні НС, зокрема це – оперативне, матеріально-технічне, медичне, а також деякі інші види забезпечення. Загальне керівництво організацією забезпечення дій залучених сил та засобів покладається на керівника робіт з ліквідації наслідків НС, а безпосередня організація забезпечення за видами – на відповідних посадових осіб штабу з ліквідації НС та керівників (командирів) служб і формувань, залучених до реагування на НС.

а. Оперативне забезпечення

Оперативне забезпечення полягає в організації та здійсненні заходів, спрямованих на підвищення ефективності дій підрозділів органів управління та сил цивільного захисту щодо порятунку людей, надання допомоги постраждалим, недопущення збільшення масштабів та мінімізації збитків від НС. Основними видами оперативного забезпечення є: розвідка, інженерне, радіаційне, хімічне, біологічне, гідрометеорологічне та психологічне забезпечення.

Щодо оперативного забезпечення, доцільно у плані реагування на НС у масштабі області визначити наступні заходи та роботи:

Розвідка:

завдання розвідки (збір, узагальнення, вивчення даних про стан природного середовища і обстановки в районах аварій, катастроф, стихійних лих, а також на ділянках і об'єктах проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт), види та способи її проведення (наземна, повітряна та морська (річкова));

інформація, яку необхідно отримати за результатами її проведення: межі зони можливого ураження та зони НС; характер обстановки в зоні НС; визначення місць знаходження потерпілих і їх стану; встановлення ступеня радіоактивного, хімічного, біологічного зараження; оцінка стану об'єктів у зоні НС (будівель, інженерних комунікацій, ліній зв'язку, джерел води); виявлення осередків пожеж; визначення під'їзних шляхів до місця роботи і шляхів евакуації постраждалих та населення; орієнтовні обсяги збитків (від руйнувань, затоплень, пожеж тощо); кількість загиблих, а також постраждалих, які потребують допомоги; вторинні небезпечні чинники НС; першочергові заходи щодо захисту і порятунку людей та матеріальних цінностей; орієнтовні обсяги аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

сили, що залучаються до проведення розвідки в зоні НС (сили ДСНС, спеціально підготовлені територіальні, об'єктові формування цивільного захисту, а також сили та засоби, що знаходяться на відповідній адміністративно-територіальній одиниці і можуть здійснювати або забезпечувати наземну, повітряну та морську (річкову) розвідку) та їх завдання.

Інженерне забезпечення:

організація інженерної розвідки об'єктів і місцевості в зоні НС;
організація робіт щодо інженерного облаштування районів для розташування служб, формувань та підрозділів ЦЗ;

порядок розгортання пунктів управління, організація життєзабезпечення, облаштування та утримання шляхів руху, підвезення та евакуації; обладнання та утримання переправ через водні перешкоди, проходів (проїздів) у завалах;

порядок здійснення інженерних заходів, спрямованих на подолання руйнувань, затоплень і локалізацію осередків пожеж; добування та очищення питної води; облаштування пунктів водопостачання; проведення інженерних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

сили та засоби, що залучаються до виконання робіт з інженерного забезпечення (зазвичай це сили та засоби спеціалізованих служб цивільного захисту, що утворюються для проведення спеціальних робіт і заходів із залученням фахівців певної спеціальності, техніки і майна спеціального призначення).

Радіаційне, хімічне і біологічне забезпечення:

організація радіаційної, хімічної та біологічної розвідки;
порядок використання засобів індивідуального та колективного захисту;
організація хімічного і дозиметричного контролю особового складу, аварійно-рятувального та спеціального спорядження, оснащення, техніки та інших матеріальних засобів підрозділів;

порядок проведення дегазації, дезактивації і дезінфекції ділянок місцевості та об'єктів; санітарної обробки людей.

Гідрометеорологічне забезпечення:

порядок отримання від територіальних органів гідрометеорологічної служби інформації про фактичну і очікувану гідрометеорологічну ситуацію та небезпечні явища для оцінки обстановки і прогнозування її впливу на організацію і виконання заходів з ліквідації наслідків НС.

Психологічне забезпечення:

організація заходів щодо мобілізації рятувальників на сміливі, ініціативні та вмілі дії з пошуку постраждалих, своєчасного надання їм медичної допомоги та евакуації в безпечні райони;

організація заходів спрямованих на збереження сил рятувальників, забезпечення їх своєчасного харчування та відпочинку;

організація контролю за дотримання встановленого режиму робіт і заходів безпеки при їх виконанні;

організація заходів з надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок НС, персоналу об'єктів, який працює в умовах ліквідації наслідків НС, а також рятувальникам;

організація заходів спрямованих на припинення і рішучу боротьбу з мародерством, панікерством та іншими негативними явищами;

порядок залучення місцевого населення до свідомої і активної участі у проведенні робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

б. Матеріально-технічне забезпечення

Технічне забезпечення:

визначення сил та засобів технічного забезпечення у ході реагування на НС (технічне забезпечення може здійснюватися здійснюється силами технічної спеціалізованої служби цивільного захисту, а також відповідними суб'єктами господарювання, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації);

організація заходів щодо створення системи обслуговування та ремонту техніки, що вийшла з ладу у процесі виконання завдань у зоні НС;

порядок розгортання та роботи майстерень, станцій технічного обслуговування, пересувних ремонтно-відновлювальних груп ремонту автомобільної та інженерної техніки, евакуаційних груп та пунктів збору пошкоджених машин;

організація евакуації несправної та застряглої техніки; створення у встановлених обсягах запасів технічного майна та забезпечення ремонтних підрозділів запасними частинами і матеріалами;

організація контролю за станом і порядком експлуатації техніки та оснащення, підготовкою їх до застосування;

організацію взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з питань технічного забезпечення підрозділів при виконанні завдань у зоні НС.

Транспортне забезпечення

визначення сил та засобів транспортного забезпечення у ході реагування на НС;

організація переміщення залучених сил та засобів цивільного захисту до району виконання робіт та в зоні НС;

організація транспортне забезпечення евакуаційних заходів.

Матеріальне забезпечення:

визначення сил та засобів матеріального забезпечення (спеціалізовані служби торгівлі та харчування, матеріального забезпечення, суб'єкти господарювання, що залучаються до ліквідації наслідків НС);

організація доставки та створення необхідних запасів матеріально-технічних засобів, речового майна і оснащення у визначених районах, своєчасне поповнення їх витрат (втрат) при виконанні підрозділами завдань за призначенням;

організація харчування, відпочинку, необхідних санітарно-гігієнічних умов у місцях розміщення особового складу підрозділів, залучених до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

порядок розгортання підрозділів матеріального забезпечення в зоні надзвичайної ситуації та всебічного забезпечення дій аварійно-рятувальних підрозділів;

організація взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з питань матеріального забезпечення.

в. Медичне забезпечення

визначення сил та засобів медичного забезпечення;

організація та проведення лікувально-евакуаційних заходів: розшук постраждалих та уражених, своєчасне надання їм домедичної та екстреної медичної допомоги, збір, вивезення (винесення) їх до місця розташування медичного пункту, сортування й підготовку до евакуації хворих та уражених у лікувальні заклади;

організація та проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів: медичного контролю за станом здоров'я особового складу; санітарний нагляд за умовами проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, розміщення, харчування, водопостачання, банно-прального обслуговування особового складу;

порядок проведення медичних експертиз продуктів харчування та питної води;

порядок здійснення заходів, спрямованих на зниження сприйнятливості особового складу до інфекцій;

порядок здійснення заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію інфекційних захворювань у районах дій підрозділів; проведення медичних заходів, спрямованих на захист особового складу від ураження.

порядок розгортання (у разі потреби) медичними закладами та установами МОЗ на територіальному рівні необхідної кількості медичних формувань (центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф,

станцій та бригад екстреної медичної допомоги, мобільних госпіталів, мобільних загонів, пунктів збору постраждалих тощо), пересувних підрозділів (груп) Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

г. Інші види забезпечення

організація інформаційного забезпечення щодо інформування населення і заінтересованих підприємств, установ та організацій про обстановку у зоні надзвичайної ситуації, ліквідацію її наслідків та можливий розвиток подій;

забезпечення охорони громадського порядку і організації безпеки дорожнього руху;

організація заходів життєзабезпечення постраждалого населення: висування у зону НС мобільних формувань життєзабезпечення, у тому числі пунктів торгівлі, харчування, водопостачання, надання медичної допомоги тощо;

організація перерозподілу ресурсів для потреб зони надзвичайної ситуації (постраждалих регіонів), максимального використання місцевих ресурсів для життєзабезпечення постраждалого населення;

порядок здійснення адресно-довідкової роботи та обліку втрат населення;

організація паливно-енергетичного і транспортного забезпечення функціонування систем та об'єктів життєзабезпечення постраждалого населення;

організація відновлення функціонування систем та об'єктів першочергового життєзабезпечення населення і виділення для цього матеріальних резервів, сил і засобів ЄДСЦЗ;

організація забезпечення постраждалого населення водою, продуктами харчування, предметами першої необхідності, тимчасовим житлом, комунально-побутовими послугами, послугами зв'язку, санітарно-епідеміологічним наглядом та проведення інших необхідних заходів.

Додатки до плану

У додатках до плану доцільно викласти наступне:

Аналітична довідка про стан техногенної та природної безпеки в області.

Цифрова або топографічна карта чи схема обстановки в області станом на _____.

Календарний план переведення органів управління та сил у режими підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Перелік органів управління, сил і засобів що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення НС (у т. ч. взаємодіючих).

Схема організації управління та взаємодії при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Розділ 4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

4.1. Методичні підходи до розроблення плану реагування на НС суб'єкта господарювання

План реагування на надзвичайні ситуації суб'єкта господарювання (далі – план реагування суб'єкта господарювання) – це план реагування на НС на об'єктах суб'єкта господарювання. Постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 “Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту” визначено, що для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання із чисельністю працюючого персоналу більш як 50 осіб розробляються плани реагування на надзвичайні ситуації.

Кодексом цивільного захисту України встановлено (розділ III, глава 4, стаття 20), що організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання здійснюється підрозділами (посадовими особами) з питань цивільного захисту, які створюються (призначаються) керівниками зазначених суб'єктів господарювання з урахуванням таких вимог:

1) у суб'єктах господарювання, віднесених до відповідних категорій цивільного захисту, з чисельністю працюючих понад 3 тисячі осіб створюються підрозділи з питань цивільного захисту;

2) у суб'єктах господарювання, а також закладах охорони здоров'я із загальною чисельністю працюючих та осіб, які перебувають на лікуванні, від 200 до 3 тисяч осіб та у суб'єктах господарювання, віднесених до другої категорії цивільного захисту, призначаються посадові особи з питань цивільного захисту;

3) у навчальних закладах з денною формою навчання з чисельністю 500 і більше осіб, які навчаються, призначаються посадові особи з питань цивільного захисту;

4) у суб'єктах господарювання з чисельністю працюючих до 200 осіб призначаються особи з питань цивільного захисту за рахунок штатної чисельності суб'єкта господарювання.

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до Закону як підприємці, виконують заходи цивільного захисту особисто.

Порядок діяльності підрозділів з питань цивільного захисту або призначених осіб визначається відповідними положеннями про них або посадовими інструкціями. Положення про підрозділ (посадова інструкція працівника) з питань цивільного захисту затверджується керівником, що його створив (призначив), на підставі типового положення про такий підрозділ, що затверджується центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Таким чином, розроблення плану реагування суб'єкта господарювання здійснюється підрозділами (посадовими особами) з питань цивільного захисту, які створюються (призначаються) керівниками зазначених суб'єктів господарювання.

План реагування суб'єкта господарювання визначає організаційні і практичні заходи та порядок дій, підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту та персоналу об'єкта суб'єкта господарювання при загрозі та/або виникненні надзвичайних ситуацій на ньому.

Реальність плану реагування суб'єкта господарювання забезпечується: всебічним і глибоким аналізом стану безпеки на об'єкті суб'єкта господарювання, прогнозуванням можливих проявів небезпечних чинників та побудови сценаріїв розвитку загроз виникнення НС;

обґрунтованими розрахунками необхідних фінансових, матеріальних і людських ресурсів, а також часу, необхідного для підготовки та проведення запланованих заходів.

Важливо, щоб заходи, передбачені в плані реагування суб'єкта господарювання знайшли узгоджене, правильне і адекватне відображення в планах відповідних ланок територіальної підсистеми ЄДСЦЗ, територіальних органів ДСНС та територіальних органів функціональної підсистеми ЦОВВ, до сфери управління якого належить суб'єкт господарювання.

План реагування суб'єкта господарювання є основним документом, що регламентує діяльність персоналу і підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту об'єкта, а також взаємодіючих територіальних підрозділів ДСНС, підрозділів ЦЗ територіальної підсистеми та її ланок, територіальних органів функціональних підсистем щодо реагування на НС на об'єктовому рівні.

Діяльність щодо реагування на НС полягає в організації та координації робіт та заходів з:

- припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею;
- рятування персоналу, населення, обладнання, і майна;
- локалізації зони надзвичайної ситуації;
- ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю персоналу, населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

4.2. Структура плану реагування на надзвичайні ситуації суб'єкта господарювання (варіант)

Складові частини плану	Структурні елементи плану та короткий зміст
I. Вступна частина	1. Обкладинка
	2. Титульний аркуш
	3. Зміст
	4. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів

Складові частини плану	Структурні елементи плану та короткий зміст
II. Основна частина	Розділ . Загальні положення
	5.1. Призначення та мета плану
	5.2. Основні завдання суб'єкта господарювання щодо реагування на НС
	5.3. Введення плану в дію
	2. Оперативна частина
	Розділ I. Висновки з аналізу стану безпеки на об'єкті суб'єкта господарювання
	Розділ II. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об'єкті суб'єкта господарювання
	Розділ III. Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, а також їх укриття і захист від ураження
	Розділ IV. Організація реагування на НС
	Розділ V. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС
III. Додатки	Додатки включають матеріали, які є необхідними для повноти Державного плану реагування, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення
IV. Відомості про погодження плану та його коригування.	У цих відомостях поміщають інформацію з результатами погодження плану заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також результати проведеного та узгодженого коригування завірені підписами відповідних посадових осіб

4.3. Рекомендації щодо структурних елементів вступної частини

а. Обкладинка.

Обкладинка надає користувачеві перше уявлення про план і тому має бути чіткою, зрозумілою та інформативною.

Зовнішній бік обкладинки, зазвичай, може містити такі дані:

- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- повну назву плану;
- рік розроблення плану;
- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно.

Внутрішній бік обкладинки може містити спеціальні записи, що стосуються юридичних інструктивних позначень щодо процедури користування, дозволу посадовим особам вносити зміни до плану.

б. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно;
- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- гриф затвердження;
- повну назву плану;
- рік розроблення плану.

в. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з нової сторінки.

До змісту включають:

- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) плану;
- назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу;
- у змісті можуть бути перелічені номери й назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

г. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті у плані мало поширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаюся з нової сторінки.

4.4. Структурні елементи основної частини

Основна частина містить загальні положення та оперативну частину і поділяється на шість розділів:

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Висновки з аналізу стану безпеки на об'єкті суб'єкту господарювання.

Розділ III. Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об'єкті суб'єкта господарювання.

Розділ IV. Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, а також їх укриття і захист від ураження

Розділ V. Організація реагування на НС.

Розділ VI. Організація основних видів забезпечення дій у зоні НС.

4.5. Рекомендації до розділу “Загальні положення”

У розділі викладаються відомості про:

- призначення плану реагування суб’єкта господарювання та мету, яку планується досягти при реалізації плану реагування;
- основні завдання суб’єктів забезпечення цивільного захисту щодо реагування на НС та ліквідації їх наслідків;
- порядок введення плану в дію.

а. Призначення плану реагування

План реагування суб’єкта господарювання призначений для координації і здійснення підрозділом (посадовою особою) з питань цивільного захисту, персоналом та взаємодіючими органами управління та силами, що залучаються до реагування на НС взаємоузгодженого комплексу організаційних і управлінських заходів спрямованих на:

- здійснення моніторингу, проведення оцінки обстановки та прогнозування її розвитку;
- своєчасне виявлення небезпечних процесів, що загрожують виникненням надзвичайних ситуацій та усунення причин, які сприяють їх подальшому розвитку;
- приведення сил та засобів ЦЗ об’єкту у відповідний режим функціонування в залежності від обстановки, що склалася;
- припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних НС;
- рятування персоналу, населення і майна;
- локалізації зони надзвичайної ситуації;
- ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров’ю персоналу, населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну;
- проведення відновлювальних робіт.

План реагування суб’єкта господарювання визначає порядок функціонування об’єкту у режимах підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Мета плану реагування полягає у створенні планових документів, які визначають зміст та взаємоузгоджений порядок дій підрозділу (посадової особи) з питань цивільного захисту та персоналу об’єкта при загрозі або виникненні НС.

б. Основні завдання щодо реагування на НС

Основні завдання щодо реагування на НС, які повинні бути визначені планом реагування, є:

- а) при виникненні загрози та/або надзвичайної ситуації:
 - здійснення оповіщення персоналу об’єкта, підпорядкованих та взаємодіючих органів управління та сил цивільного захисту, а також населення

про загрозу виникнення надзвичайної ситуації та інформування про дії у разі її виникнення;

- організація спостереження та контролю за технологічними процесами, ситуацією на території об'єкта та/або за його межами, організація своєчасного усунення причин, що можуть призвести до аварії, а також здійснення постійного прогнозування можливості виникнення аварії та її масштабів;

- уточнення та здійснення заходів щодо захисту персоналу, населення і території від можливих наслідків надзвичайних ситуацій;

- приведення у готовність наявних сил і засобів цивільного захисту, залучення у разі потреби додаткових сил і засобів відповідно до планів взаємодії;

б) при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації:

- здійснення оповіщення взаємодіючих органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії в умовах такої НС;

- призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

- визначення зони надзвичайної ситуації та здійснення постійного прогнозування її можливого поширення та масштабів можливих наслідків;

- організація виконання робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів;

- здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на об'єкті і прилеглих до нього територіях, проведення (за необхідністю) негайної евакуації персоналу з небезпечних зон;

г) при відновленні нормальних умов функціонування об'єктів суб'єкта господарювання:

- проведення відновлювальних робіт за наслідками надзвичайних ситуацій.

в. Порядок введення плану реагування суб'єкта господарювання в дію

Плану реагування суб'єкта господарювання розробляється керівником підрозділу (призначеною посадовою особою) з питань цивільного захисту, узгоджується з керівниками заінтересованих органів управління (ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ; територіального органу функціональної підсистеми (якому підпорядкований або з яким взаємодіє суб'єкт господарювання); територіального органу ДСНС; державної аварійно-рятувальної служби, яка обслуговує об'єкт) та затверджується керівником суб'єкта господарювання.

План реагування суб'єкта господарювання вводиться в дію рішенням керівника суб'єкта господарювання.

4.6. Рекомендації до розділу “Висновки з аналізу стану безпеки на об’єкті (об’єктах) суб’єкта господарювання”

У розділі викладається:

- перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць) і окремих об’єктів, на яких існує загроза виникнення аварій;
- перелік усіх можливих небезпечних подій (аварій), можливості і умови їх виникнення на об’єкті (технологічних блоках, апаратах, машинах тощо), сценарії їхнього розвитку і оцінка можливих наслідків, у т. ч.:
 - небезпечні чинники, що притаманні визначеному виду безпеки, який реалізується під час аварії;
 - наслідки впливу небезпечних чинників аварії (масштаби зон руйнування, ураження людей і зараження місцевості тощо) на сусідні об’єкти (території) і людей з урахуванням властивостей цих об’єктів і їхнього взаємного розташування для кожного рівня аварії;
 - безпечні зони й місця захисних споруд (сховищ, укриттів, споруд) та шляхи евакуації (такі, що не потрапляють під вплив небезпечних чинників аварії);
- оцінка можливості та умов переходу аварії від нижчого до вищого рівня.

4.7. Рекомендації до розділу “Органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об’єкті суб’єкта господарювання”

У розділі викладається:

- інформація про органи та пункти управління (підпорядковані та взаємодіючі), що залучаються до реагування на НС на об’єкті суб’єкта господарювання, місця їх розгортання, канали та засоби передачі інформації;
- інформація про сили цивільного захисту (підпорядковані та взаємодіючі), що залучаються до реагування на НС на об’єкті суб’єкта господарювання.

4.8. Рекомендації до розділу “Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, їх укриття і захист від ураження”

У розділі викладається:

а. Оповіщення

Оповіщення адміністрації, робітників та службовців підприємства про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій проводиться за завчасно розробленою схемою.

Адміністрація у неробочий час оповіщається по телефону оперативно-черговою службою (якщо та служба утворена), або призначеною посадовою особою. За необхідності, залежно від обстановки, що склалася, оповіщається персонал.

У робочий час персонал підприємства оповіщується про надзвичайну ситуацію сигналами оповіщення цивільного захисту по визначеному каналу та встановленим способом.

При отриманні інформації про НС за межами об'єкта вмикаються сирени, інші встановлені звукові та світлові засоби, для подання попереджувального сигналу "Увага всім", після чого негайно приводяться у готовність гучномовці, радіотрансляційні та телевізійні приймачі для прослуховування початкового повідомлення.

Кожний працівник підприємства повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

б. Порядок укриття персоналу у захисних спорудах цивільного захисту

Для захисту людей від деяких факторів небезпеки, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій використовуються захисні споруди цивільного захисту.

Утримання захисних споруд цивільного захисту у готовності до використання за призначенням здійснюється суб'єктами господарювання, на балансі яких вони перебувають

На випадок виникнення надзвичайної ситуації, яка пов'язана із загрозою або початком забруднення повітря хімічно небезпечною, радіоактивною речовиною всі працівники підприємства підлягають укриттю у захисних спорудах цивільного захисту, які належать суб'єкту господарювання, або використовується кількома суб'єктами господарювання.

Для термінового укриття працівників у разі забруднення хімічно небезпечною речовиною використовується герметична споруда, в якій протягом певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок надзвичайної ситуації. Персоналу вказується місце розташування сховища, за необхідності – адреса, скільки осіб може перебувати в ньому без подачі повітря і протягом якого часу.

При отриманні інформації щодо радіоактивної небезпеки працівники укриваються протирадіаційному укритті, в якому створюються умови, що виключають вплив на них іонізуючого опромінення.

в. Порядок видачі персоналу засобів індивідуального захисту та порядок виділення автомобільного транспорту для проведення заходів з евакуації

Засоби індивідуального захисту (засоби індивідуального захисту органів дихання та засоби індивідуального захисту шкіри) видаються за рішенням керівника об'єкта.

Працівники, які отримали такі засоби повинні перевірити їх стан, провести підбір та мати постійно при собі або на робочому місці.

Засоби індивідуального захисту одягаються за командою або самостійно, при наявності небезпеки забруднення повітря.

При проведенні негайної евакуації персоналу з небезпечних зон залучається весь наявний службовий, а також особистий транспорт працівників підприємства, які повинні надавати його у розпорядження адміністрації для негайної евакуації із небезпечної зони персоналу та відвідувачів об'єкта.

Керівник та адміністрація повинна вказати працівникам, який вид транспорту виділяється для евакуації, типи транспортних засобів та їх номерні знаки, місця посадки на транспорт та маршрут руху.

- г. Вимоги до персоналу щодо дотримання протиепідемічних заходів при загрозі розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань

Якщо на території об'єкта або поблизу нього виникла небезпека розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань, усі працівники повинні суворо виконувати вимоги санітарно-епідеміологічної служби щодо проведення термінової профілактики та імунізації, ізоляції і лікування виявлених хворих, дотримуватися режиму, який запобігає розповсюдженню інфекції. При необхідності працівники, які прибули на роботу, повинні проходити санітарну обробку (проводити дезінфекцію або зміну одягу) у вказаному місці її проведення, а водії транспортних засобів – здійснювати спеціальну обробку автотранспорту у вказаному місці її проведення, а також виконувати інші вимоги та заходи, які перешкоджають розповсюдженню особливо небезпечних інфекційних захворювань.

- д. Заходи щодо зберігання матеріальних цінностей у період загрози та виникнення надзвичайних ситуацій

Усі працівники підприємства повинні вжити необхідних заходів щодо зберігання матеріальних цінностей при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій.

У період виконання заходів захисту від надзвичайних ситуацій або при ліквідації їх наслідків необхідно вживати заходи, які направлені на попередження або зменшення можливих збитків підприємству від надзвичайних ситуацій, на забезпечення охорони майна та обладнання.

Відповідальність за організацію охорони покладається на призначену керівником об'єкта посадову особу.

4.9. Рекомендації до розділу "Організація реагування на НС"

У розділі викладається перелік запланованих організаційних та управлінських заходів спрямованих на забезпечення оперативного реагування на НС та порядок їх виконання у режимах функціонування підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

- а. Режим підвищеної готовності.

Режим функціонування підвищеної готовності встановлюється за умов істотного погіршення виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, біологічної, сейсмічної та гідрометеорологічної обстановки або отримання інформації (прогнозу) про загрозу виникнення НС на об'єкті.

Планом реагування на НС має бути визначено:

- заходи щодо оповіщення про загрозу виникнення аварії та порядок інформування про ситуацію, що складається, прогноз її розвитку.
- порядок проведення оповіщення (передачі сигналів оповіщення), у встановлені терміни, визначеними каналами та встановленим способом;
- заходи, передбачені для виконання керівним складом об'єкта, органом управління з питань ЦЗ та силами ЦЗ об'єкта у режимі функціонування підвищеної готовності, порядок та терміни їх виконання;
- організація управління силами і засобами у режимі функціонування підвищеної готовності та здійснення взаємодії;
- організація контролю виконання запланованих заходів.

б. Режим надзвичайної ситуації.

Режим функціонування надзвичайної ситуації встановлюється за умов істотного погіршення виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, біологічної, сейсмічної та гідрометеорологічної обстановки та отримання інформації про виникнення НС на об'єкті.

Планом реагування на НС має бути визначено:

- порядок здійснення заходів передбачених для режиму функціонування підвищеної готовності, якщо вони не були виконані;
- організація термінового оповіщення про виникнення аварії та інформування про ситуацію, що складається і прогноз її розвитку;
- порядок здійснення посадовими особами оповіщення (передачі сигналів оповіщення та доповідей) у режимі функціонування надзвичайної ситуації визначеними каналами та встановленим способом у встановлені терміни;
- заходи, передбачені для виконання керівним складом об'єкта, органом управління та силами цивільного захисту об'єкта у режимі функціонування надзвичайної ситуації, порядок та терміни їх виконання;
- організація управління силами і засобами у режимі функціонування надзвичайної ситуації та підтримання взаємодії;
- виконання заходів щодо захисту персоналу, населення та майна;
- організація контролю виконання запланованих заходів та прийнятих оперативних рішень.

4.10. Рекомендації до розділу “Організація забезпечення дій щодо реагування на НС”

У розділі викладається інформація про:

- завдання щодо основних видів забезпечення дій з реагування на НС;
- сили та засоби, що залучаються до виконання завдань забезпечення;
- організація виконання завдань забезпечення.

а. Спостереження (моніторинг) та аналіз обстановки

- завдання спостереження та аналізу обстановки;
- сили що залучаються до ведення спостереження та аналізу;

- організація проведення спостереження, узагальнення та аналізу отриманих даних.

б. Медичне забезпечення

- завдання медичного забезпечення;
- сили та засоби, що залучаються до виконання завдань медичного забезпечення;
- організація надання медичної допомоги постраждалим.

в. Хімічне забезпечення (при необхідності)

- завдання хімічного забезпечення;
- сили та засоби, що залучаються до локалізації та ліквідації хімічного зараження;
- організація виконання завдань забезпечення.

г. Інженерне забезпечення

- завдання інженерного забезпечення;
- сили та засоби, що залучаються до виконання завдань інженерного забезпечення;
- організація виконання завдань забезпечення.

д. Протипожежне забезпечення

- завдання протипожежного забезпечення;
- сили та засоби, що залучаються до виконання завдань протипожежного забезпечення;
- організація виконання завдань забезпечення.

е. Матеріально - технічне забезпечення

- завдання матеріально - технічного забезпечення;
- сили та засоби, що залучаються до виконання завдань матеріально - технічного забезпечення;
- організація виконання завдань забезпечення.

Додатки до плану

У додатках до плану доцільно викласти наступне:

1. Аналітична довідка про стан безпеки на об'єктах суб'єкта господарювання.

2. Календарний план підготовки та реагування на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

3. Перелік органів управління, сил і засобів, що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій (у т. ч. взаємодіючих), їх реквізити, призначення та можливості.

4. Схема організації управління та взаємодії при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

5. Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Глава III. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України:

для організації діяльності єдиної державної системи цивільного захисту Кабінетом Міністрів України розробляється план основних заходів цивільного захисту України на відповідний рік;

для організації діяльності функціональних і територіальних підсистем, їх ланок центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування розробляються плани основних заходів цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем та їх ланок на рік на основі Плану основних заходів цивільного захисту України на рік.

Організаційно-методичне керівництво плануванням діяльності єдиної державної системи цивільного захисту здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту.

Розділ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ НА РІК

План основних заходів цивільного захисту України на рік - це план державного рівня, що визначає організаційні і практичні заходи, строки здійснення та відповідальних за виконання основних завдань цивільного захисту в мирний час.

Проект Плану основних заходів цивільного захисту України на рік розробляється центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, на основі пропозицій центральних та місцевих органів виконавчої влади та затверджується розпорядженням Кабінетом Міністрів України.

Проект зазначеного розпорядження погоджується, згідно з вимогами Регламенту Кабінету Міністрів України, з місцевими органами виконавчої влади та з центральними органами виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

1.1. Структура і зміст плану

Структуру і зміст Плану основних заходів цивільного захисту України на рік доцільно формувати виходячи з результатів аналізу стану цивільного захисту та проблем у цій сфері. Тобто, зміст Плану основних заходів цивільного захисту України на рік кожен рік буде змінюватися в залежності від проблем, які потребують вирішення у масштабі держави.

План основних заходів цивільного захисту України на рік, як правило, розробляється у вигляді таблиці, що містить наступні графи: найменування заходу; відповідальні за виконання; строк виконання і може включати наступні розділи:

- I. Заходи щодо удосконалення єдиної державної системи цивільного захисту.
- II. Заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.
- III. Заходи щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та зменшення ризику їх виникнення.
- IV. Заходи з підготовки органів управління та сил цивільного захисту.
- V. Заходи з підготовки фахівців з питань цивільного захисту.
- VI. Заходи щодо міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту.

1.2. Рекомендації щодо змісту розділу I “Заходи щодо удосконалення єдиної державної системи цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

забезпечення реалізації державної політики в сфері ЦЗ, підвищення захищеності об’єктів критичної інфраструктури та надзвичайного гуманітарного реагування;

забезпечення екологічно та техногенно безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів;

впровадження науково обґрунтованих заходів щодо підвищення ефективності функціонування ЄДСЦЗ;

впровадження в практику роботи органів виконавчої влади методичних рекомендацій, розроблених центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, щодо вдосконалювання функціональних і територіальних підсистем;

забезпечення готовності ЄДСЦЗ до захисту населення, матеріальних і культурних цінностей від небезпек, що виникають при веденні воєнних дій або внаслідок цих дій

забезпечення готовності органів управління ЄДСЦЗ, функціональних та територіальних підсистем, підпорядкованих їм сил та засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації;

виконання державних та регіональних цільових програм із проблем захисту населення і територій;

організації роботи на пріоритетних напрямках удосконалювання нормативно-методичної бази в області ЦЗ, захисту населення й територій від НС;

інформаційно-правового забезпечення реалізації плану будівництва й розвитку сил і засобів ЄДСЦЗ;

інші заходи.

1.3. Рекомендації щодо змісту розділу II “Заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

впровадження системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112;

підтримання в готовності до застосування загальнодержавної та територіальних систем централізованого оповіщення, автоматизації процесу передачі сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

використання телекомунікаційної мережі загального користування, у тому числі мобільного (рухомого) зв'язку, відомчих телекомунікаційних мереж суб'єктів господарювання, а також мереж загальнонаціонального, регіонального та місцевого радіомовлення і телебачення та інших технічних засобів передавання (відображення) повідомлень;

проведення комплексних перевірок стану готовності загальнодержавної та територіальних систем централізованого оповіщення до виконання покладених функцій;

створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку;

проведення технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту, моніторингу стану інженерних систем і конструкцій захисних споруд в регіонах України;

проведення спеціальних навчань та тренувань з евакуації населення на державному та регіональному рівні;

проведення комплексу заходів щодо інженерного захисту об'єктів підвищеної небезпеки, потенційно-небезпечних об'єктів і об'єктів життєзабезпечення від НС природного й техногенного характеру;

моніторингу і прогнозування техногенної небезпеки й декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

районування території України щодо ризику виникнення надзвичайних ситуацій;

проведення робіт у сфері радіаційної й хімічної безпеки населення й територій, забезпечення радіаційної й хімічної безпеки населення й рятувальників, а так само територій, які піддалися радіаційному й хімічному зараженню;

моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації тощо;

контролю за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води та джерелами водопостачання;

навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (працюючого та непрацюючого населення, дітей дошкільного віку, учнів та студентів);

видання інформаційних матеріалів з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій, просвітницької роботи серед населення з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту;

інші заходи.

1.4. Рекомендації щодо змісту розділу III “Заходи щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та зменшення ризику їх виникнення”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

створення та функціонування системи моніторингу, прогнозування спільно із центральними та місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями імовірності виникнення надзвичайних ситуацій;

прогнозування і оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій в регіонах держави, визначення потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;

впровадження на об’єктах підвищеної небезпеки автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у зонах можливого ураження і персоналу таких об’єктів;

виконання державних цільових програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення сталого функціонування підприємств, установ та організацій, зменшення можливих матеріальних втрат;

розроблення та здійснення комплексу організаційних і практичних заходів щодо запобігання виникненню окремих видів надзвичайних ситуацій;

забезпечення та здійснення контролю за техногенною і пожежною безпекою об’єктів підвищеної небезпеки (арсеналів, баз (складів) ракет, озброєння, боєприпасів і компонентів ракетного палива), інших вибухопожежонебезпечних об’єктів;

виконання робіт з очищення території держави від вибухонебезпечних предметів;

забезпечення аварійно-рятувального обслуговування суб’єктів господарювання і територій;

створення, раціонального збереження і використання резерву матеріальних та фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

проведення комплексних перевірок (перевірок) стану техногенної та пожежної безпеки;

інші заходи.

1.5. Рекомендації щодо змісту розділу IV “Заходи з підготовки органів управління та сил цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

проведення зборів, семінарів, показових занять з керівниками та працівниками підрозділів з питань цивільного захисту центральних та місцевих органів виконавчої влади з метою поширення передового досвіду практичної роботи щодо запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації;

проведення командно-штабних (штабних) та інших навчань і тренувань з метою підготовки до дій за призначенням органів управління цивільного захисту державного та регіонального рівня;

проведення спеціальних, показових, експериментальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту з метою підготовки до дій за призначенням сил цивільного захисту державного та регіонального рівня;

інші заходи.

1.6. Рекомендації щодо змісту розділу V “Заходи з підготовки фахівців з питань цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації начальницького складу служби цивільного захисту та керівників професійних аварійно-рятувальних служб державної та регіональної ланки;

навчання керівного складу та фахівців державної та регіональної ланки, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту;

інші заходи.

1.7. Рекомендації щодо змісту розділу VI “Міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

проведення або участі у міжнародних науково-практичних конференціях, виставкових форумах тощо;

співробітництва з міжнародними організаціями з питань надання допомоги іноземним державам у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та отримання Україною міжнародної допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

представництва України в міжнародних організаціях з питань цивільного захисту;

Розділ 2. *інші заходи*. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ТА ЇЇ ЛАНОК НА РІК

План основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми та її ланок на рік - це план регіонального рівня, що визначає організаційні і практичні заходи, строки здійснення та відповідальних за виконання основних завдань цивільного захисту в регіоні на рік в мирний час.

План основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми та її ланок на рік розробляється місцевим органом виконавчої влади, який створив зазначену підсистему ЄДСЦЗ, погоджується з центральним органом виконавчої

влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, та затверджується розпорядженням голови облдержадміністрації.

2.1. Структура і зміст плану

Структуру і зміст Плану основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми та її ланок на рік доцільно формувати виходячи з положень Плану основних заходів цивільного захисту України на рік, результатів аналізу стану цивільного захисту в регіоні і проблем у цій сфері, що потребують вирішення. Тобто, зміст Плану основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми та її ланок на рік кожен рік буде змінюватися, в залежності від результатів аналізу стану цивільного захисту у регіоні і проблем, які потребують вирішення у масштабі регіону та держави.

План заходів територіальної підсистеми, як правило, розробляється у вигляді таблиці, що містить наступні графи: найменування заходу; відповідальні за виконання; строк виконання і може включати наступні розділи:

- I. Заходи щодо удосконалення територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.
- II. Заходи щодо захисту населення і територій регіону від надзвичайних ситуацій.
- III. Заходи щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та зменшення ризику їх виникнення в регіоні.
- IV. Заходи з підготовки органів управління та сил цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.
- V. Участь у заходах міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту.

2.2. Рекомендації щодо змісту розділу I “Заходи щодо удосконалення територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

забезпечення реалізації державної політики в сфері ЦЗ, підвищення захищеності об’єктів критичної інфраструктури в регіоні та надзвичайного гуманітарного реагування;

забезпечення екологічно та техногенно безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів в регіоні;

впровадження науково обґрунтованих заходів щодо підвищення ефективності функціонування територіальної підсистеми ЄДСЦЗ;

впровадження в практику роботи місцевих органів виконавчої влади методичних рекомендацій, щодо вдосконалювання функціонування ланок територіальної підсистеми;

забезпечення готовності територіальної підсистеми ЄДСЦЗ до захисту населення, матеріальних і культурних цінностей від небезпек, що виникають при веденні воєнних дій або внаслідок цих дій

забезпечення готовності органів управління територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та підпорядкованих їм сил та засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації в регіоні;

виконання державних та регіональних цільових програм із проблем захисту населення і територій регіону;

організації роботи на пріоритетних напрямках удосконалювання нормативно-методичної бази щодо захисту населення й територій регіону від НС;

інформаційно-правового забезпечення реалізації заходів щодо розвитку сил і засобів територіальної підсистеми ЄДСЦЗ;

інші заходи.

2.3. Рекомендації щодо змісту розділу II “Заходи щодо захисту населення і територій регіону від надзвичайних ситуацій”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

впровадження в регіоні системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112;

підтримання в готовності до застосування територіальної та місцевих систем централізованого оповіщення, автоматизації процесу передачі сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій в регіоні;

використання телекомунікаційної мережі загального користування, у тому числі мобільного (рухомого) зв'язку, відомчих телекомунікаційних мереж суб'єктів господарювання, а також мереж регіонального та місцевого радіомовлення і телебачення та інших технічних засобів передавання (відображення) повідомлень;

проведення комплексних перевірок стану готовності територіальної та місцевих систем централізованого оповіщення до виконання покладених функцій;

створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку в регіоні;

проведення технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту, моніторингу стану інженерних систем і конструкцій захисних споруд в регіоні;

проведення спеціальних навчань та тренувань з евакуації населення на регіональному та місцевому рівні;

проведення в регіоні комплексу заходів щодо інженерного захисту об'єктів підвищеної небезпеки, потенційно-небезпечних об'єктів і об'єктів життєзабезпечення від НС природного й техногенного характеру;

моніторингу і прогнозування техногенної небезпеки в регіоні й декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

районування території регіону щодо ризику виникнення надзвичайних ситуацій;

проведення робіт у сфері радіаційної й хімічної безпеки населення й територій в регіоні, забезпечення радіаційної й хімічної безпеки населення й рятувальників, а так само територій регіону, які піддалися радіаційному й хімічному зараженню;

моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації в регіоні;

контролю за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води та джерелами водопостачання в регіоні;

навчання населення регіону діям у надзвичайних ситуаціях (працюючого та непрацюючого населення, дітей дошкільного віку, учнів та студентів);

видання інформаційних матеріалів з питань захисту населення і територій регіону від наслідків надзвичайних ситуацій, просвітницької роботи серед населення з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту;

інші заходи.

2.4. Рекомендації щодо змісту розділу III “Заходи щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та зменшення ризику їх виникнення в регіоні”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

створення та функціонування елементів системи моніторингу, прогнозування спільно із центральними та місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями імовірності виникнення надзвичайних ситуацій в регіоні;

прогнозування і оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій в регіоні, визначення потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;

впровадження на об’єктах підвищеної небезпеки автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення регіону у зонах можливого ураження і персоналу таких об’єктів;

виконання державних та регіональних цільових програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям в регіоні, забезпечення сталого функціонування підприємств, установ та організацій, зменшення можливих матеріальних втрат;

розроблення та здійснення комплексу організаційних і практичних заходів щодо запобігання виникненню окремих видів надзвичайних ситуацій в регіоні;

забезпечення та здійснення контролю за техногенною і пожежною безпекою об’єктів підвищеної небезпеки (арсеналів, баз (складів) ракет, озброєння, боєприпасів і компонентів ракетного палива), інших вибухонебезпечних об’єктів в регіоні;

виконання робіт з очищення території регіону від вибухонебезпечних предметів;

забезпечення аварійно-рятувального обслуговування суб’єктів господарювання і територій в регіоні;

створення, раціонального збереження і використання резерву матеріальних та фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації в регіоні;

проведення комплексних перевірок (перевірок) стану техногенної та пожежної безпеки в містах та районах регіону;

інші заходи.

2.5. Рекомендації щодо змісту розділу IV “Заходи з підготовки органів управління та сил цивільного захисту територіальної підсистеми”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

проведення зборів, семінарів, показових занять з керівниками та працівниками підрозділів з питань цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади з метою поширення передового досвіду практичної роботи щодо запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації;

проведення командно-штабних (штабних) та інших навчань і тренувань з метою підготовки до дій за призначенням органів управління цивільного захисту регіонального та місцевого рівня;

проведення спеціальних, показових, експериментальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту з метою підготовки до дій за призначенням сил цивільного захисту регіонального та місцевого рівня;

інші заходи.

2.6. Рекомендації щодо змісту розділу V “Участь у заходах міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

проведення або участі у міжнародних науково-практичних конференціях, виставкових форумах тощо;

співробітництва з міжнародними організаціями з питань надання допомоги іноземним державам у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та отримання міжнародної допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в регіоні;

представництва регіону в міжнародних організаціях з питань цивільного захисту;

інші заходи.

Розділ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ НА РІК

План основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік - це план державного рівня, що визначає організаційні і практичні заходи,

строки здійснення та відповідальних за виконання основних завдань цивільного захисту в галузі на рік в мирний час.

План основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік розробляється центральним органом виконавчої влади, який створив функціональну підсистему, погоджується з центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту та затверджується наказом керівника центрального органу виконавчої влади, який створив цю підсистему.

План основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік розробляється і затверджується для кожної функціональної підсистеми створеної центральним органом виконавчої влади (додаток 1 до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11).

3.1. Структура і зміст плану

Структуру Плану основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік доцільно формувати виходячи з положень Плану основних заходів цивільного захисту України на рік, результатів аналізу стану цивільного захисту в галузі і проблем у цій сфері, що потребують вирішення. Тобто, зміст Плану основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік кожен рік буде змінюватися, в залежності від результатів аналізу стану цивільного захисту в галузі і проблем, які потребують вирішення у масштабі регіону та держави.

План основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми на рік, як правило, розробляється у вигляді таблиці, що містить наступні графи: найменування заходу; відповідальні за виконання; строк виконання і може включати наступні розділи:

- I. Заходи щодо удосконалення функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.
- II. Заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій на об'єктах галузі.
- III. Заходи щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах галузі та зменшення ризику їх виникнення.
- IV. Заходи з підготовки органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.
- V. Участь у заходах міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту.

3.2. Рекомендації щодо змісту розділу I "Заходи щодо удосконалення функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту"

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

забезпечення реалізації державної політики в сфері ЦЗ, підвищення захищеності об'єктів критичної інфраструктури в галузі та надзвичайного гуманітарного реагування;

забезпечення екологічно та техногенно безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів в галузі;

впровадження науково обґрунтованих заходів щодо підвищення ефективності діяльності функціональної підсистеми ЄДСЦЗ;

впровадження в практику роботи суб'єктів господарювання, які виконують завдання цивільного захисту методичних рекомендацій, щодо вдосконалювання діяльності функціональної підсистеми;

забезпечення готовності функціональної підсистеми ЄДСЦЗ до захисту населення, матеріальних і культурних цінностей від небезпек, що виникають при веденні воєнних дій або внаслідок цих дій

забезпечення готовності органів управління функціональної підсистеми ЄДСЦЗ та підпорядкованих їм сил та засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації в галузі;

виконання державних цільових програм із проблем захисту населення, персоналу і об'єктів галузі;

організації роботи на пріоритетних напрямках удосконалювання нормативно-методичної бази щодо захисту населення, персоналу і об'єктів галузі від НС;

інформаційно-правового забезпечення реалізації заходів щодо розвитку сил і засобів функціональної підсистеми ЄДСЦЗ;

інші заходи.

3.3. Рекомендації щодо змісту розділу II “Заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій на об'єктах галузі”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

підтримання в готовності до застосування спеціальних, локальних та об'єктових системи оповіщення, автоматизації процесу передачі сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій

проведення комплексних перевірок стану готовності спеціальних, локальних та об'єктових системи оповіщення до виконання покладених функцій;

створення, утримання захисних споруд цивільного захисту та ведення їх обліку на об'єктах галузі;

проведення технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту, моніторингу стану інженерних систем і конструкцій захисних споруд на об'єктах галузі;

проведення спеціальних навчань та тренувань з евакуації персоналу на об'єктах галузі;

проведення в галузі комплексу заходів щодо інженерного захисту об'єктів підвищеної небезпеки, потенційно-небезпечних об'єктів і об'єктів життєзабезпечення від НС природного й техногенного характеру;

моніторингу і прогнозування техногенної небезпеки на об'єктах галузі й декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

проведення робіт у сфері радіаційної й хімічної безпеки населення і персоналу на об'єктах галузі, забезпечення радіаційної й хімічної безпеки персоналу й рятувальників, а так само територій об'єктів, які піддалися радіаційному й хімічному зараженню;

моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації в регіоні;

навчання працюючого населення галузі діям у надзвичайних ситуаціях;

видання інформаційних матеріалів з питань захисту населення, персоналу і територій об'єктів галузі від наслідків надзвичайних ситуацій, просвітницької роботи серед населення та персоналу об'єктів галузі з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності;

інші заходи.

3.4. Рекомендації щодо змісту розділу III “Заходи щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах галузі та зменшення ризику їх виникнення”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

створення та функціонування елементів системи моніторингу, прогнозування спільно з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями імовірності виникнення надзвичайних ситуацій в регіоні;

прогнозування і оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій в галузі, визначення потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;

впровадження на об'єктах підвищеної небезпеки автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у зонах можливого ураження і персоналу таких об'єктів;

виконання державних цільових програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям в галузі, забезпечення сталого функціонування підприємств, установ та організацій галузі, зменшення можливих матеріальних втрат;

розроблення та здійснення комплексу організаційних і практичних заходів щодо запобігання виникненню окремих видів надзвичайних ситуацій на об'єктах галузі;

забезпечення та здійснення контролю за техногенною і пожежною безпекою об'єктів підвищеної небезпеки (арсеналів, баз (складів) ракет, озброєння, боєприпасів і компонентів ракетного палива), інших вибухопожежонебезпечних об'єктів в галузі;

забезпечення аварійно-рятувального обслуговування об'єктів галузі;

створення, раціонального збереження і використання резерву матеріальних та фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації в галузі;

проведення комплексних перевірок (перевірок) стану техногенної та пожежної безпеки об'єктів галузі;

інші заходи.

3.5. Рекомендації щодо змісту розділу IV “ Заходи з підготовки органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

проведення зборів, семінарів, показових занять з керівниками та працівниками підрозділів з питань цивільного захисту суб'єктів господарювання, які виконують завдання цивільного захисту, з метою поширення передового досвіду практичної роботи щодо запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації;

проведення командно-штабних (штабних) та інших навчань і тренувань з метою підготовки до дій за призначенням органів управління цивільного захисту функціональної підсистеми;

проведення спеціальних, показових, експериментальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту з метою підготовки до дій за призначенням сил цивільного захисту господарювання, які виконують завдання цивільного захисту;

інші заходи.

3.6. Рекомендації щодо змісту розділу VI “ Участь у заходах міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту”

До цього розділу доцільно включати інформацію про заплановані заходи щодо (варіант):

проведення або участі у міжнародних науково-практичних конференціях, виставкових форумах тощо;

співробітництва з міжнародними організаціями з питань надання допомоги іноземним державам у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та отримання міжнародної допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в галузі;

представництва галузі в міжнародних організаціях з питань цивільного захисту;

інші заходи.

Глава IV. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ЛОКАЛІЗАЦІЇ І ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Розділ 1. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ЛОКАЛІЗАЦІЇ І ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

1.1. Загальні положення

План локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки (далі – ПЛНА) – організаційно-розпорядчий документ, що регламентує дії (взаємодію) учасників локалізації і ліквідації наслідків аварій, персоналу підприємств, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування під час загрози та виникнення аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.

Інші терміни у даних методичних рекомендаціях вживаються у значенні, визначеному у Кодексі цивільного захисту України та Законі України “Про об'єкти підвищеної небезпеки”.

У порядку реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру суб'єкт господарської діяльності, а також підприємства, установи, організації, які планують експлуатувати хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки, одночасно з розробленням декларації безпеки розробляють і затверджують ПЛНА для кожного об'єкта підвищеної небезпеки, який вони експлуатують або планують експлуатувати.

Вимоги щодо розроблення ПЛНА не поширюються на:

ядерні установки та підприємства з видобування і переробки радіоактивних речовин, за винятком майнових комплексів цих підприємств, де є обіг нерадіоактивних речовин;

всю інфраструктуру залізничного транспорту, за винятком визначених встановленим порядком потенційно небезпечних об'єктів та об'єктів підвищеної небезпеки, тунелі, естакади, мости, шляхопроводи, судноплавні гідротехнічні споруди, вокзали, автобусні станції, метрополітени, об'єкти систем зв'язку;

шахти, копальні, розрізи гірничодобувних підприємств;

всі види транспорту, крім трубопровідного.

Планування дій на випадок виникнення на цих об'єктах аварій та надзвичайних ситуацій здійснюється згідно із чинним законодавством, яке регулює діяльність у відповідних галузях.

Перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць) і окремих об'єктів, які необхідно враховувати при розробленні ПЛНА, визначається відповідно до видів небезпек, які властиві потенційно небезпечним об'єктам та об'єктам підвищеної небезпеки, і затверджується суб'єктом господарювання після погодження з відповідними територіальними органами управління ДСНС та органами Держпраці (далі – територіальні органи).

ПЛНА розробляється для об'єктів підвищеної небезпеки (далі – ОПН), на яких можливі аварії із залповими викидами вибухонебезпечних і токсичних продуктів, вибухами й загоряннями (пожежами) в апаратурі, виробничих приміщеннях і зовнішніх спорудах, які можуть призвести до зруйнування будинків, споруд, технологічного устаткування, ураження людей, негативного впливу на довкілля.

Аварії на об'єктах підвищеної небезпеки, залежно від територіального поширення та масштабу, поділяються на три рівні: „А”, „Б” і „В”:

на рівні „А” аварія характеризується розвитком у межах одного структурного підрозділу підприємства;

на рівні „Б” аварія характеризується поширенням за межі структурного підрозділу і розвитком її у межах території підприємства;

на рівні „В” аварія характеризується розвитком і переходом за межі території підприємства з можливістю впливу або впливом уражальних та інших небезпечних чинників аварії на населення, інші підприємства (об'єкти), а також на довкілля.

У разі переходу аварії на рівень "В" локалізація аварії, ліквідація її наслідків та захист населення здійснюється органами управління територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та відповідних її ланок, територіальних підрозділів ДСНС та територіальних органів функціональних підсистем, відповідно до розроблених планів реагування на надзвичайні ситуації.

Важливо, щоб заходи, передбачені в ПЛНА суб'єкта господарювання знайшли узгоджене, правильне і адекватне відображення в планах територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та відповідних її ланок, територіальних підрозділів ДСНС та територіальних органів функціональних підсистем.

1.2. Організація розроблення та оформлення ПЛНА

ПЛНА розробляється з урахуванням усіх станів підприємства (об'єкта): пуск, робота, зупинка і ремонт та повинен охоплювати всі рівні розвитку аварії, які встановлені в процесі аналізу небезпек.

Обов'язки щодо розробки і впровадження ПЛНА та відповідальність за його якість покладаються на власника (керівника) підприємства (об'єкта).

ПЛНА ґрунтується на:

прогнозуванні сценаріїв виникнення аварій;

постадійному аналізу сценаріїв розвитку аварій і масштабів їх наслідків;

оцінюванні достатності існуючих заходів, які перешкоджають виникненню і розвитку аварії, а також технічних засобів локалізації аварій;

аналізі дій виробничого персоналу та спеціальних підрозділів щодо локалізації аварій на відповідних стадіях їх розвитку.

При розробці ПЛНА потрібно враховувати реальні можливості і ресурси підприємства, накопичений персоналом підприємства і спецпідрозділів досвід дій під час аварійних ситуацій та аварій, для забезпечення уяви щодо потрібних додаткових навичок та ресурсів.

Для забезпечення ефективної боротьби з аварією на всіх рівнях її розвитку наказом створюється штаб, функціями якого є:

збір і реєстрація інформації про хід розвитку аварії та вжиті заходи щодо боротьби з нею; поточна оцінка інформації і прийняття рішень щодо оперативних дій в зоні аварії та поза її межами;

координація дій персоналу підприємства і всіх залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації аварії.

Загальне керівництво роботою штабу здійснює керівник робіт з ліквідації аварії (далі - КР).

В ПЛНА повинно бути визначено місце розташування штабу, в т. ч. резервне, визначені посадові особи (призначені наказом по підприємству (об'єкту), які виконують функції КР при аваріях на рівнях "А" і "Б", та рішення органів місцевого самоврядування про призначення посадової особи (осіб), які виконують функції КР при аваріях на рівні "В".

Діяльність щодо локалізації і ліквідації наслідків аварій на ОПН полягає в організації та координації робіт та заходів з:

припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних аварією;

рятування персоналу, населення, обладнання, і майна;

локалізації зони аварії;

ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю персоналу, населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

ПЛНА розробляється суб'єктами господарювання самостійно або із залученням відповідних спеціалістів (організацій) у єдиному примірнику (далі – оригінал) після завершення ідентифікації об'єкта.

ПЛНА має бути пронумерований, зброшурований, затверджений і погоджений відповідно до порядку запропонованому у цих методичних рекомендаціях.

Оригінал ПЛНА реєструється і зберігається на підприємстві (в установі).

Для використання робиться необхідна кількість копій (витягів) ПЛНА.

Суб'єкт господарської діяльності за власний рахунок забезпечує проведення експертизи аналітичної частини ПЛНА в установах та організаціях, які згідно із законодавством здійснюють наукову і науково-технічну діяльність у сфері цивільного захисту, або промислової, або техногенної безпеки, але не є розробниками ПЛНА, поданого на експертизу.

Проведення експертизи аналітичної частини ПЛНА для потенційно небезпечних об'єктів та об'єктів підвищеної небезпеки, які знаходяться на землях Міністерства оборони, крім земельних ділянок під об'єктами виробничого та житлового призначення, здійснюється у порядку, визначеному цим Міністерством.

Термін проведення експертизи аналітичної частини ПЛНА, як правило, визначається договором або дорученням на її проведення залежно від складності аналітичної частини ПЛНА.

Розроблений ПЛНА зазвичай погоджується з:

територіальними органами управління ДСНС в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі – всіх частин ПЛНА у повному обсязі;

територіальними органами Держпраці – аналітична частина та оперативні частини для рівнів "А" і "Б";

місцевими органами виконавчої влади – оперативна частина для рівня „В” щодо визначення відповідального керівника з ліквідації надзвичайної ситуації, порядку надання допомоги із забезпечення дій аварійно-рятувальних служб, що залучатимуться відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, для проведення невідкладних заходів на підприємстві.

У разі відмови у погодженні ПЛНА про причини суб`єкт господарювання повідомляється письмово.

Термін погодження розробленого ПЛНА не має перевищувати 30 днів.

Черговий перегляд ПЛНА здійснюється суб`єктом господарювання через 5 років, якщо інше не визначено законодавством.

Позачерговий перегляд ПЛНА здійснюється суб`єктом господарювання у разі:

змін в умовах діяльності суб`єкта господарської діяльності незалежно від їх причин, що призводять до необхідності зміни відомостей, які містяться у ПЛНА;

наявності даних про аварії на аналогічних підприємствах;

удосконалення дій під час аварій і досвіду, накопиченого під час тренувань та перевірок;

внесення змін до чинних або прийняття нових нормативно-правових актів, що впливають на зміст ПЛНА;

висунення обґрунтованих вимог щодо ПЛНА центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Після ліквідації наслідків аварії на ОПН на основі отриманого досвіду і залежно від конкретних обставин ПЛНА переглядається повністю або до нього вносяться зміни і доповнення. У такому випадку узгодженню і затвердженню підлягають тільки зміни і доповнення, а у тексті ПЛНА, де сталися зміни, робиться запис з посиланням на них.

Усі зміни та доповнення є невід`ємною частиною ПЛНА.

Розділ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПЛНА

2.1. Структура ПЛНА

ПЛНА об`єкта підвищеної небезпеки суб`єкта господарювання складається з:

вступної частини;

основної частини;

додатків;

відомостей про погодження плану, внесених змінах та доповненнях.

а. Вступна частина.

Вступна частина містить такі структурні елементи:

обкладинку;
 титульний аркуш;
 зміст;
 перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів.

б. Основна частина.

Основна частина містить такі структурні елементи:
 аналітична частина;
 оперативні (текстові) частини для кожного рівня аварії.

в. Додатки.

Матеріали, які є необхідними для повноти плану реагування суб'єкта господарювання, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення.

г. Відомості про погодження плану та його коригування.

У цих відомостях поміщають інформацію з результатами погодження плану заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, їх територіальними підрозділами з питань цивільного захисту, а також результати проведеного коригування завірені підписами відповідних посадових осіб.

2.2. Рекомендації щодо структурних елементів вступної частини

а. Обкладинка

Обкладинка надає користувачеві перше уявлення про план і тому має бути чіткою, зрозумілою та інформативною.

Зовнішній бік обкладинки, зазвичай, може містити такі дані:

- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- повну назву плану;
- рік розроблення плану;
- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно.

Внутрішній бік обкладинки може містити спеціальні записи, що стосуються юридичних інструктивних позначень щодо процедури користування, дозволу посадовим особам вносити зміни до плану.

б. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно;
- відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);
- гриф затвердження;
- повну назву плану;
- рік розроблення плану.

в. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з нової сторінки.

До змісту включають:

- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) плану;
- назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу;
- у змісті можуть бути перелічені номери й назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

г. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті у плані мало поширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаюся з нової сторінки.

2.3. Рекомендації щодо структурних елементів основної частини.

Основна частина поділяється на вісім розділів:

- розділ I. Аналітична частина;
- розділ II. Загальні рекомендації щодо складання оперативної частини ПЛНА для аварій на рівнях "А" і "Б";
- розділ III. Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "А";
- розділ IV. Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "Б";
- розділ V. Рекомендації щодо складання оперативної частини ПЛНА для аварій на рівні "В";
- розділ VI. Обов'язки керівника робіт;
- розділ VII. Обов'язки власника (керівника) підприємства (ОПН);
- розділ VIII. Впровадження ПЛНА.

2.4. Рекомендації до розділу I. Аналітична частина

У розділі I викладаються відомості про:

- мету, яку планується досягти та цілі (напрямки) реалізації ПЛНА;
- перелік небезпечних виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць) і окремих об'єктів;
- аналітичну частину, в якій міститься аналіз небезпек, можливих аварій та їхніх наслідків.

Метою плану локалізації і ліквідації наслідків аварій є планування дій (взаємодії) персоналу підприємства, спецпідрозділів, щодо локалізації і ліквідації аварій та пом'якшення їх наслідків.

Перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць) і окремих об'єктів, для яких розроблюється ПЛНА, визначається власником (керівником) підприємства, узгоджується з керівниками відповідних територіальних органів управління ДСНС, Держпраці та відповідних ланок територіальних підсистем ЄДСЦЗ і після цього затверджується власником (керівником) підприємства.

Аналіз безпеки підприємства (об'єкта) проводиться на основі докладного розгляду його стану згідно з вимогами міжгалузевої і галузевої нормативної документації, рекомендацій довідкової і науково-технічної літератури, а також з урахуванням аварій, що відбувалися на ньому та аналогічних підприємствах (об'єктах).

Під час аналізу безпеки підприємства (об'єкта) потрібно визначити всі можливі аварії, в тому числі й малоймовірні, з катастрофічними наслідками, які можуть виникати на підприємстві, розглянути сценарії їхнього розвитку і оцінити наслідки.

Виявлення можливостей і умов виникнення аварій має виконуватись на основі аналізу особливостей роботи як окремого обладнання (апаратів, машин тощо), так і їх групи (технологічних блоків), а також з урахуванням небезпечних властивостей речовин і матеріалів, що використовуються у виробництві.

Виявлення можливих аварій доцільно проводити в такій послідовності:

1. Визначити наявність на підприємстві небезпечних речовин, небезпечних режимів роботи обладнання і об'єктів.
2. Виявити потенційні види безпеки для кожної одиниці обладнання (апарата, машини) і процесу, що проходить у ньому.
3. Для виявлених видів потенційних небезпек на об'єкті потрібно прогнозувати сценарії виникнення і розвитку можливих аварій, що призводять до реалізації таких небезпек. Сценарій має починатися з події (стадії), що утворює безпосередню загрозу виходу технологічного процесу з-під контролю й виникнення аварії.

На кожній стадії розвитку аварії потрібно:

оцінити кількість небезпечних речовин, яка може взяти участь в аварії, що прогнозується;

встановити уражальні чинники, які притаманні виду безпеки, який реалізується під час аварії;

оцінити наслідки впливу уражальних чинників аварії на сусідні об'єкти й людей з урахуванням властивостей цих об'єктів і їхнє взаємне розташування: визначаються масштаби зон руйнування, ураження людей і зараження місцевості;

визначити безпечні зони й місця можливих сховищ, шляхи евакуації, що не потрапляють під вплив уражальних чинників аварії.

За результатами аналізу виникнення й розвитку аварій та оцінки їх наслідків потрібно встановити можливість переходу аварії на рівні "Б" і "В".

Для кожної стадії сценарію розвитку аварії надається код. Оцінка наслідків аварії і її окремих стадій виконується за допомогою методик, які містяться у нормативно-технічній документації і довідковій літературі.

Результати виконаного аналізу викладаються у розділі письмово і мають пройти незалежну експертизу.

2.5. Рекомендації до розділу III. Загальні рекомендації щодо складання оперативної частини ПЛНА для аварій на рівнях "А" і "Б"

Оперативна частина ПЛНА розроблюється для керівництва діями персоналу підприємства, добровільних і спеціалізованих підрозділів з метою

запобігання аварійним ситуаціям і аваріям на відповідних стадіях їхнього розвитку або локалізації їх з метою зведення до мінімуму наслідків аварії для людей, матеріальних цінностей і довкілля, запобігання її розповсюдженню на інші виробництва (цехи, відділення, виробничі дільниці) підприємства й за його межі, рятування і виведення людей із зони ураження і потенційно небезпечних зон.

При розробці оперативної частини потрібно:

забезпечити узгодженість дій персоналу підприємства й спецпідрозділів;
запровадити перелік посадових осіб, відповідальних за виконання конкретних дій;

запровадити порядок здійснення зв'язку зі спецпідрозділами, органами державного нагляду й органами місцевого самоврядування;

викласти дії персоналу підприємства й спецпідрозділів щодо локалізації і ліквідації аварій на відповідних стадіях їхнього розвитку. В тих випадках, коли у спецпідрозділах є свої плани дій, може бути замість опису дано посилання на ці плани;

надати розпізнавальні ознаки рівнів аварії і їх значення, за якими керівництво роботами щодо локалізації і ліквідації наслідків аварії переходить на рівні "Б" і "В".

2.6. Рекомендації до розділу IV. Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "А"

Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "А" повинна містити:

блок-схему виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці);

план виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці);

блок-карти об'єктів (цехів, відділення, виробничих дільниць), які входять до складу виробництва;

опис дій персоналу;

список і схему оповіщення посадових осіб, які мають бути терміново сповіщені про аварію;

список робітників, що залучаються до локалізації аварії, осіб, що дублюють їхні дії за відсутності перших з будь-яких причин, із зазначенням місць їх постійної роботи, проживання й телефонів;

перелік інструментів, матеріалів, засобів індивідуального захисту, які мають бути використані при локалізації аварії, із зазначенням місць їх зберігання (аварійних шаф);

обов'язки керівника робіт, виконавців і інших посадових осіб щодо локалізації аварії; інструкцію щодо аварійної зупинки виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці).

На блок-схемі виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці) визначаються його складові частини без їх деталізації, прямі та зворотні міжцехові потоки, їх характеристики й параметри, відповідна, в т. ч. і гранична для виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці) відсічна арматура, які мають безпосереднє значення для локалізації (ліквідації) наслідків аварії.

На плані виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці) має бути вказано місце розташування:

- основного технологічного обладнання і комунікацій;
- відсічної, запірної арматури, яка має безпосереднє відношення до локалізації (ліквідації) наслідків аварії; засобів протиаварійного захисту, зв'язку і оповіщення; евакуаційних виходів і маршрутів евакуації;
- шляхів під'їзду, ділянок для встановлення і маневрування спецтехніки;
- сховищ і місць укриття.

Блок-карти об'єктів повинна містити:

- принципову технологічну схему об'єкта;
- план розташування устаткування об'єкта;
- стислу характеристики небезпеки технологічних блоків, що входять до складу об'єкта.

Опис дій персоналу доцільно оформляти у вигляді таблиці, яка містить три графи:

графа 1 "Найменування і код аварії (стадії)", де зазначаються найменування стадії розвитку аварії за прийнятими сценаріями із зазначенням коду й місця;

графа 2 "Розпізнавальні ознаки", у якій зазначаються розпізнавальні ознаки із зазначенням засобів контролю, їх позицій і показань, а також зовнішніх проявів (ефектів) та інших критеріїв, за якими може бути ідентифікована та чи інша стадія розвитку аварії;

графа 3 "Перелік виконавців, порядок їх дій" має передбачати порядок виявлення й оцінку аварії або загрози її виникнення за розпізнавальними ознаками;

оповіщення персоналу виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці) й диспетчера підприємства (об'єкта) про аварію або загрозу її виникнення;

- включення протиаварійних систем;
- відключення пошкодженої дільниці, повну або часткову зупинку виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці);

- виведення з небезпечної зони персоналу, із зазначенням порядку забезпечення його засобами індивідуального захисту;

- інші заходи, що запобігають розвитку аварії, з урахуванням специфіки виробництва.

В інструкції щодо аварійної зупинки виробництва (підприємства), яка є складовою оперативної частини ПЛНА, для кожної аварії повинні бути визначені послідовність уведення в дію систем протиаварійного захисту, відключення апаратів і механізмів, відключення електроенергії та інших енергоносіїв, режим роботи вентиляції і систем очищення повітря, порядок використання засобів рятування людей і ліквідації наслідків аварії.

При цьому має бути врахований вплив виконуваних переключень і відключень на роботу систем протиаварійного захисту, життєзабезпечення та інших систем, які є суттєвими під час ліквідації аварії.

2.7. Рекомендації до розділу V. Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "Б"

Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "Б" включає в себе додатково до раніше перелічених такі документи:

блок-схему підприємства;

план підприємства.

У блок-схемі підприємства потрібно позначити виробництва без поділу їх на окремі цехи відділення або виробничі дільниці (за аналогією з блок-схемою виробництва), прямі та зворотні міжвиробничі потоки, їх характеристики й параметри, міжвиробничу й граничну для підприємства відсічну арматуру, її тип і основні технічні характеристики (умовне позначення, тип виконання, швидкодія), які мають безпосереднє відношення до локалізації (ліквідації) наслідків аварії.

На плані підприємства доцільно визначити:

місця розташування виробництв;

місця скупчення небезпечних продуктів із зазначенням найменування й маси продукту;

прямі та зворотні міжвиробничі потоки, їхні характеристики й параметри;

міжвиробнича відсічна арматура, її тип і основні технічні характеристики;

засоби протиаварійного захисту;

засоби зв'язку й оповіщення;

евакуаційні виходи і маршрути евакуації;

сховища й місця укриття;

шляхи під'їзду, місця встановлення й маневрування спецтехніки; місця найбільш імовірного виникнення аварій;

зони можливого ураження обслуговуючого персоналу підприємства з урахуванням розповсюдження вибухових і ударних хвиль, напрямку руху вибухонебезпечних і токсичних хмар.

Як план підприємства, може бути використаний генплан із необхідними додатками.

2.8. Рекомендації до розділу VI. Оперативна частина ПЛНА для аварій на рівні "В"

Оперативна частина на рівні "В" розроблюється для керівництва діями відповідних служб і підрозділів із метою запобігання розвитку аварії і розповсюдженню її на інші підприємства (об'єкти), рятуванню та виведенню людей із зони ураження й потенційно небезпечних зон.

При розробці оперативної частини слід визначити всіх учасників протиаварійних дій. Крім того, потрібно конкретно визначити їхні функції, ресурси, обов'язки й ступінь участі. До складу учасників протиаварійних дій повинні входити:

органи державного нагляду визначені чинним законодавством;

керівництво підприємства;

органи з керівництва ліквідацією наслідків аварії та/або територіальні органи ДСНС;

територіальні формування оперативно-рятувальної служба цивільного захисту, територіальні формування цивільного захисту; спеціалізовані служби цивільного захисту; спеціалізовані служби цивільного захисту; пожежно-рятувальні підрозділи (частини); аварійно-рятувальні служби тощо;

органи масової інформації і зв'язку;

органи охорони здоров'я і навколишнього середовища.

Оперативна частина повинна містити:

ситуаційний план із додатками;

обов'язки КР, виконавців і інших посадових осіб щодо локалізації аварії.

Ситуаційний план розроблюється для здійснення керівництва й координації дій персоналу підприємства (об'єкта), спецпідрозділів, формувань оперативно-рятувальної служба цивільного захисту, інших організацій, що залучаються для локалізації наслідків аварії, організації великомасштабних рятувальних робіт і евакуації людей з небезпечних зон.

На ситуаційному плані позначаються промислова площадка підприємства (об'єкта) на місцевості, а також житлові райони, населені пункти, інші підприємства й організації, що розташовані поруч із ним і на які може поширюватися дія уражальних чинників аварії. Розмір території, яка охоплюється ситуаційним планом, визначається масштабом зон ураження (зараження).

На ситуаційний план наносяться:

зони можливого ураження за різними сценаріями розвитку аварій;

чисельність людей у цих зонах і час досягнення їх уражальними чинниками аварії з урахуванням швидкості й напрямку вітру, погодних умов, рельєфу місцевості;

можливі шляхи евакуації населення і безпечні зони, сховища, укриття;

місця розташування засобів протиаварійного захисту, джерел аварійного енерго- і водопостачання, а також наявність і місцезнаходження запасів засобів пожежогасіння:

води, піноутворювача, вогнегасильного порошку, засобів захисту органів дихання;

місця розташування аварійно-рятувальних підрозділів, пожежних частин і т. і., можливі місця їх розгортання і маневрування;

місця скупчення небезпечних продуктів поза територією підприємства із зазначенням найменування й маси продукту.

До ситуаційного плану додаються:

план підприємства (об'єкта);

схема зв'язку, порядок оповіщення і взаємодії органів управління з питань цивільного захисту, що залучаються до локалізації наслідків аварії, при цьому, як у даному, так і в сусідніх регіонах (у разі потреби);

відомості щодо наявності формувань ДСНС, радіаційного й хімічного захисту, пожежних і газорятувальних частин, медичних служб, їх чисельності, оснащеності, часу розгортання;

відомості щодо невоєнізованих формувань підприємства (об'єкта);

відомості щодо наявності засобів гасіння пожежі й нейтралізації викидів на підприємстві (об'єкті) і в спецслужбах;

заходи щодо евакуації і рятування людей із зазначенням переліку, місця розташування і порядку залучення захисних споруд, медичних служб і засобів, технічних і транспортних засобів, засобів індивідуального захисту людей, в т. ч. із зазначенням кількості технічних і інших засобів, які потрібні для цього;

склад штабу (оперативної групи з ліквідації аварії) і порядок оповіщення його членів;

порядок оповіщення робітників підприємства (об'єкта) і населення, що мешкає поблизу підприємства (об'єкта), про аварію;

порядок постійної інформації щодо ходу розвитку аварії, ходу робіт із її локалізації (ліквідації), щодо належної поведінки й заходів безпеки на даний момент;

порядок організації розвідки пожежі;

порядок організації розвідки й спостереження осередку хімічного ураження, зони можливого зараження шкідливими речовинами;

організація медичного забезпечення, життєзабезпечення евакуйованих у місцях їх збору;

порядок проведення заходів щодо зниження запасу шкідливих речовин і безаварійної зупинки виробництва;

порядок взаємодій між органами управління і силами цивільного захисту залученими ліквідації наслідків аварії.

2.9. Рекомендації до розділу VII. Обов'язки керівника робіт

В розділі VI Обов'язки КР викладається:

Порядок виконання обов'язків КР:

на рівні розвитку аварії "А" обов'язки КР виконує начальник виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці). До його прибуття на місце аварії обов'язки КР виконує його заступник або спеціально призначена особа, яка повинна бути зазначена в ПЛНА;

на рівні розвитку аварії "Б" - керівник підприємства. До його прибуття на місце аварії обов'язки КР виконує його заступник або спеціально призначена особа, яка повинна бути зазначена в ПЛНА;

на рівні розвитку аварії "В" - посадова особа, призначена рішенням органу місцевого самоврядування. До його прибуття на місце обов'язки КР виконує керівник підприємства.

КР зобов'язаний:

На рівні розвитку аварії "А":

оцінити умови, виявити кількість і місцезнаходження людей, захоплених аварією, вжити заходів щодо оповіщення робітників підприємства та населення (при потребі) про аварію;

вжити заходів щодо оточення району аварії і небезпечної зони;
вжити негайних заходів щодо рятування людей, локалізації та ліквідації аварії;

забезпечити виведення з небезпечної зони людей, які не беруть безпосередньої участі в ліквідації аварії; обмежити допуск людей та транспортних засобів до небезпечної зони;

контролювати правильність дій персоналу, а в разі потреби - дії газорятувальних, пожежних, медичних підрозділів щодо рятування людей, локалізації і ліквідації аварії на виробництві, та виконання своїх розпоряджень;

інформувати територіальні органи ДСНС, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, а при потребі територіальні органи Держгірпромнагляду, а також засоби масової інформації про хід і характер аварії, про потерпілих у ході аварійно-рятувальних робіт;

уточнювати та прогнозувати хід розвитку аварії, при потребі вносити корективи в оперативну частку плану.

На рівні розвитку аварії "Б" додатково:

сповістити про місце розташування органу управління роботами щодо локалізації аварії;

уточнити з територіальним органом ДСНС, організаціями охорони здоров'я та іншими організаціями порядок евакуації потерпілих, персоналу підприємства, а в разі потреби - й місцевого населення;

керувати діями персоналу підприємства, газорятувальних, пожежних, медичних підрозділів щодо рятування людей, локалізації і ліквідації аварії на підприємстві та контролювати виконання своїх розпоряджень.

На рівні розвитку аварії "В" додатково:

уточнити з територіальним органом ДСНС, організаціями охорони здоров'я та іншими організаціями порядок евакуації потерпілих, персоналу сусідніх підприємств і організацій, а в разі потреби - й місцевого населення;

визначити коло і порядок залучення організацій, технічних і транспортних засобів; наявність і потребу в медикаментах, засобах гасіння пожежі, засобах індивідуального захисту та ін., спосіб їх постачання, місце розташування потерпілих та евакуйованих людей;

організувати надання медичної допомоги потерпілим;

організувати харчування та відпочинок осіб, які беруть участь у ліквідації аварії.

2.10. Рекомендації до розділу VIII. Обов'язки власника (керівника) підприємства (ОПН)

Власник (керівник) підприємства (об'єкта) зобов'язаний:

Розробити спеціальні програми (з визначенням пріоритету щодо реалізації), які передбачають дооснащення засобами контролю, автоматичного регулювання, обладнанням попередження та захисту від вибухів, швидкодіючими відсікачами, системами безпечної аварійної зупинки підприємства (об'єкта), оповіщення, захисту та рятування людей, створення запасів дегазувальних реагентів, вдосконалення систем уловлювання та

дегазації шкідливих викидів, влаштування систем локалізації, що перешкоджають розповсюдженню неорганізованих викидів на території підприємства та за його межами, та інше, якщо під час розробки ПЛНА виявляється недостатня готовність підприємства (об'єкта) до протиаварійного захисту.

Передбачити у разі потреби установку резервних систем життєзабезпечення, сигналізації і протиаварійного захисту. Зокрема, повинні існувати резервні мережі зв'язку, повинні бути призначені дублери для провідних фахівців, повинен бути визначений альтернативний центр керівництва, якщо порушено функціонування основного центру, повинні бути дублювання життєво важливих вузлів на об'єктах підвищеної небезпеки.

Забезпечити оперативність виявлення, ефективність локалізації та ліквідації наслідків аварії за рахунок застосування технічних засобів з належною надійністю та швидкодією.

Забезпечити відповідність оперативності дій персоналу підприємства динаміці розвитку можливих аварій шляхом забезпечення розподілу обов'язків між виробничим персоналом, використання надійних засобів оповіщення та зв'язку й раціонального розташування пультів (пристроїв) керівництва протиаварійними системами.

При визначенні обов'язків персоналу в разі аварії, потрібно враховувати можливість відсутності окремих робітників внаслідок хвороби, відпустки, свят.

Оперативно повідомляти органи, що відповідають за дії щодо локалізації наслідків аварії, про всі випадки, які пов'язані з небезпечними речовинами і можуть завдати шкоди здоров'ю людини і навколишньому середовищу. Повідомлення повинна здійснювати посадова особа, яка має на це право і може надати, якомога оперативніше, інформацію про характер випадку, небезпечні речовини, які задіяні в ньому, потенційну складність випадку, можливість виявлення дії уражальних чинників аварії за межами території підприємства.

Передбачати забезпечення сучасними антидотами та іншими фармацевтичними препаратами, в т. ч. киснем, якщо на підприємстві є шкідливі речовини, а також забезпечити наявність постійно оновлюваного запасу відповідних медичних препаратів, які необхідні при аварії, дезактиваційного обладнання для застосування на майданчику та в лікарнях, а також, при можливості, засобів захисту для персоналу медичних бригад невідкладної допомоги.

Передати органам місцевого самоврядування результати виконаного аналізу безпеки підприємства (об'єкта), а також інші матеріали, які потрібні для розробки ПЛНА.

Надати засобам масової інформації дані про всі безпеки, які були встановлені в процесі аналізу.

Тісно та конкретно співпрацювати із заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування при розробці оперативної частини ПЛНА для аварій рівня "В".

2.11. Рекомендації до розділу IX. Впровадження ПЛНА

ПЛНА і зміни до нього (в потрібному для якісного виконання своїх обов'язків обсязі) повинні бути вивчені персоналом організацій, що беруть участь у ліквідації аварії, та відповідними службами і формуваннями цивільного захисту.

Допуск до роботи осіб, які у встановленому порядку не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань ПЛНА, забороняється.

Персонал усіх організацій, які беруть участь у ліквідації аварії, повинен проходити навчання і практичну підготовку з метою підтримки постійної готовності.

Протягом року за сценаріями імовірних аварій, що передбачені ПЛНА, повинні проводитись учбово-тренувальні заняття і учбові тривоги.

Графік проведення спеціальних об'єктових начань і тренувань з питань цивільного захисту затверджується керівником підприємства (об'єкта) або органу місцевого самоврядування, залежно від рівня аварії, і узгоджується з відповідними територіальними наглядовими органами та територіальними органами ДСНС.

Необхідно повідомити населення про систему оповіщення про аварійну аварію, яка використовується. Цю систему потрібно періодично перевіряти.

Додатки до плану

У додатках доцільно викласти наступні матеріали:

1. Результати аналізу безпеки ОПН (надаються у вигляді звіту або пояснювальної записки).
2. Результати аналізу безпеки для устаткування (апаратів, машин тощо) - у вигляді картки безпеки;
3. Результати аналізу безпеки для технологічного блоку (стадії технологічного процесу) - у вигляді стислої характеристики безпеки блоку;
4. Результати аналізу безпеки для підприємства - у вигляді плану підприємства;
5. Результати аналізу безпеки для регіону - у вигляді ситуаційного плану.
6. Схема побудови сценаріїв виникнення й розвитку аварії на ОПН.
7. Схема постадійного аналізу умов виникнення й розвитку аварії на ОПН.
8. Календарний план підготовки та проведення робіт з локалізації і ліквідації наслідків аварій.
9. Перелік органів управління, сил і засобів, що залучаються до локалізації і ліквідації наслідків аварій (у т. ч. взаємодіючих), їх реквізити, призначення та можливості.
10. Схема організації оповіщення та інформування при локалізації і ліквідації наслідків аварій.
11. Схема організації управління та взаємодії при локалізації і ліквідації наслідків аварій.

12. Схема зв'язку при локалізації і ліквідації наслідків аварій.

Глава V. ДОДАТКИ ДО МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Додаток 1
до Методичних рекомендацій

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ПЛАНІВ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Класифікація документів

Документ — матеріальний об'єкт, що містить у зафіксованому вигляді інформацію, оформлений у зведеному порядку і має відповідно до чинного законодавства юридичну силу. Він фіксує та передає інформацію, підтверджує її достовірність, об'єктивність.

Документи виконують офіційну, ділову й оперативну функції, оскільки вони — писемний доказ, джерело відомостей довідкового характеру.

Відтворюють документи на папері, фотоплівці, магнітній та перфострічці, дискеті, перфокарті тощо. У практичній діяльності установ, організацій і підприємств найчастіше використовують текстові документи, інформація яких фіксується рукописним, машинописним чи друкарським способом.

Документи з високим рівнем стандартизації створюють за затвердженою формою, тобто відповідно до формуляра-зразка.

Кожний документ складається з окремих елементів, які називаються реквізитами. Сукупність реквізитів, розташованих у певній послідовності на бланку, називається формуляром. Формуляр-зразок — це модель побудови однотипних документів.

Для документів з високим рівнем стандартизації друкарським або іншим способом виготовляють бланки, які містять трафаретний текст.

Бланк — це друкована стандартна форма документа з реквізитами, що містять постійну інформацію. Бланки заповнюють конкретними відомостями.

Рекомендації щодо тексту документа

Основою службового документа є текст, який має чітко й переконливо відбивати причину й мету його написання, розкривати суть конкретної справи, містити докази, висновки.

Текст поділяється на взаємозумовлені логічні елементи: вступ, основну частину (доказ), закінчення. У вступі зазначається причина написання документа; в основній частині викладається суть питання, наводяться докази, пояснення, міркування; у закінченні вказується мета, заради якої складено документ.

Під час складання текстів документів слід дотримуватися таких правил: текст викладати на державній мові від третьої особи;

від першої особи пишуться доповідні, пояснювальні записки, накази; не вживати образних виразів, емоційно забарвлених слів і синтаксичних конструкцій;

уживати стійкі (стандартизовані) сполучення типу: відповідно до..., у зв'язку з..., згідно з..., з метою..., необхідно для..., в порядку...

уживати прямий порядок слів у реченнях (підмет передує присудкові; означення — перед означуваними словами; додатки — після опорного слова; вставні слова — на початку речення);

у розпорядчих документах слід вживати дієслівні конструкції у формі наказового способу: наказую...; пропоную...;

використовувати скорочення слів, складноскорочені слова й аббревіатури, які пишуться за загальними правилами: р-н, обл., км, напр., п-к...;

віддавати перевагу простим реченням.

Рекомендації щодо оформлення документів

Для друкування текстів службових документів використовується гарнітура Times New Roman, шрифт розміром 12-14 друкарських пунктів. Дозволяється використовувати шрифт розміром 8-12 друкарських пунктів для друкування реквізиту "Прізвище виконавця і номер його телефону", виносок, пояснювальних написів до окремих елементів тексту документа або його реквізитів тощо.

Під час друкування заголовків дозволяється використовувати напівжирний шрифт (прямий або курсив).

Текст документів на папері формату А4 (210 x 297 міліметрів) та А4 (297 x 420 міліметрів) рекомендовано друкувати через 1-1,5 міжрядкового інтервалу. Текст документа, що подається для узгодження або підпису у вищу інстанцію, друкується на папері формату А4 (210 x 297 міліметрів) з використанням гарнітури Times New Roman та шрифту розміром 14 друкарських пунктів, через 1,5 міжрядкового інтервалу.

Реквізити документа (крім тексту), які складаються з кількох рядків, друкуються через 1 міжрядковий інтервал. Складові частини реквізитів "Адресат", "Гриф затвердження", "Гриф погодження" відокремлюються один від одного через 1,5 міжрядкового інтервалу.

Реквізити документа відокремлюються один від одного через 1,5-3 міжрядкових інтервали.

Назва виду документа друкується великими літерами.

Розшифрування підпису в реквізиті "Підпис" друкується на рівні останнього рядка назви посади.

Максимальна довжина рядка багаторядкових реквізитів (крім реквізиту тексту) - 73 міліметри (28 друкованих знаків).

Якщо заголовок до тексту перевищує 150 знаків (5 рядків), його дозволяється продовжувати до межі правого поля. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Під час оформлення документів слід дотримуватися таких відступів від межі лівого поля документа:

12,5 міліметра - для абзаців у тексті;

92 міліметри - для реквізиту "Адресат";

104 міліметри - для реквізитів "Гриф затвердження" та "Гриф обмеження доступу до документа";

125 міліметрів - для розшифрування підпису в реквізиті "Підпис"

Не робиться відступ від межі лівого поля для реквізитів "Дата документа", "Заголовок до тексту документа", "Текст" (без абзаців), "Відмітка про наявність додатків", "Прізвище виконавця і номер телефону", "Відмітка про виконання документа і надсилання його справи", найменування посади у реквізитах "Підпис" та "Гриф погодження", засвідчувального напису "Згідно з оригіналом", а також слів "ВИРШИВ", "НАКАЗУЮ", "ПРОПОНУЮ", "ЗОБОВ'ЯЗУЮ".

За наявності кількох грифів затвердження і погодження вони розміщуються на одному рівні вертикальними рядками. Перший гриф – від межі лівого поля; другий – через 104 міліметри від межі лівого поля.

Якщо в тексті документа міститься посилання на додатки або на документ, що став підставою для його видання, слова "Додаток" і "Підстава" друкуються від межі лівого поля, а текст до них - через 1 міжрядковий інтервал.

Під час оформлення документів на двох і більше сторінках наступні сторінки повинні бути пронумеровані.

Номери сторінок ставляться посередині верхнього поля аркуша арабськими цифрами без зазначення слова "сторінка" та розділових знаків.

Перша сторінка не нумерується.

Додаток 2
до Методичних рекомендацій

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
про результати оцінки стану техногенної та природної безпеки на території
_____ області (варіант)

_____ область займає площу _____ тис. кв. км. Чисельність населення – _____ млн. чол., у тому числі міського – _____ млн. чол., сільського – _____ тис. чол., щільність населення – _____ чоловік на 1 кв. км.

На півночі область межує із _____ і _____ областями, на сході та північному сході – із _____ областями, на півдні – із Республіками _____ і _____, та на заході із _____ і _____ Республіками. 80% території області займають покриті лісами гори, 20% – рівнина.

Адміністративно-територіальний поділ області включає:

_____ міст обласного підпорядкування, _____ міста районного підпорядкування, _____ міста з районним розподілом (міський район), _____ сільських районів, _____ селища міського типу, _____ сільських населених пунктів.

Середньооблікова чисельність штатних працівників – _____ тис. чол., у тому числі в промисловій сфері – _____ тис. чол., у сільському господарстві – _____ тис. чоловік, у невиробничій групі – _____ тис. чол..

Величезне навантаження території області потужними промисловими та енергетичними об'єктами (в області функціонує _____ об'єкта підвищеної небезпеки) збільшує ризик аварій, збитки від яких можуть скласти понад _____ млн. грн.. Наявність значних територій з несприятливим природним впливом та схильністю до проявів небезпечних природних явищ підсилює гостроту проблеми захисту населення і територій від загроз техногенного та природного характеру.

На долю ОПН в області припадає _____ % вартості основних промислово-виробничих фондів, _____ % продукції, що випускається і _____ % працюючих.

У складі промислового комплексу області функціонують ОПН, що є джерелами надзвичайних ситуацій техногенного характеру, які за галузевою приналежністю відносяться до наступних груп:

- підприємства вугільної промисловості, чорної металургії, кольорової металургії, хімічної промисловості, машинобудування;
- системи життєзабезпечення населення і забезпечення функціонування господарського комплексу: енергетики, водопостачання, газопостачання, тепlopостачання, транспорту (автомобільного, залізничного, повітряного, морського, трубопровідного);
- об'єкти аграрно-промислового комплексу;

—

При виникненні небезпечних подій на ОПН виникає загроза життю і здоров'ю людей від небезпечних чинників, що характеризуються фізичною, хімічною, біологічною чи іншою дією (впливом).

Такими небезпеками є:

1. Хімічна небезпека.

Хімічна небезпека визначається наявністю в області ___ хімічно небезпечних об'єктів, у тому числі:

- _____ першого ступеню хімічної небезпеки;
- _____ другого ступеню;
- _____ третього ступеню;
- _____ четвертого ступеню хімічної небезпеки.

В області зосереджено _____ тис. тонн небезпечних хімічних речовин (НХР), у тому числі:

- хлор — _____ тис. тон;
- аміак — _____ тис. тон;
- — _____ тис. тон.

Найбільші запаси НХР зосереджені на підприємствах обласних організацій: Укрпромводчормет — _____ т, облводоканал — _____ т, а також на підприємствах металургійного комплексу — _____ тис. т, хімічного комплексу — _____ тис. т, м'ясо-молочної промисловості — _____ тис. т.

Оцінка стану хімічної небезпеки в області показала, що _____ адміністративно-територіальних одиниць області (міст і сільських районів) є хімічно небезпечними.

Можлива зона хімічного зараження складає _____ тис. кв. км (_____ % території області), загальна чисельність населення, що потрапляє в зону можливого хімічного зараження — _____ млн. чоловік (_____ % населення області).

2. Радіаційна небезпека

Радіаційна небезпека визначається наявністю підприємств, установ та організацій, що використовують джерела іонізуючого випромінювання.

В основному це спеціалізовані підприємства, заклади охорони здоров'я і науково-дослідні установи та організації, зокрема це:

- завод “_____” на якому зберігається _____ од. РІД-6М;
- обласна клінічна лікарня — де експлуатуються та зберігаються джерела іонізуючого випромінювання;

—

3. Пожежевибухонебезпека

Пожежевибухонебезпека визначається наявністю:

- _____ промислових підприємств із пожежевибухонебезпечними технологіями на яких використовується та переробляється _____ тон

твердих і рідких пожеже вибухонебезпечних речовин. Це підприємства металургійного, паливного, енергетичного та ----- комплексу області;

- складів вибухових речовин із наявністю _____ тон продукції;
- проходженням по території області продуктопроводів

_____, _____ для транспортування нафтопродуктів, магістральних газопроводів із відводами до міст, населених пунктів та промислових об'єктів;

- _____ житлових багатоповерхових будинків, у тому числі _____ підвищеної поверховості, _____ – обладнані постачанням природним і зрідженим газом.

Можливі зони ураження при виникненні надзвичайних ситуацій на пожежевибухонебезпечних об'єктах можуть досягати площі до _____ кв. км із населенням до _____ тис. чоловік.

4. Гідродинамічна небезпека

Гідродинамічна небезпека зумовлена наявністю гідротехнічних споруд.

До них відносяться гідротехнічні спорудження напірного фронту: греблі, загати, дамби, басейни й зрівняльні резервуари, гідровузли, малі гідроелектростанції і водозахисні спорудження, що входять до складу інженерного захисту міст і сільськогосподарських угідь.

В області існує близько _____ водних об'єктів загальним обсягом _____ млн. куб. м., зокрема:

- _____ водоймища обсягом _____ млн. куб. м. (ДП “Укрпромводчермет”, компанія “_____ енерго”, управління водного господарства та меліорації, регіональне управління експлуатації водогосподарчих об'єктів);

- _____ ставків обсягом _____ млн. куб. м.;

- _____ шламонакопичувачів, хвостосховищ, мулонакопичувачів обсягом _____ млн. куб. м. (підприємств вугільної, металургійної, хімічної промисловості, енергетики).

Гідротехнічні споруди, що експлуатуються на вищезазначених водних об'єктах, є гідродинамічно небезпечними об'єктами.

Можливі зони підтоплення характеризується площею _____ кв. км, кількість населених пунктів, що підтоплюються – _____ із населенням, що мешкає в них – _____ тис. чоловік.

5. Екологічна небезпека

Екологічна небезпека зумовлена:

наявністю на території області _____ складів пестицидів на яких зберігається _____ тис. тон добрив, з яких _____ тон – високотоксичних, заборонених до застосування;

наявністю _____ млрд. тон токсичних промислових відходів із щорічним приростом _____ млн. тон.

6. Інші загрози

Метеорологічні, геологічні та гідрологічні умови області обумовлюють виникнення на її території надзвичайних ситуацій природного характеру:

- **геологічні:**

зсуви, карстові провали;
осідання (провали) земної поверхні.

У межах області зареєстровано _____ ділянок N-ї категорії (інтенсивного розвитку зсувів) і _____ ділянок 3-ї категорії (зсувні стаціонари).

Ділянки інтенсивного розвитку ЗСУВІВ знаходяться на _____ області і на _____ області в вздовж узбережжя.

На ділянках 2-ї категорії розташовується _____ основних зсувів загальною площею _____ га. У зсувних зонах знаходяться _____ населених пунктів _____, _____, _____ районів, міста _____, _____, _____.

З _____ км прибережної зони _____ км (_____, _____ райони, мм. _____, _____) знаходяться в геологічно розхитаному стані, із них у розмивному – _____ км, абразивно-обвальному – _____ км, абразивно-зсувному – _____ км.

Область входить в зону ризику виникнення землетрусів з інтенсивністю коливання поверхні землі до 5 балів – зона слабких руйнацій, клас Д, яка складає площу _____ кв. км (_____ % території області) із населенням _____ тис. чоловік і розташована на _____ області в межах _____.

- **метеорологічні**

- До метеорологічних надзвичайних ситуацій, що виникають на території області, відносяться:

сильні вітри (шквали), що супроводжуються сильним дощем із крупним градом та сильними пиловими бурями;

сильні дощі (більш 100 мм) – спостерігаються з періодичністю 1 раз на 3 роки, носять локальний характер і викликаються виходом на територію області південних циклонів;

вітер із швидкістю 25 м/с і більше – на території області спостерігається 1 раз у 3 роки, його тривалість може досягати до 2-х діб;

сильні вітри викликають на території області сильні запилені бурі, стихійні запилені бурі (відзначаються 1 раз у 3 – 5 років);

смерчі, що супроводжуються зливами і крупним градом – відзначаються на території області 1 раз у 10 років.

_____ область відноситься до районів, небезпечних у зимовий період внаслідок сильної ожеледиці, сильного снігопаду і снігових заметів, що набувають характер стихійного лиха внаслідок масового порушення функціонування енергосистем, комунального господарства, об'єктів водопостачання, транспорту, промислових об'єктів, суттєвого порушення життєдіяльності населення.

Товщина зледеніння досягає 35 мм і більше, ризик виникнення даного стихійного явища складає 40-50% щороку.

- **гідрологічні:**

циклони;

весняні і дощові паводки.

Весняний паводок призводить до підняття води на 1,5 – 3,5 м у ріках басейну ріки _____ і ріках _____, _____.

Тривалість проходження екстремального рівня _____ м – _____ діб. Загальна площа можливого підтоплення складає _____ кв. км із населенням _____ тис. чоловік.

- **пожежі в природних екосистемах:**

лісові пожежі;

польові пожежі.

Площа лісового фонду в області складає _____ тис. га (Державне лісогосподарче об'єднання «_____ліс», Головне управління сільського господарства та продовольства облдержадміністрації, ДП “Укрпромводчермет”, Державне управління екології та природних ресурсів в _____ області), у тому числі _____ тис. га – зона можливих сильних верхових і низових пожеж на території м. _____, _____, _____, _____, районів.

Зона можливих польових пожеж складає _____ тис. га (_____ % сільськогосподарських угідь області).

- **інфекційні захворювання людей, сільськогосподарських тварин**

Поширення спалахів інфекційних захворювань людей рівномірно розподіляється по всій території області. Частіше відзначаються інфекційні захворювання серед міського населення.

На території області знаходяться райони особливо небезпечних інфекцій: холери (м. _____, _____, _____, _____, _____ райони), сибірської виразки, лептоспірозу (південна, західна, центральна частина області), стаціонарно-небезпечних пунктів по сибірській виразці.

Висновки з аналізу стану техногенної та природної безпеки:

1. На території області високий рівень ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру державного і регіонального рівня. Найбільш імовірним є виникнення на території області надзвичайних ситуацій:

а. Техногенного характеру

- НС унаслідок пожеж та вибухів;
- НС унаслідок аварій на транспорті;
- НС унаслідок аварій у системах життєзабезпечення;
-
-

б. Природного характеру

- НС, пов'язана зі зсувом;

- НС, пов'язана з дуже сильним снігопадом;
- НС, пов'язана з сильним вітром;
-
-

в. Соціального характеру

- НС, пов'язана з нещасним випадком з людьми на воді;
- НС, пов'язана з нещасним випадком у лісних масивах;
- НС унаслідок відриву прибережного льоду з людьми;
-
-

2. Найбільш складна обстановка при виникненні надзвичайних ситуацій може скластися:

а. В містах області

де зосереджено _____% населення і _____% ОПН.

б. Районах області

-
-
-

де зосереджено _____% лісових масивів і _____% водних об'єктів.

3. Загроза виникнення надзвичайних ситуацій створює необхідність підтримання постійної готовності органів управління, сил та засобів здатних реагувати на вищезазначені.

4. Інші висновки

№ з/п	Найменування органів управління, аварійно-рятувальних служб та формувань ЦЗ, відомча належність	Місце дислокації (адреса), телефон	Підрозділ						Наявність ОЧ (ОД) служби		Термін готовності
			Найменування підрозділу	Кількість	Чисельність загальна/ чергова зміна (чол.)	Технічна оснащеність (одиниць техніки)			цілодобово	тільки в робочий час	
						всього	інженерна, (спеціальна)	автомобілі (всього/в т.ч. спец)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
			відділення								
1.4.	Державна пожежно-рятувальна частина	м. тел./факс: моб.: E-mail:	частина							00 год. 00 хв.	
			взвод								
			відділення								
...	
	Всього в області		управління								
			районний сектор								
			загін								
			взвод								
			відділення								
2.	Регіональні, комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій										
...	
	Всього в області										
3.	Об'єктові та територіальні формування цивільного захисту										
...	
	Всього в області										
4.	Об'єктові та територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту										

№ з/п	Найменування органів управління, аварійно-рятувальних служб та формувань ЦЗ, відомча належність	Місце дислокації (адреса), телефон	Підрозділ						Наявність ОЧ (ОД) служби		Термін готовності
			Найменування підрозділу	Кількість	Чисельність загальна/ чергова зміна (чол.)	Технічна оснащеність (одиниць техніки)			цілодобово	тільки в робочий час	
						всього	інженерна, (спеціальна)	автомобілі (всього/в т.ч. спец)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
...	
	Всього в області										
5.	Добровільні формування цивільного захисту										
...	
	Всього в області										
6.	Територіальні підрозділи МВС, ЗС, НГУ та інших воєнізованих формувань										
...	
	Всього в області										
	Всього сил та засобів цивільного захисту територіальної підсистеми _____ області										
									
									

Керівник підрозділу з питань ЦЗ

_____ облдержадміністрації В. Карпенко

Календарний план

Затверджую		КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН		Додаток 4 до Методичних рекомендацій										
Голова _____ облдержадміністрації		переведення органів управління та сил, що залучаються до реагування на НС в _____ області												
" _____ " _____ 201_ року		у режимі підвищеної готовності та надзвичайної ситуації												
		(зразок)												
№ з/п	Основні заходи з переведення сил та засобів територіальної підсистеми ЄДСЦЗ у готовність до реагування	Відповідальний виконавець	Послідовність і терміни виконання заходів											
			<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="text-align: center;"> хвилини 0:00 0:05 0:10 0:15 0:20 0:25 0:30 0:35 0:40 0:45 0:50 0:55 1:00 2:00 4:00 6:00 8:00 10:00 12:00 18:00 24:00 </div> <div style="text-align: center;"> години 2 3 6 9 12 </div> <div style="text-align: center;"> доба </div> </div>											
I. РЕЖИМ ПІДВИЩЕНОЇ ГОТОВНОСТІ														
1	Отримання інформації про загрозу виникнення НС природного характеру	ОЧС ОДА, ГУ ДСНС	▲											
2	Інформування керівництва ОДА про загрозу виникнення НС природного характеру у масштабах області	Оперативний черговий ОЧС ОДА	→											
3	Підготовка і прийняття рішення на переведення територіальної підсистеми ЄДСЦЗ у режим функціонування підвищеної готовності та оповіщення про загрозу виникнення НС	Орган управління ОДА	→											
4	Передача інформації про обстановку і прийняті рішення до Кабінету Міністрів України, територіального органу ДСНС, РДА та ОМС області, органів управління і сил територіальної підсистеми ЄДСЦЗ	Керівництво ОДА, оперативно-чергова служба ОДА	→											
5	Проведення оповіщення населення про загрозу виникнення НС	Оперативні чергові ОЧС ОДА, ОЧС територіального центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС, чергові РДА та ОМС, районних та міських відділів ГУ (У) МВС в області	→											
6	Переведення оперативно-чергових (диспетчерських) служб на посилений режим служби, розгортання та організація цілодобового чергування на пунктах управління, приведення у готовність системи зв'язку та обміну інформацією	Керівник підрозділу з питань ЦЗ ОДА, ОЧС ОДА, РДА та ОМС в області, ОЧС територіального центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС, керівники територіальних органів функціональних пісисем	→											
8	Збір та початок роботи оперативних груп підрозділів з питань ЦЗ ОДА, територіального органу ДСНС, РДА та ОМС області. Підготовка мобільних ОГ до висування в зони можливого виникнення НС	Керівник підрозділу з питань ЦЗ ОДА, ОЧС ОДА, ОЧС територіального центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС	→											
9	Переведення органів управління і сил територіальної підсистеми та компонентів функціональних підсистем ЄДСЦЗ, розташованих на території області, у режим підвищеної готовності:	Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань	→											
10	сили першого ешелону: ...		→											
11	сили другого ешелону: ...		→											
12	резерв: ...		→											
12	Організація посиленого спостереження і контролю стану навколишнього природного середовища, метеообстановки, обстановки на об'єктах підвищеної небезпеки (потенційно небезпечних об'єктах), у районах можливих надзвичайних ситуацій. Прогнозування можливості виникнення надзвичайної ситуації та її масштабів	Керівники установ та організацій, які належать до суб'єктів моніторингу, спостереження та лабораторного контролю і прогнозування НС	→											
Уточнення та коригування:														
13	плану реагування на НС з урахуванням реальної обстановки, що склалася і прогнозів щодо її розвитку, організації взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами управління та силами ЦЗ територіальної підсистеми ЄДСЦЗ	Голова ОДА, обласна комісія з питань ТЕБ та НС	→											
14	завдань центральним і місцевим органам виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям.	Голова ОДА, обласна комісія з питань ТЕБ та НС	→											
15	плану евакуації населення та вивезення матеріальних цінностей з можливих зон ураження, розрахунків їх транспортного забезпечення	Голова ОДА, обласна комісія з питань ТЕБ та НС, обласна комісія з питань евакуації	→											

продовження Плану на наступній сторінці

ОКРЕМИЙ ПЛАН ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НС ПОВ'ЯЗАНОЇ З _____
(з переліку найбільш імовірних НС)

I. Загальні положення щодо розроблення окремого плану ліквідації наслідків конкретної (класифікованої) НС

Вихідними даними для розроблення окремого плану ліквідації наслідків конкретної (класифікованої відповідно до ДК 019:2010) НС (далі – окремий план) є:

вимоги Класифікатора надзвичайних ситуацій ДК 019:2010;
положення плану реагування на НС у масштабі галузі (області, міста, району);

результати експертних оцінок, прогнози чи результати модельних експериментів, проведених кваліфікованими експертами;

результати аналізу статистичних даних про характер походження, ступінь поширення, розміри людських втрат та матеріальних збитків від наслідків надзвичайних ситуацій що виникали раніше за певний період спостережень.

За результатами аналізу вихідних даних керівниками відповідних органів управління приймаються рішення та розробляються окремі плани, як додатки до основного плану реагування на НС.

Мета окремого плану:

визначити органи управління, сили та засоби ЄДСЦЗ (суб'єкти реагування на НС), які необхідно залучити до ліквідації наслідків НС, яка відповідно до положень ДК 019:2010 за класифікаційними ознаками віднесена до конкретного класу, підкласу та групи;

провести своєчасне оповіщення визначених органів управління та сил та постановку завдань, установити порядок формування та розгортання угруповання сил ЦЗ;

забезпечити виконання сформованим угрупованням сил ЦЗ робіт і заходів передбачених основним планом реагування на НС у масштабі галузі (області, міста, району) відповідно.

Основні завдання

Основними завданнями окремого плану є встановлення конкретних обсягів та змісту всіх запланованих заходів і дій формувань, їх узгодженість між собою за цілями, місцем, часом і складом сил, а також за способом виконання, призначення конкретних відповідальних за виконання заходів і здійснення контролю за їх виконанням.

Підставою для запровадження окремого плану в дію є введення в дію плану реагування на НС відповідного рівня – у масштабі галузі (області, міста,

району) та класифікаційні ознаки НС, що виникла, або існує загроза її виникнення.

Структура окремого плану (варіант):

Розділ . Перелік органів управління та сил, що залучаються до ліквідації наслідків НС.

Розділ I. Технічна оснащеність формувань для виконання робіт з ліквідації наслідків НС.

Розділ II. Організація підготовки та проведення заходів з ліквідації наслідків НС.

Розділ III. Схема організації управління та взаємодії.

Варіант окремого плану ліквідації наслідків НС, пов'язаної зі сніговими заметами в Бориспільському районі Київської області наведено далі.

II. Окремий план ліквідації наслідків НС, пов'язаної із сніговими заметами в _____ському районі
_____ської області (варіант)

Затверджую

Голова _____ської РДА

_____ Д.О. Воронін

“ _____ ” _____ 20__ р.

**Окремий план ліквідації наслідків НС, пов'язаної із
сніговими заметами в _____ському районі
_____ської області**

Бориспіль 20__

Розділ І. Перелік органів управління та сил, що залучаються до ліквідації наслідків НС (варіант)

№ з/п	Найменування органів управління, аварійно-рятувальних служб та формувань ЦЗ, відомча належність	Місце дислокації (адреса), телефон	Підрозділ						Наявність ОЧ (ОД) служби		Термін готовності	
			Найменування підрозділу	Кількість	Чисельність загальна/ чергова зміна (чол.)	Технічна оснащеність (одиниць техніки)			цілодобово	тільки в робочий час		
						всього	інженерна, (спеціальна)	автомобілі (всього/в т.ч. спец)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
7.	Територіальні органи управління ДСНС України та підпорядковані підрозділи											
7.1.	_____ський районний відділ ГУ ДСНС _____ської області	м. _____спіль, вул.. Шевченка, 20А тел./факс: (04595) 6-09-99 моб.: E-mail:	районний відділ							+	-	00 год. 00 хв.
8.	Комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій											
...
	Всього в районі											
9.	Об'єктові формування цивільного захисту											
...
	Всього в районі											
10.	Об'єктові та територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту											
...
	Всього в районі											
11.	Добровільні формування цивільного захисту											
...
	Всього в районі											
12.	Територіальні підрозділи МВС, ЗС, НГУ та інших воєнізованих формувань											

№ з/п	Найменування органів управління, аварійно-рятувальних служб та формувань ЦЗ, відомча належність	Місце дислокації (адреса), телефон	Підрозділ						Наявність ОЧ (ОД) служби		Термін готовності
			Найменування підрозділу	Кількість	Чисельність загальна/ чергова зміна (чол.)	Технічна оснащеність (одиниць техніки)			цілодобово	тільки в робочий час	
						всього	інженерна, (спеціальна)	автомобілі (всього/в т.ч. спец)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
...	
Всього в районі											
Всього сил та засобів для ліквідації наслідків НС в районі											
									
									

Розділ III. Організація підготовки та проведення заходів з ліквідації наслідків НС

№ п/р	Заходи	Термін (початок – закінчення)	Суб'єкти, які виконують
1.	Отримання черговою службою з питань цивільного захисту в РДА інформації про загрозу виникнення небезпечної події	0 – 5 хв.	Суб'єкт, який є джерелом інформації
2.	Інформування керівництва РДА про загрозу виникнення небезпечної події	від 5 до 10 хв.	Чергова служба з питань цивільного захисту в РДА
3.	Підготовка і прийняття рішення про приведення у готовність органів управління та сил та доведення його до визначених у розділі 1 цього плану переліку органів управління та сил ЦЗ	від 10 до 30 хв.	Уповноважені посадові особи РДА, комісія з питань ТЕБ та НС
4.	Переведення оперативно-чергових (диспетчерських) служб на посиленій режим служби, розгортання пунктів управління та організація цілодобового чергування, приведення у готовність системи зв'язку та обміну інформацією	від 30 хв. до 2 год.	Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
5.	Збір та початок роботи оперативних груп РДА, територіального органу ДСНС, формувань та служб ЦЗ. Підготовка мобільних ОГ до висування в зони можливого виникнення небезпечної події	від 40 хв. до 4 год.	Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
6.	Переведення органів управління і сил районної ланки територіальної підсистеми та територіальних компонентів функціональних підсистем ЄДСЦЗ, розташованих на території району, у режим підвищеної готовності:		Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
	сили першого ешелону: ...	від 25 до 40 хв.	
	сили другого ешелону: ...	від 25 хв. до 8 год.	
	резерв: ...	від 40 хв. до 24 год.	
7.	Організація посиленого спостереження і контролю стану навколишнього природного середовища, метеообстановки, обстановки на об'єктах підвищеної небезпеки (потенційно небезпечних об'єктах), у районах можливих надзвичайних ситуацій. Прогнозування масштабів можливої надзвичайної ситуації та її наслідків	від 40 хв. до закінчення робіт з ліквідації наслідків НС	

№ п/р	Заходи	Термін (початок – закінчення)	Суб'єкти, які виконують
8.	Уточнення та коригування:		Голова РДА, комісія з питань ТЕБ та НС, керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
	плану реагування на НС з урахуванням реальної обстановки, що склалася і прогнозів щодо її розвитку, організації взаємодії між органами управління та силами ЦЗ	від 40 хв. до 2 год.	———— // ————
	завдань місцевим органам виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям	від 1 до 2 год.	———— // ————
	плану евакуації постраждалих із зони лиха, розрахунків транспортного та інших видів забезпечення	від 1,5 до 4 год.	———— // ————
9.	Проведення першочергових термінових заходів щодо інженерного та медичного захисту постраждалих у районах, що знаходяться під загрозою, та попереджувальних інженерно-технічних заходів щодо зниження небезпеки впливу наслідків можливої НС	від 2 до 4 год.	Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
10.	Інші заходи, передбачені Планом реагування на НС, а також заходів з підготовки до проведення оперативного, матеріально-технічного та інших видів забезпечення заходів з ліквідації наслідків НС		Голова РДА, комісія з питань ТЕБ та НС, керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
11.	Отримання інформації про виникнення НС природного характеру	0 – 5 хв.	Чергова служба з питань цивільного захисту в РДА
12.	Інформування керівництва району про виникнення НС природного характеру	від 5 до 10 хв.	Чергова служба з питань цивільного захисту в РДА
13.	Передача інформації про обстановку і прийняті рішення до ОДА, територіального органу ДСНС, органів управління і сил ЦЗ	від 20 до 30 хв.	Голова РДА, комісія з питань ТЕБ та НС, чергова служба з питань цивільного захисту в РДА
14.	Проведення оповіщення населення про виникнення НС	від 30 до 50 хв.	Чергова служба з питань цивільного захисту в РДА

№ п/р	Заходи	Термін (початок – закінчення)	Суб'єкти, які виконують
15.	Переведення у режим НС органів управління, сил та ЦЗ. Висування мобільних ОГ в зону виникнення НС	від 25 хв. до 2 год.	Голова РДА, комісія з питань ТЕБ та НС, керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
16.	Проведення розвідки в зоні НС та оцінки обстановки. Уточнюються завдання і порядок взаємодії та визначаються межі зони НС та межі зон відповідальності.	від 35 хв. до 2 год.	Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
17.	Оперативне розгортання сил реагування та їх висування у зону НС:		Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
	сили першого ешелону: ...	від 40 хв. до 2 год.	
	сили другого ешелону: ...	від 1 до 8 год.	
	резерв: ...	від 6 до 18 год.	
18.	Організація і здійснення заходів з ліквідації наслідків НС. Інформування постраждалих про НС, її класифікацію, межі поширення і наслідки, а також способи та методи захисту від них	від 25 хв. до закінчення робіт з ліквідації наслідків НС	Керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
19.	Проведення робіт з першочергового життєзабезпечення постраждалих, впровадження евакуаційних, санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів та надання іншої невідкладної допомоги	від 2 год. до закінчення робіт з ліквідації наслідків НС	Голова РДА, комісія з питань ТЕБ та НС, керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань
20.	Інші заходи, передбачені Планом реагування на НС, або такі, що виникли під час виконання робіт		Голова РДА, комісія з питань ТЕБ та НС, керівники органів управління ЦЗ та аварійно-рятувальних формувань

Розділ IV. Схема організації управління та взаємодії при ліквідації наслідків НС, пов'язаної зі сніговими заметами в Бориспільському районі Київської області

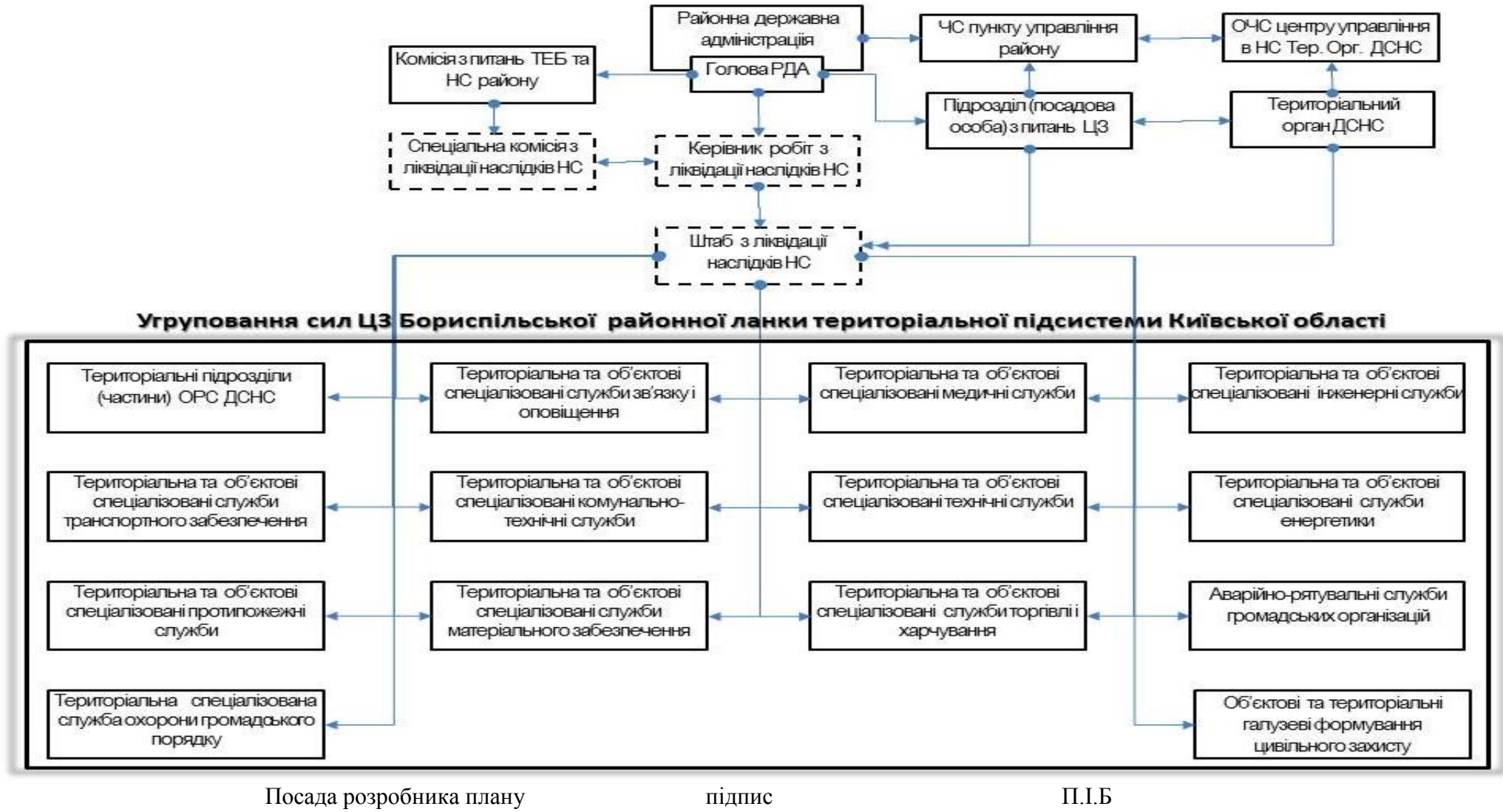

СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ЗАГРОЗІ ТА/АБО ВИНИКНЕННІ НС В _____ ГАЛУЗІ

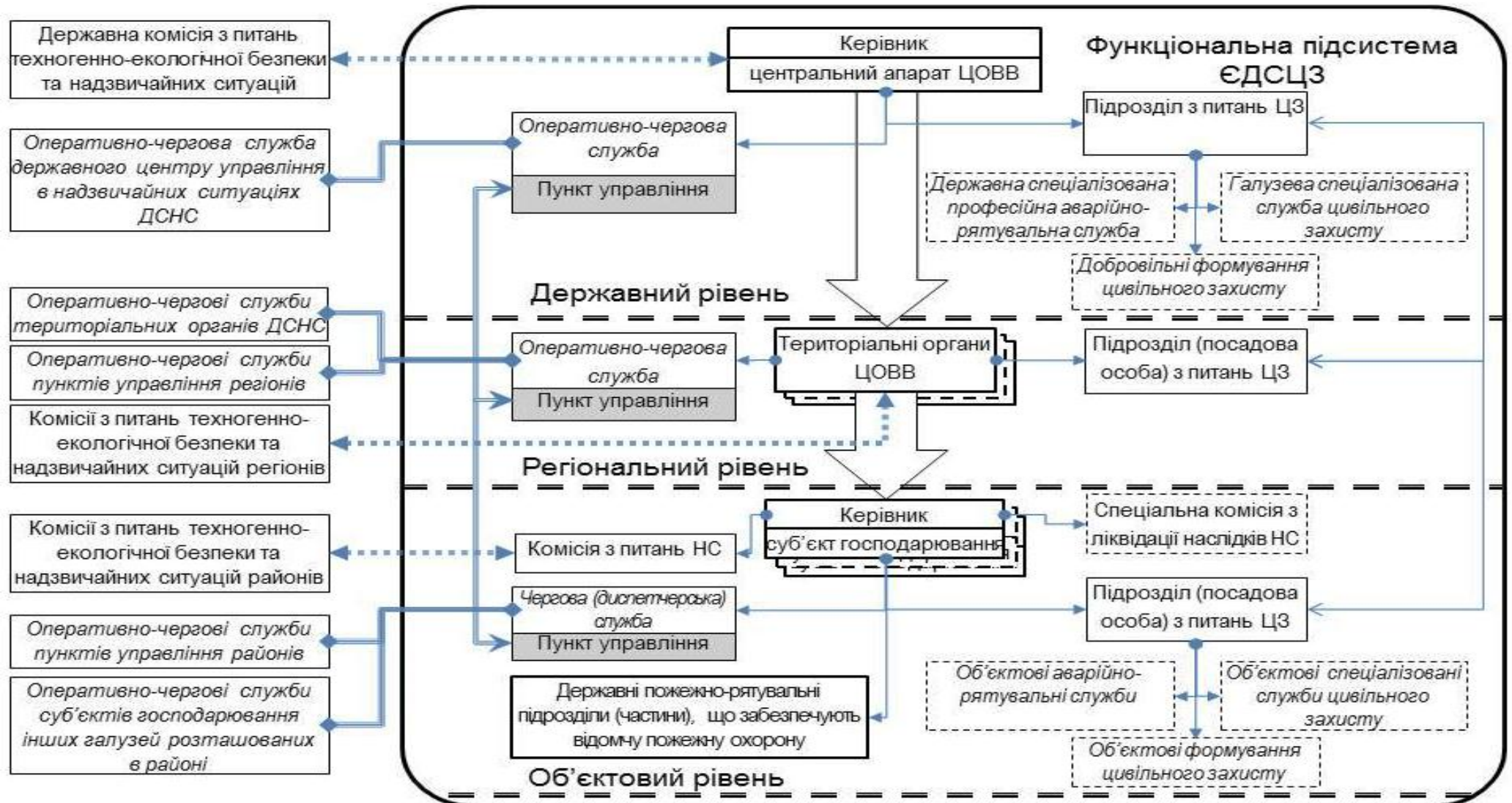

СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ЗАГРОЗИ ТА/АБО ВИНИКНЕННІ НС В _____ ОБЛАСТІ

